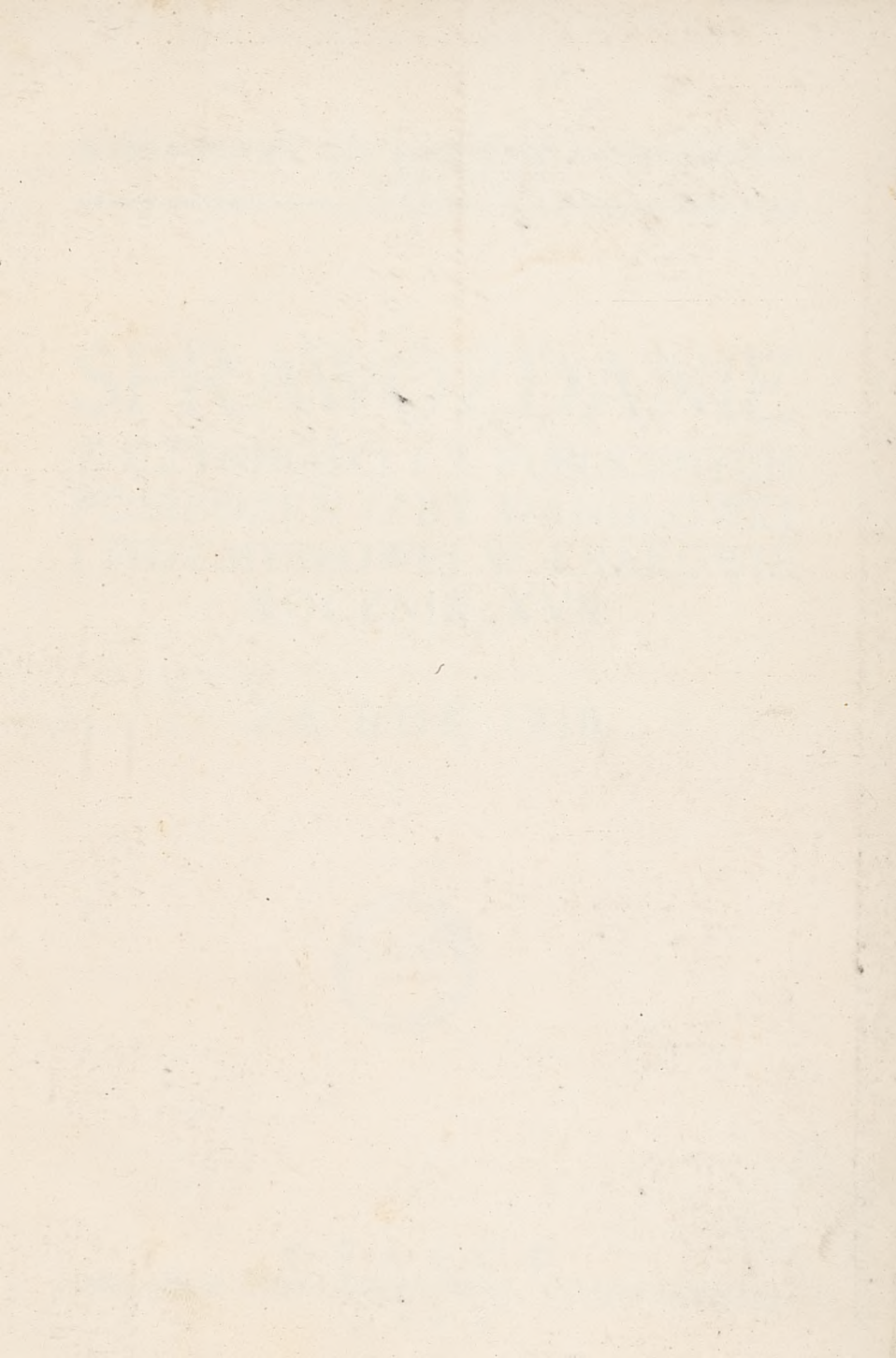

03074

BIBLIOTEKA IZBY
PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

2701

WYDAWNICTWA IZBY HANDLOWEJ I PRZEMYSŁOWEJ
W KRAKOWIE.

SPRAWOZDANIE
Z CZYNNOŚCI I Z PUBLICZNYCH
POSIEDZEŃ IZBY HANDLOWEJ
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
ROCZNIK XVII.

ZA ROK 1910.

K R A K Ó W
NAKŁADEM IZBY HANDLOWEJ I PRZEMYSŁOWEJ
1 9 1 3

WYDAWNIKOWA KASA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA
W KRAKOWIE

SPRAWOZDANIE
Z CZYNNOSCI I Z PUBLICZNYCH
POSIEDZENI (ZBY HANDLOWE)
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
ROK 1910

ZA ROK 1910

ODBITO W DRUKARNI NARODOWEJ W KRAKOWIE.

I.

SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI BIURA ZA ROK 1910.

1. Sprawy bieżące.

Stan agend Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie widoczny jest z zamieszczonego niżej zestawienia za ostatnie trzy lata:

	1908	1909	1910
Załatwiono ogółem spraw	8.166	8.644	9.111
Wysłano pism do władz i stron	9.417	9.706	10.339
Sesji plenarnych odbyła Izba	8	7	7
Stałe sekcye Izby odbyły posiedzeń a mianowicie:	42	41	53
Komisya prezydyalna	5	3	2
Komisya połączonych sekcji	5	8	9
Komisya budżetowa	1	2	5
Komisya dla komunikacji kolejowych i wodnych	2	4	6
Komisya zarządu gmachu Izby	2	5	5
Komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych	27	19	26

W roku 1910 odbyło się nadto jedno posiedzenie komisji dla skontrum kasy i kontroli rachunków.

2. Ulgi cłowe na maszyny.

W myśl postanowień traktatu handlowego z Niemcami, oraz opartych na zasadzie największego uprzywilejowania traktatów handlowych zawartych z innymi państwami, przysługują od 1 marca 1906 pewnym maszynom, sprowadzonym dla użytku w tutejszych zakładach przemysłowych, niższe cłowe, wyszczególnione w tabeli umieszczonej przy punkcie 13 ogólnych postanowień do klasy XL. taryfy cłowej.

Uzyskanie ulgi zależy od potwierdzenia przez Izbę handlową i przemysłową faktu, że maszyna jest przeznaczona do użytku we własnym zakładzie przemysłowym osoby sprowadzającej maszynę.

Zamieszczona niżej tabela przedstawia import maszyn obcokrajowych, sprowadzonych o traktatowo niższem cło do własnego użytku zakładów przemysłowych, położonych w okręgu Izby:

Rodzaj maszyn	1907	1908	1909	1910
	Waga w kilogramach brutto			
Maszyny dla przemysłu tkackiego i przędzalniczego .	39.858	14 717	20.613	28.345
Maszyny młynarskie i młyny walcowe	5.455	5.306	8.790	26.380
Maszyny do obróbki drzewa	10.205	2.837	—	—
Maszyny i prasy ceramiczne	27.008	17.623	—	—
Maszyny dla przemysłu kapeluszniczego	7.338	—	—	—
Maszyny dla przemysłu metalowego i żelaznego . . .	—	5.630	—	801
Razem . . .	89.864	46.113	29.403	55.526

Maszyny sprowadzono w ubiegłym roku przeważnie z Niemiec. Z Anglii pochodziły cztery maszyny dla przemysłu tkackiego.

Zarówno nowa taryfa celna, jak i późniejsze rozporządzenia starają się w interesie austriackiej produkcji maszyn ograniczyć zniżki celne na te artykuły. W tej też okoliczności szukać należy przyczyny cofania się importu sprowadzanych z zagranicy o niższym ciele maszyn i urządzeń mechanicznych.

3. Poświadczenia, dotyczące celu importu. (Verwendungsnachweis).

Poświadczeń dotyczących celu importu (Verwendungsnachweis) na towary przywiezione do Austrii, wystawiono w roku 1910 — 69.

Poświadczenia te dotyczyły odpadków spodyum i węgla kostnego, sprowadzanych z Rosji do wyrobu nawozów sztucznych.

Poniższa tabelka daje obraz ruchu za ostatnie 5 lat.

Rok	Ilość zwolnień	Waga w kg.
1906	7	97.141
1907	15	174.292
1908	27	352.500
1909	74	925.000
1910	69	862.500

4. Certyfikaty pochodzenia.

W myśl postanowień celnych niektórych państw zagranicznych (Rosja, Francja, Anglia, Hiszpania, Rumunia, Stany Zjednoczone, Kanada, Japonia i i.) zaopatruje Izba wysyłane do tych krajów transporty, w certyfikaty pochodzenia, celem dostarczenia dowodu, że odnośny towar jest proweniencji austro-węgierskiej.

W ostatnich czterech latach wystawiono świadectw dla przesyłek zawierających:

	1907	1908	1909	1910
Bibułkę do papierosów	—	—	—	14
Benzyne	—	—	2	—
Bławatne towary	1	3	—	—
Cynk surowy	2	—	—	—
Jaja	—	—	2	—
Meble gięte	1	—	—	—
Naftę	—	48*	20**	57***
Parafinę	—	—	2	2
Pierze	1	—	—	—
Pręcie	1	—	—	—
Skóry	—	—	—	—
Skórzane wyroby	1	—	—	—
Śliwowiec	—	2	2	2
Sukno	1	—	1	—
Węgiel kamienny	—	1	—	—
Zamki żelazne	1	—	—	—
Żółtko	—	1	4	1
Razem	9	55	33	76

Według państw przeznaczenia rozkładają się wysyłki roku 1910 w następujący sposób:

Północna Ameryka	3
Francya	70
Hiszpania	1
Japonia	1
Rosya	1
Razem	76

*) 184 cystern.

***) Nafta	1
Olej gazowy	10
Olej maszynowy	5
Smary naftowe	4
Razem	20 cystern.

***) Nafta	50
Smary naftowe	7
Razem	57

Waga przesyłek, dla których Izba wydała świadectwa pochodzenia, była następująca:

Zawartość przesyłki	Waga w kg. netto:			
	1907	1908	1909	1910
Bibułka do papierosów	—	—	—	5.649
Benzyna	—	—	21.790	189.735
Bławatne towary	192	245	—	—
Cynk surowy	10.021	—	—	—
Jaja	—	—	270	—
Meble gięte	1.687	—	—	—
Nafta	—	2,305.256	241.573	774.053
Parafina	—	—	20.136	20.269
Pierze	265	—	—	—
Pręcie	9.251	—	—	—
Skórzane wyroby	10	—	—	—
Śliwowica	—	441	351	216
Sukno	924	—	126	—
Węgiel kamienny	—	15.000	—	—
Zamki żelazne	5	—	—	—
Żółtko	—	300	2.860	144
Razem	22.315	2,321.242	287.106	990.066

5. Uwolnienia od podatku spożywczego.

Poświadczeń na uwolnienie spirytusu i olejów mineralnych, użytych na cele przemysłowe, od opłaty państwowego podatku spożywczego, wystawiono w roku 1910 — 48.

Zamieszczone niżej tabele dają szczegółowy obraz ruchu uwolnień za ostatnie cztery lata:

Wydano poświadczeń na uwolnienie		Ilość w latach			
		1907	1908	1909	1910
spirytusu	do wyrobu politory i lakierów	1	—	—	—
	do wyrobu octu	1	1	1	—
	do wyrobu świec	1	—	—	—
soli	do konserwacji skór	—	3	7	—
	do wyrobu mydła	—	—	1	2
	do wyrobu lodów	—	—	—	2
eteru siarczanego	do wyrobu siatek gazowych	1	—	—	—
	do celów technicznych	—	1	—	—
benzyny	do celów ekstrakcyjnych	—	—	3	1
	do czyszczenia materii jedwabnych i wełnianych	2	3	4	2
	do popędu motorów	33	35	33	32
Razem		39	43	49	48

Rozkładając uwolniony spirytus i oleje mineralne wedle sprowadzonej ilości, otrzymujemy następujący obraz:

Ilość sprowadzona:		Miara wzgl. waga	W latach			
			1907	1908	1909	1910
spirytusu	do wyrobu politory i lakierów	w hektolitrach	1.000	—	—	—
	do wyrobu octu		110	180	360	—
	do wyrobu świec		100	—	—	—
	<u>Razem . . . . .</u>		<u>1.210</u>	<u>180</u>	<u>360</u>	
petroliny	do popędu motorów	w centnarach metrycznych	—	349	—	—
benzyny	do celów ekstrakcyjnych		—	—	155	200
	do czyszczenia materyi jedwabnych i wełnianych		50	112	290	110
	do popędu motorów*)		1.963	2.446	2.620	2.251
	do wyrobu pasty na obuwie		—	—	—	—
	do wyrobu papierków synapizmowych		—	—	—	—
do wyrobu sukna	—		—	—	—	
	<u>Razem . . . . .</u>	<u>2.013</u>	<u>3.087</u>	<u>3.065</u>	<u>2.561</u>	
eteru siarczanego	do wyrobu siatek gazowych		36	—	—	—
	do celów technicznych		—	25	—	—
soli	do konserwacji skór		—	430	1.730	1.420
	do wyrobu mydła		—	—	104	525
	do wyrobu lodów		—	—	—	130

*) Zastosowanie benzyny do celów motorycznych wzrasta w rzeczywistości w szybszym tempie. Władze skarbowe udzielają jednak pozwoleń na wolny od podatku pobór benzyny nie jak dawniej na

6. Certyfikaty paszportowe.

Firmom protokołowanym okręgu Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, wysyłającym swych agentów do Rosyi, wydano paszportowych certyfikatów:

Rok	Ilość certyfikatów
1905	12
1906	20
1907	21
1908	18
1909	25
1910	33

7. Karty legitymacyjne dla podróżnych agentów.

W myśl rozporządzenia ministerstwa kolei żelaznych z dnia 6 listopada 1907 L. 55893/16 wydaje Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie dla agentów podróżnych, wysyłanych przez hurtownicze firmy swego okręgu, karty legitymacyjne, uprawniające komiwojażerów do przewozu próbek towarowych za opłatą 0·2 halerzy za każde 100 kilogramów wagi i każdy kilometr jazdy.

Rozkładając ilość wystawionych kart wedle towarów, na które wydane zostały, otrzymuje się następujący obraz:

TOWARY	1906	1907	1908	1909	1910
Aparaty do odkurzania	—	—	1	—	—
Bawełniane wyroby	—	2	—	—	4
Bielizna	—	—	2	3	2
Bławatne wyroby	36	40	53	54	33
Chińskie srebro	—	1	3	3	—
Cholewki	—	4	1	—	—
Chustki	2	—	3	2	2
Cukry	4	6	3	3	3
Czekolada	—	—	1	2	3
Do przeniesienia	42	53	67	67	47

jeden rok tylko, ale na nieograniczony przeciąg czasu. Odpada wobec tego potrzeba corocznego opiniowania próśb tych przez Izbę, a cyfry lat ostatnich odnoszą się tylko do uwolnień świeżych.

TOWARY	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	42	53	67	67	47
Czapki i kapelusze	7	—	1	—	3
Drzewne wyroby	—	—	—	2	—
Farby malarskie	3	2	2	4	3
Fornitury	—	1	—	—	—
Galanteryjne wyroby	23	18	19	17	22
Gorsety	—	2	—	—	—
Gumowe wyroby	—	—	—	—	2
Jubilerskie wyroby	8	7	3	9	14
Kapelusze	—	8	11	11	5
Kawę i herbatę	—	—	—	—	1
Konfekcyje	6	4	7	17	18
Koszykarskie wyroby	1	1	1	1	1
Krótkie towary	3	1	2	1	2
Masarskie wyroby	1	—	—	—	—
Metalowe wyroby	1	—	3	1	—
Mleczarskie maszyny	1	1	2	3	—
Modne towary	11	24	16	24	19
Obrazy i ramy	—	—	—	—	2
Norymberskie towary	13	24	19	19	8
Obuwie	6	7	8	14	14
Ozdoby na drzewko	—	—	1	1	—
Papier i przybory do pisania	4	8	9	5	4
Płóciennie towary	2	—	—	—	—
Pończochy, trykoty	—	—	3	2	11
Porcelana	—	—	1	1	1
Rymarskie wyroby	—	—	—	1	1
Sukna i wyroby sukienne	6	5	7	11	12
Szczotki i pędzle	7	13	9	6	11
Szkła i lampy	1	2	3	1	1
Szmuklerskie wyroby	—	—	1	1	1
Techniczne wyroby	—	—	—	1	4
Torby podróżne	—	1	—	—	—
Tutki do papierosów	—	—	2	—	1
Ubrania	—	—	4	5	2
Wełna sztuczna	—	—	1	1	1
Wełniane wyroby	2	6	2	3	5
Włóczkowe wyroby	1	4	—	—	—
Wódki	—	1	—	2	—
Worki	—	—	1	1	—
Zegary, zegarki	7	11	12	19	17
Razem	156	204	217	251	233

Następująca tabelka przedstawia ilość kart legitymacyjnych wedle siedziby firmy wysyłającej:

Siedziba firmy:	1906	1907	1908	1909	1910
Kraków i okolica	110	151	158	180	162
Andrychów	1	—	—	—	—
Biała	7	13	20	14	13
Jaśło	—	—	—	2	2
Nowy Sącz	7	5	3	6	6
Nowy Targ	—	1	1	—	—
Oświęcim	2	—	—	1	—
Podgórze	—	1	—	—	—
Rzeszów	11	12	8	10	11
Tarnów	17	21	26	36	39
Wadowice	—	—	—	2	—
Wieliczka	1	—	1	—	—
Razem	156	204	217	251	233

8. Marki ochronne.

Ruch marek ochronnych przedstawia się jak następuje:

Marek przeznaczonych na towary:	zarejestrowano w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Atrament	—	—	—	1	—
Bawełniane	2	—	—	1	—
Bieliznę	2	1	2	1	11
Bibułki i tutki cygaretowe .	14	30	13	56	33
Bławatne	—	—	—	1	—
Brykiety	—	1	—	—	—
Bulion	—	—	—	1	—
Chemiczne produkty	3	3	3	13	16
Cukier	—	3	—	—	—
Cykoryę	—	1	—	—	—
Cygarniczki	—	—	—	—	2
Czapki	1	—	—	—	—
Czekoladę	—	—	—	1	2
Druki i książki	—	2	3	1	—
Do przeniesienia	22	41	21	76	64

Marek przeznaczonych na towary:	zarejestrowano w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	22	41	21	76	64
Druczane wyroby	—	2	—	—	—
Drzewiane wyroby	—	—	3	—	1
Farby i lakiery	—	—	5	2	5
Farbkę do bielizny	—	—	—	1	2
Fezy	1	—	—	—	—
Galanteryjne towary	9	—	—	—	2
Gumowe wyroby	—	—	—	—	5
Herbatę	9	2	3	15	7
Jaja	—	—	—	1	—
Kamionkowe wyroby	—	—	—	—	2
Kawę	—	1	—	1	1
Kolonialne	2	—	—	1	—
Korzenne	3	—	—	—	—
Konserwy	1	—	—	—	—
Krótkie towary	—	—	2	—	—
Lecznicze i kosmetyczne środkami	1	9	10	5	3
Likiery i wódki	—	10	10	26	12
Łapki na muchy	—	—	1	—	—
Mąkę	—	1	1	—	—
Masło	—	1	—	2	—
Maszyny rolnicze	1	—	—	1	—
Mleko	—	1	—	1	—
Mydło	1	2	4	11	28
Naftę	1	2	—	8	—
Nawozy sztuczne	—	—	—	—	1
Norymberskie	2	—	—	—	1
Obuwie	—	—	2	—	—
Ocet	—	—	—	2	—
Papę dachową	—	—	4	—	5
Papier i materiały do pi- sania	1	7	16	12	8
Pasty do czyszczenia metali	2	5	2	7	3
Do przeniesienia	56	82	85	172	100

Marek przeznaczonych na towary:	zarejestrowano w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	56	82	85	172	150
Pasty do obuwia	—	—	5	12	11
Pieczywo	—	—	—	—	4
Piwo	1	3	—	—	—
Przybory wojskowe	1	—	—	—	—
Ser	2	—	—	—	—
Soki owocowe	—	—	1	—	—
Spirytus	1	—	—	1	2
Środki tuczenia bydła	—	—	2	1	—
Sukno i wyroby sukienne	2	—	—	—	2
Surogaty kawy	11	—	2	—	—
Szczotki i pędzle	—	—	1	1	—
Wata	—	—	—	1	1
Tłuszcze roślinne	4	—	—	—	—
Węgiel drzewny	—	—	—	—	3
Wiktuały	—	—	1	—	—
Wodę sodową	—	1	1	—	—
Zapałki	3	1	2	—	—
Zegary i zegarki	—	—	3	—	2
Żelazne i stalowe wyroby	—	2	—	—	9
Złote i srebrne wyroby	—	—	1	—	—
Razem	81	89	104	188	184

9. Wzory przemysłowe.

Ruch wzorów przemysłowych przedstawia się jak następuje:

Wzorów przeznaczonych na:	zarejestrowano w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Bandáže	—	—	—	1	—
Bibułki	4	—	—	—	—
Blacharskie wyroby	1	1	1	—	—
Bloki do rysowania	—	—	—	—	1
Broszki	—	—	—	1	—
Do przeniesienia	5	1	1	2	1

Wzorów przeznaczonych na:	zarejestrowano w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	5	1	1	2	1
Cukrowych wyrobów opakowania	—	1	1	—	—
Czapki i kuśnierskie wyroby	1	—	1	—	—
Flaszki	—	—	—	10	—
Kafle	—	—	—	7	—
Kalendarze ścienne	—	—	1	1	—
Karty z widokami	2	—	—	—	1
Karnisze na firanki	—	—	1	—	—
Koszyki ze słomy	—	—	—	4	1
Krawaty	4	1	—	1	—
Lalki	—	—	2	—	—
Łapki na ptaki	—	—	—	1	—
Lecznicych i kosmetyczn. środków opakowanie	—	2	—	—	1
Maszynki do masła	—	—	—	1	—
Meble	—	—	—	—	1
Metalowe modele	1	3	1	—	5
Mazaki	—	1	—	—	—
Miotły ryżowe	—	1	—	—	—
Obuwie	—	—	—	4	—
Papierowe wyroby	1	—	—	1	—
Piece do opalania ropą	—	—	—	1	—
Pismosuszki	—	—	—	—	1
Podpalaczki	12	—	—	—	—
Pudełka	—	—	3	4	3
Pulpity dla malarzy	—	—	1	—	—
Rejestry bankowe	—	—	—	1	—
Reklamy	—	—	—	1	—
Rysunki	—	—	—	2	—
Serdaki	—	—	1	—	—
Story	—	—	—	1	—
Sukno	—	—	—	—	—
Tablice szkolne	—	—	1	1	—
Do przeniesienia	26	10	14	43	14

Wzorów przeznaczonych na:	zarejestrowano w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	26	10	14	43	14
Torby ceratowe	—	—	—	—	—
Tuby metalowe	—	—	1	1	—
Walce do papieru	—	—	—	—	1
Wełniane wyroby (sukna)	3	10	8	—	—
Wstążki do maszyn	—	—	—	—	1
Wozy do wywożenia śmieci	—	4	1	—	—
Zabawki dla dzieci	—	—	—	—	2
Zapałki	—	—	—	1	—
Zamknięcia do flaszek	—	—	—	1	—
Zeszyty szkolne	—	—	—	—	6
Żelazne wyroby i konstr.	3	—	1	—	3
Razem	32	24	25	46	27

10. Dyspenzy od dowodu uzdolnienia.

Opinii w kierunku udzielenia dyspenzy od złożenia formalnych świadectw na uzdolnienie w przemysłach rękodzielniczych, udzielono w roku 1906 w 24, w roku 1907 w 79, w roku 1908 w 189, w roku 1909 w 190, w roku 1910 w 152 wypadkach.

Poniżej przedstawia się ruch dyspenz od dowodu uzdolnienia za ostatnich 5 lat.

Prośby o dyspenzy od dowodu uzdolnienia w przemyśle:	Ilość w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Bednarskim	—	—	—	—	3
Blacharskim	1	1	3	3	5
Brukarskim	—	—	1	—	—
Cholewkarskim	—	2	—	—	—
Ciesielskim	—	—	—	1	—
Cukierniczym	—	1	2	5	—
Czapniczym	—	—	—	—	1
Dentystycznym	—	—	2	2	—
Do przeniesienia	1	4	8	11	9

Prośby o dyspenzy od dowodu uzdolnienia w przemyśle :	Ilość w latach :				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	1	4	8	11	9
Elektro-mechanicznym	—	—	—	1	—
Fryzyerskim i golarskim	—	1	4	2	1
Garbarskim	—	—	—	—	1
Garncarskim	—	1	2	—	—
Grzebieniarskim	—	—	—	1	—
Hafciarskim	—	—	—	1	—
Introligatorskim	—	1	2	2	2
Kaflarskim	1	—	1	1	—
Kaletniczym	—	1	2	1	—
Kamieniarskim	—	1	—	—	—
Kominiarskim	—	—	1	1	—
Kołder wyrobu	1	—	—	—	—
Kołodziejskim	—	1	1	2	1
Koszykarskim	—	1	1	1	—
Kotlarskim	—	—	1	—	1
Kowalskim	—	7	10	11	28
Krawieckim	2	7	15	19	8
Kuśnierskim	—	—	3	2	1
Lakierniczym	—	2	—	2	1
Malarskim	2	2	5	7	6
Masarskim	2	15	21	24	21
Modniarskim	—	—	1	—	—
Mosiężniczym	—	—	—	1	—
Mydlarskim	—	—	1	1	—
Organmistrzowskim	—	—	1	—	—
Parasolniczym	—	—	—	1	—
Piekarskim	2	2	16	10	5
Piwniarskim	—	—	—	—	2
Pokostniczym	—	—	2	—	1
Pokrywania dachów łupkiem	—	—	1	1	—
Powroźniczym	—	—	1	1	—
Pozłotniczym	—	—	—	1	—
Rękawiczniczym	—	—	—	1	—
Do przeniesienia	11	46	100	107	88

Prośby o dyspenzy od dowodu uzdolnienia w przemyśle:	Ilość w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	11	46	100	107	88
Rzeźniczym	4	14	26	25	24
Rzeźbiarskim	1	—	1	—	—
Rytowniczym	—	—	3	—	—
Rymarskim	—	3	1	4	1
Rysowniczym	1	—	—	—	—
Ślusarskim	1	—	2	1	5
Stolarskim	1	—	20	10	7
Studniarskim	—	—	—	—	—
Szczotkarskim	—	—	2	—	—
Szewskim	3	8	25	25	23
Szklarskim	1	5	5	6	2
Tapicerskim	1	1	—	2	1
Tokarskim	—	—	1	1	—
Zegarmistrzowskim	—	2	3	7	2
Razem	24	79	189	188	163

Na poszczególne powiaty przypada następująca ilość dyspensz :

Powiat:	Ilość w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
bialski	1	3	—	4	1
bocheński	—	1	2	5	10
brzeski	1	9	7	4	4
chrzanowski	—	2	6	8	3
dąbrowski	—	—	4	6	3
gorlicki	—	—	4	2	3
grybowski	—	—	4	4	2
jasielski	—	4	23	18	11
kolbuszowski	4	7	10	4	2
Kraków miasto	7	9	32	32	13
krakowski	2	1	3	5	1
limanowski	1	1	4	4	1
łańcucki	—	2	10	11	8
Do przeniesienia	16	39	109	107	62

Powiat:	Ilość w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
mielecki	—	2	2	6	7
myślenicki	1	3	6	3	3
niski	—	7	12	7	13
nowosądecki	—	—	3	3	5
nowotarski	—	4	3	17	6
pilzneński	—	—	1	—	1
podgórski	—	3	—	6	3
przeworski	2	3	4	3	7
ropczycki	2	2	2	2	5
rzeszowski	2	2	12	14	6
strzyżowski	1	1	4	5	6
tarnobrzeski	—	8	17	7	7
tarnowski	—	2	10	7	11
wadowicki	—	—	1	2	—
wielicki	—	3	1	2	5
żywiecki	—	—	2	1	5
Razem	24	79	189	190	152

Z wykazanej w poprzedzającej tabeli ilości dyspensz przypadających na miasta powiatowe następujące cyfry:

Miasto	Ilość w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Biała	—	—	—	1	—
Bochnia	—	—	1	—	—
Brzesko	—	1	3	—	—
Chrzanów	—	1	3	2	1
Dąbrowa	—	—	2	1	2
Gorlice	—	—	2	1	1
Grybów	—	—	—	1	1
Jasło	—	—	5	6	1
Kolbuszowa	2	1	2	1	1
Kraków	7	9	32	32	13
Łańcut	—	2	4	2	3
Do przeniesienia	9	14	54	47	23

Miasto	Ilość w latach:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	9	14	54	47	23
Limanowa	—	1	2	1	—
Mielec	—	—	1	—	1
Myślenice	—	—	—	2	—
Nisko	—	1	3	1	3
Nowy Sącz	—	—	1	1	3
Nowy Targ	—	2	—	6	3
Przeworsk	1	1	1	5	1
Podgórze	—	1	—	5	3
Rzeszów	1	1	5	8	5
Strzyżów	—	—	—	1	—
Tarnobrzeg	—	3	6	2	—
Tarnów	—	—	3	4	8
Wadowice	—	—	1	—	—
Wieliczka	—	1	—	—	1
Razem	11	25	77	83	51

Surowsza kontrola władz przemysłowych od chwili wejścia w życie noweli do ustawy przemysłowej z r. 1907, zmusza petentów do starania się o kartę przemysłową w drodze dyspenz, będących najczęściej tylko ulegalizowaniem stanu faktycznego.

Ponieważ kwestya dyspenz od przedłożenia formalnych dowodów uzdolnienia w przemysłach rękodzielniczych, nabiera w ostatnich latach większego znaczenia i bywa w kołach interesowanych przedmiotem licznych roztrząsań, wypada uwzględnić w statystyce próśb o dyspensę z roku 1910, kilka nowych punktów widzenia.

I tak przedstawia się ugrupowanie kandydatów pod względem wyznaniowym w następujący sposób:

chrześcijan 95
 żydów 57

Do wzrostu ilości dyspenz przyczynia się w pewnym stopniu także imigracya rękodzielników formalnie niekwalifikowanych z Królestwa Polskiego i Rosyi, którzy na

podstawie tamt. świadectw starają się o karty przemysłowe w drodze dyspenz.

Na 152 petentów w r. 1910, posiadało
 poddaństwo austriackie . . . 142
 „ rosyjskie 10

Dla lepszego oświetlenia charakteru społecznego podających, zamieszczamy w końcu statystykę wieku petentów:

20 do 30 lat . .	47
30 „ 40 „ . .	58
40 „ 50 „ . .	25
50 „ 60 „ . .	12
nad 60 „ . .	10

152

Widocznem jest tedy, że znaczna większość starających się o dyspensę przekroczyła 30 rok życia (105), rekrutuje się więc z żywiołów, które posiadają już dłuższą praktykę faktyczną w danem rękodziele, będąc zwykle nie z własnej przyczyny pozbawioną formalnego dowodu nauki względnie pracy.

W stosunku do liczby kart przemysłowych, wydanych w tym samym czasie na podstawie dowodu uzdolnienia, przedstawia się przypadająca na 29 powiatów zachodniej Galicji ilość dyspenz 123 (29 próśb zostało przez Izbę odmownie zaopiniowanych), jako nieznaczną.

11. Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych.

Ilość informacji frachtowych, udzielonych przez istniejące przy Izbie biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych, przedstawia się za ostatnie pięć lat w następujący sposób:

Towar:	Ilość relacji:				
	1906	1907	1908	1909	1910
Belki	—	6	—	—	—
Cegła	—	2	2	—	12
Drzewo okrągłe do 2·5 m.	—	—	—	5	29
Drzewo okrągłe ponad 2·5 m.	1	—	3	3	34
Do przeniesienia	1	8	5	8	75

Towar :	Ilość relacji :				
	1906	1907	1908	1909	1910
Z przeniesienia	1	8	5	8	75
Kamienie brukowe	—	—	5	—	—
Kapusta	2	—	3	2	8
Koniczyna	—	—	—	—	11
Konie	—	—	2	—	—
Kokosowe włókna i przędza	—	—	6	—	—
Mąka	—	—	7	62	41
Maszyny żelazne	—	6	7	—	—
Miód	—	—	—	48	3
Nafta	—	1	—	3	4
Nawozy sztuczne	146	194	80	89	228
Nierogaczna	—	—	—	—	6
Otręby	—	12	—	—	—
Papier do pakowania	—	—	—	2	—
Pasta do obuwia	—	—	—	—	7
Produkty chemiczne	25	—	—	—	4
Rogu odpadki	—	—	—	45	111
Ryż	—	—	1	—	—
Siano i słoma	—	—	10	36	—
Ser	—	2	—	—	—
Skóry	—	7	—	6	7
Skóry odpadki	—	3	—	—	—
Spirytus	—	—	—	—	12
Stearyna	8	—	—	—	—
Trawa morska	—	—	—	—	4
Trzciny odpadki	—	—	4	—	—
Tutki do papierosów	—	—	—	—	2
Węgiel kamienny	—	2	2	—	108
Worki jutowe	—	2	—	2	—
Wosk i odpadki wosku	6	55	2	60	3
Zboże	21	118	31	15	36
Żelazo i wyroby żelazne	—	—	—	—	5
Ziemniaki	—	—	—	3	—
Żołądki solone	—	1	—	—	—
Razem	209	411	165	381	673

12. Rozdział dostaw obuwia wojskowego.

Rękodziela szewskie biorą od r. 1891 udział w dostawach obuwia dla wojska. Rozdział dostaw tych odbywał się do r. 1907 w stosunku 75:25 pomiędzy wielki przemysł fabryczny i rękodzielników szewskich, zorganizowanych w stowarzyszenia.

Od roku 1908 powiększony został kontyngent dla rękodzieli o 10%, tak, że partycypują one w dostawach wojskowych obecnie w stosunku 65:35.

Rozdziałem dostaw zajmuje się ministerstwo robót publicznych, względnie oddział dla popierania przemysłu. Ilość obuwia, ceny, odbiór dostawy, kontrola nad wykonaniem i t. d. należą do c. i k. ministerstwa wojny. Projekt rozdziału dostaw, przygotowany przez oddział dla popierania przemysłu bada corocznie specjalna komisja, zwoływana przez ministerstwo robót publicznych, w której biorą także udział delegaci Izb handlowych i przemysłowych.

Udział stowarzyszeń szewskich okręgu krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej w dostawach wojskowych widoczny jest z następującego zestawienia:

Rok	Ilość stowarzyszeń	Ilość majstrów	Ilość par
1901	20	1318	4728
1902	15	980	5259
1903	17	1352	5529
1904	23	1861	5880
1905	30	2290	6410
1906	22	1968	5875
1907	24	2319	5103
1908	28	1832	7728
1909	12	1150	9613
1910	28	2423	10384

Rozdział dostaw obuwia wojskowego pomiędzy kraje koronne, a w ich granicach między okręgi Izb handlowych, odbywa się wedle pewnego stałego klucza. W razie zwiększenia się kontyngentu dostaw wojskowych, przydzielanych

rękodziełu szewskiemu, wchodzi przy rozdziale dodatkowym tensam klucz w zastosowanie.

Celem zapewnienia interesentom swego okręgu jak największej korzyści gospodarczej z dostaw wojskowych, starała się Izba zawsze o przydział robót takim stowarzyszeniom, które byłyby rzeczywiście w stanie wykonać otrzymane zamówienie. W ten sposób uniknąć można rozdrobnienia dostaw i rozprószenia zysku przez udział zbyt wielkiej ilości oferentów.

**IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA
W KRAKOWIE.**

**SPRAWOZDANIE Z PUBLICZNEGO
POSIEDZENIA IZBY HANDLOWEJ
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
Z DNIA 1. LUTEGO 1910 ROKU**

□ □

T R E Ś Ć.

1) Sprawozdanie prezydium	Str. 24
2) Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia 23 listopada 1909 r.	„ 29

Wybory.

3) Wybór prezydium i skarbnika	„ 33
4) Powołanie nowego członka Izby	„ 34
5) Sędziowie fachowi dla Krakowa, Jasła i Wadowie	„ 34

Rachunki Izby.

6) Projekt budżetu Izby na rok 1910	„ 35

Komunikacje.

7) Sprawozdanie z krajowej Rady kolejowej	„ 46

Sprawy przemysłowe.

8) Koszta szacowania obiektów fabrycznych	„ 46

Przewodniczący prezydent Maurycy Dattner konstatuje komplet i otwiera posiedzenie o godzinie 4 po południu.

1. Sprawozdanie prezydyalne.

Prez. Dattner: Ubiegły rok dostarczył nam pocieszającego dowodu, iż mimo trwania depresji gospodarczej w całym państwie, okrąg Izby naszej zdołał uchronić się od poważniejszych strat i kroczył dalej na drodze powolnego, lecz stałego rozwoju. Zwłaszcza przemysł zachodniej Galicyi, ufundowany na bardzo zdrowych podstawach, przetrwał prawie bez szwanku wstrząśnienia rynków zachodnich.

W szczególności okazała znaczną odporność nasza produkcja górnicza. Mimo wielkiego strajku robotników kopalnianych, który spowodował ubytek blisko jednej czwartej produkcji, kopalnie zachodnio-galicyjskie prowadzą w dalszym ciągu i bez żadnego uszczuplenia prace wydobywcze. Istniejące zakłady górnicze i hutnicze nie tylko się powiększają, ale do dawnych przybywają i nowe:

Produkcja ropy interesuje nasz okrąg głównie ze stanowiska przemysłu rafinacyjnego. Wzmagająca się coraz bardziej różnica cen między produktem surowym a rafinadą i niewyjaśnione stosunki amerykańskiej konkurencji, utrudniają w dalszym ciągu sytuację przemysłu naftowego. Istnieje też tutaj pewna odmiennosc taryfowych interesów między zachodem a wschodem kraju, nad złagodzeniem której Izba ze skutkiem pracowała i nadal pracować będzie.

Produkcja ceramiczna oraz przemysły budowlane zdołały utrzymać się na korzystnym poziomie, mimo stałego podrażnienia cen surowców oraz robocizny.

Szereg wielkich robót publicznych jak nowy dworzec towarowy w Krakowie, kanalizacja Wisły pod Krakowem, Zakład Kobierzyński, — projektowanych na rok bieżący, przyczyni się do pewnego rozkwitu tych ważnych gałęzi naszego życia gospodarczego i da niewątpliwie także naszym rękodziółom, których z roku na rok rosnącym technicznym i gospodarczym rozwojem wszyscy się cieszymy, pożądaną sposobność do pracy i zarobku.

Wielkie działy naszej produkcji krajowej, jak przemysł drzewny, przemysł żelazny i metalowy, oraz eksportowa produkcja tkacka, dla których rok ubiegły był mniej korzystnym okresem, wracają na skutek rosnącego popytu i acz pomału polepszającej się konjunktury w Niemczech, do pomyślniejszego stanu interesów.

I nasz handel, któremu w naszym bilansie gospodarczym przypada bardzo wielkie znaczenie, zdołał uchronić się od wielkich strat, które tak silnie nawiedziły prowincje zachodnie. Świadczy to o niezmiennym i stałym napięciu siły konsumcyjnej naszego kraju.

Najwybitniejsza cecha naszych stosunków gospodarczych, za którą uważać należy ostrożny a rzeczowy charakter inwestycji przemysłowych oraz stałość konsumpcji, nadał ubiegłemu rokowi pod względem gospodarczym piętno równowagi, tak cennej dla dalszego rozwoju wytwórczości kraju oraz rozrostu jego stosunków handlowych.

Ze spraw potocznych, które załatwiło prezydium Izby w czasie od ostatniej sesji, należałoby wymienić:

Sprawy komunikacyjne.

Energiczne przedstawienie Izby w sprawie późnego doręczania poczty listowej w Krakowie, odniosły częściowo korzystny rezultat.

Dyrekcya poczt i telegrafów we Lwowie zawiadomiła nas, że od 1 stycznia 1910 miasto całe podzielone zostało na 10 okręgów doręczeń, a liczbę listonoszów podwyższono równocześnie o 11 sił.

Druga kasa biletowa.

Izba zażądała swego czasu łącznie z Gminą miasta Krakowa obsadzenia drugiej kasy biletowej dla podróżujących I i II kl. na tutejszym dworcu kolejowym.

Ministerstwo kolejowe uznało słuszność tego postulatu i poleciło z początkiem bieżącego roku otwarcie drugiej kasy osobowej przed odjazdem pociągów Nr. 5 i 6.

Nadto pełnić ma zawsze służbę drugi kasyer, ile razy okaże się tego potrzeba.

Wagony III kl. przy pociągach pospiesznych.

Akcya nasza, zmierzająca do udostępnienia szerszej publiczności wagonów III kl. przy wszystkich pociągach pospiesznych, uwieńczoną została wreszcie dodatnim wynikiem.

Wedle doniesienia Ministerstwa kolejowego zostaną z dniem 1 maja 1910 zniesione ograniczenia dla podróżujących III klasą przy pociągach pospiesznych Nr. 7 i 8 na przestrzeni z Wiednia do Lwowa oraz w kierunku odwrotnym. Nadto ma być w sezonie letnim wstawiony drugi wóz III klasy przy nocnym pociągu pospiesznym Nr. 2 ze Lwowa do Krakowa.

Kolej lokalna Rzeszów—Nisko.

W dniach od 13 do 16 grudnia zeszłego roku odbyła się komisya stacyjna oraz rewizyi trasy dla generalnego projektu kolei lokalnej Rzeszów—Nisko.

Imieniem Izby brał udział w obradach komisyjnych członek Leon Schwanefeld, który zażądał szeregu zmian, uwzględniających potrzeby gospodarcze okolic, przeciętych trasą nowych kolei.

Magazyny na dworcu.

Celem szczegółowego ustalenia postulatów, odnoszących się do urządzeń towarowych, w szczególności do magazynów, projektowanych dla nowego dworca kolejowego w Krakowie, odbyły się w Izbie w dniach 7 i 14 grudnia zeszłego roku konferencye interesantów, z których druga dotyczyła specjalnie rozmiarów i sytuacji nowych magazynów piwnych.

Rezultaty tych obrad zakomunikowało prezydyum Dyrekcyi kolei północnej w Wiedniu.

Uczta pożegnalna dla radcy dworu Horoszkiewicza.

Ustąpienie dyrektora kolei państwowych, radcy dworu Horoszkiewicza dało asumpt szerszemu gronu obywatelskiemu do urzędzenia łącznie z Prezydyum Izby, uczty pożegnalnej w dniu 19 grudnia zeszłego roku.

Serdeczny nastrój i prawdziwy żal z powodu ustąpienia tak cenionego kierownika krakowskiej Dyrekcyi, będą dla niego wyrazem uznania za długoletnią i użyteczną działalność na tem polu.

Traktaty handlowe.

Gwałtowna opozycja sfer agrarnych przeciwko uchwaleniu w Radzie Państwa ustawy, upoważniającej rząd do zawarcia traktatów handlowych z państwami bałkańskimi, spowodowała Prezydyum do wystosowania imieniem Izby telegraficznego żądania do rządu, aby wszystkimi siłami bronił interesów handlu i przemysłu w tej sprawie. Równocześnie zwróciliśmy się do Koła Polskiego we Wiedniu o poparcie usiłowań rządu, które jak Szanownym Panom wiadomo, odniosły też pożądaný rezultat.

Cenzorzy.

Bank krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi, który otworzył z dniem 1 stycznia 1910 ekspozyturę w Białej, prosił o przedstawienie kandydatów na cenzorów wekslowych.

Zgodnie z propozycją Dyrekcyi Banku przedstawiła Izba na ten urząd następujące osoby:

Jana Ochsnera, handlarza win, Józefa Harrera, kupca, Ferdynanda Deutscha, fabrykanta, Alberta Neumanna, właściciela młyna parowego, Ignacego Borgera, kupca oraz Hermana Körbla, kupca w Białej.

Reformy podatkowe.

Austryackie Izby handlowe podjęły wspólną akcyę protestu przeciwko nowym przedłożeniom podatkowym rządu,

projektującym zbyt jednostronne obciążenia produkcji oraz handlu.

We czwartek, dnia 3 lutego b. r. przyjętą zostanie przez Ministra skarbu oraz Ministra handlu wspólna deputacya Izb, która przedstawi rządowi odnośne postulaty.

Koncesye szynkarskie.

W doniosłej dla kraju naszego sprawie uregulowania stosunków szynkarskich, odbyła się dnia 25 stycznia 1910 w Ministerstwie skarbu ankieta, która obradowała nad rozporządzeniem wykonawczem do ustawy o wygaśnięciu prawa propinacyi. W ankiecie tej miałem zaszczyt brać udział imieniem Świątecznej Izby.

Pierwszorzędnym postulatem sprawiedliwości społecznej będzie, aby przy udzieleniu koncesyi uwzględniać w pierwszej linii te osoby, które trudnią się od lat szynkarstwem. Niemniej ważnem jest żądanie, aby nie udzielano koncesyi szynkarskich osobom, któreby nie mogły lub nie chciały osobiście trudnić się tym przemysłem, inaczej bowiem utrzymałby się dawny, a tak szkodliwy system szukania zysków z dzierżawy uprawnień szynkarskich i otrzymamy w odmiennej tylko szacie dawną propinację.

Na ankiecie zaproponowano także niektóre zmiany ustawy, mające umożliwić równomierny rozkład opłat szynkarskich.

Izbom handlowym i przemysłowym ma być w szczególności udzielone prawo wysłania delegata do komisji w miejsce przewidzianej ustawą propozycyi trzech kandydatów na ten urząd. Podobnie ma być Izbom przyznane prawo bezpośredniego wysłania swego reprezentanta do komisji rekursowej.

Mianowany przez Izbę członek komisji okręgowej ma wkońcu narówni z zastępcą Wydziału powiatowego, otrzymać prawo rekursu do uchwał komisji, ograniczone atoli do zbyt niskiego wymiaru opłat, uchwalonych przez komisję w poszczególnych wypadkach.

R. Z. Mendelsburg interpeluje prezydium, czy, korzystając ze zamiarów zbliżenia Austrii do Rosyi i podniesionych przy

tej sposobności projektów popierania ruchu turystycznego między temi państwami, Izba zażądała także ulepszenia połączeń z Królestwem Polskiem, zniesienia utrudnień paszportowych i przesiadania w stacyach granicznych etc.

Z zapytaniem w tym samym kierunku zwraca się do prezydium p. r. Schwarz.

Prezydent zaznacza w odpowiedzi, iż Izba od szeregu lat czyni usiłowania o polepszenie komunikacyi kolejowych z Królestwem Polskiem.

Delegaci Izby do Państwowej Rady kolejowej nie omieszkają przedstawić w tym kierunku odpowiednich wniosków na najbliższej sesyi Państwowej Rady kolejowej.

Prezydent donosi wkońcu, iż przed niedawnym czasem odbyło się posiedzenie II oddziału Rady kolejowej dla spraw rozkładów kolejowych.

Na posiedzeniu tem była mowa o planie ministerstwa kolei, aby znieść pociągi, które się niedostatecznie rentują. Posiedzenie II oddziału oświadczyło się z całą stanowczością przeciwko wszelkim ograniczeniom ruchu kolejowego, które zwłaszcza wobec znacznego podwyższenia cen jazdy, nie mogą obecnie znaleźć żadnego usprawiedliwienia.

Prezydent wspomina w dalszym ciągu o ulepszeniu kilku połączeń z Czechami, które się stały możliwemi wskutek upaństwowienia kolei prywatnych.

Sprawozdanie prezydium przyjęto jednogłośnie do wiadomości.

2. Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia 23 listopada 1909.

Do dziennika podawczego wpłynęło ogółem 1.633 aktów, które pociągnęły za sobą potrzebę wysłania 1.216 pism do władz i stron.

Stałe sekcye Izby odbyły następujące posiedzenia:

25 listopada 1909	komisya zarządu gmachu Izby,
10 grudnia	„ „ dla spraw koncesyjnych i osobistych,
15 „	„ „ zarządu gmachu Izby,

- 5 stycznia 1910 komisya budżetowa,
 17 " " " dla spraw koncesyjnych i osobistych,
 22 " " » dla spraw koncesyjnych i osobistych,
 29 " " " połączonych sekcji.

Nadto odbyła się w dniu 7 grudnia 1909 konferencya w sprawie postulatów, dotyczących magazynów na nowym dworcu w Krakowie, zaś w dniu 14 grudnia 1909 konferencya w sprawie urządzenia osobnego magazynu na piwo na nowym dworcu w Krakowie.

W posiedzeniu Biura handlowo-politycznego we Wiedniu w dniu 10 stycznia 1910 wziął udział imieniem Izby sekretarz p. dr. Benis.

Dnia 24 stycznia 1910 odbyła się w Ministerstwie skarbu konferencya w sprawie opłat szynkarskich. W konferencyi tej wziął udział p. prezydent Dattner.

W komisji stacyjnej i rewizyi trasy dla generalnego projektu kolei lokalnej Rzeszów-Nisko, która się odbyła w czasie od 13 do 16 grudnia 1909, wziął udział imieniem Izby p. r. Leon Schwanenfeld.

W Y D A N O :

I. W sprawach przemysłowych:

- 35 opinii w sprawie dyspenz od dowodu uzdolnienia.
 20 " " koncesyi na murarstwo pod lżejszymi warunkami.
 2 opinie " " na ciesielstwo pod lżejszymi warunkami.
 1 opinię " " na kamieniarstwo pod lżejszymi warunkami.
 1 " " " na studniarstwo pod lżejszymi warunkami.
 2 opinie " " na przemysł techniczno-dentystyczny.
 1 opinię " " na wyrób i naprawę kotłów parowych.

1	opinię	w sprawie	koncesyi	na instalację	wodociągów.
1	„	„	„	na utrzymanie	prasy drukar-
				skiej.	
1	„	„	„	na biuro	podróży.
1	„	„	„	na filię	biura wywiadowczego.
				o stosunkach	kredytowych.
1	„	„	„	na biuro	reklamacyjne
				frach-	tów kolejowych.
1	„	„		charakteru	przemysłowego
				wyrobu	zeszytów szkolnych,
				ksiąg	handlowych,
				notesów	i t. p.
1	„	„		charakteru	przemysłowego
				młynarstwa.	
1	„	„		uprawnienia	handlu towarów
				norym-	berskich do sprzedaży
				obuwia.	
3	opinie	„		publicznej	sprzedaży towarów.
1	opinię	„		koncesyi	na urządzenie
				jarmarków	na
				bydło.	
6	opinii	„		taryfy	opłat targowych.
1	opinię	„		taryfy	dla rzeźni drobiu.
2	opinie	„		taryfy	opłat za czynności
				kominiarskie,	
2	„	„		organizacji	stowarzyszeń
				przemysłowych.	

II. W sprawach handlowych :

1	opinię	w sprawie	potrącenia	5 ⁰ / ₀	skonta przy zapłacie
					ceny kupna gotówką w miejsce akceptu
					wekslowego.
1	„	„		obowiązku	odbiorcy do zwrotu wydatków
				za wystawienie	traty.
1	„	„		obowiązku	ubezpieczenia losów przy
				sprzedaży	na raty.
1	„	„		znaczenia	zamówienia z terminem do-
				stawy	styczeń, luty, marzec.
1	„	„		spadku	cen towarów sukiennych w cza-
				sie	od wiosny do jesieni 1908 r.
1	„	„		zamianowanie	znawcy dla maszyn do
				pisania.	

III. W Sprawach handlowo-politycznych:

- 3 certyfikaty w sprawie ulg paszportowych przy wyjeździe do Rosyi.
- 2 „ „ uwolnienia od cła odpadków kości przeznaczonych do fabrykacji sztucznych nawozów.
- 2 „ „ ulg celnych przy sprowadzaniu maszyn z zagranicy.
- 8 świadectw pochodzenia na towary idące do Francyi i Stanów Zjednoczonych północnej Ameryki.
- 1 opinię w sprawie uwolnienia od cła wywozowego szmat wełnianych karbonizowanych i oczyszczonych.

Do c. k. Ministerstwa handlu zwrócono się w sprawie utrudnień weterynaryjnych przy imporcie wyrobów mięsnych do Szwajcaryi.

IV. W sprawach podatkowych:

- 5 opinii w sprawie ulg podatkowych przy poborze benzyny do celów motorowych i ekstrakcyjnych.
- 3 opinie „ poboru soli fabrycznej.
- 2 „ „ uwolnienia przedsiębiorstw przemysłowych od dodatków do podatku.
- 1 opinię „ zwrotu podatku spożywczego od masła sztucznego przy wywozie z miasta.
- 1 „ „ urządzenia w Krakowie maszyny do wytłaczania znaczków stemplowych na niezapisanym papierze.

V. W sprawach ruchu kolejowego i wodnego:

- 136 kart legitymacyjnych dla agentów podróżujących.
- 24 poświadczeń w sprawie podwójnych rocznych kart kolejowych.

Do Ministerstwa kolei żelaznych zwrócono się o usunięcie utrudnień taryfowych, zawartych w taryfie wyjątkowej

2 na drzewo w ruchu związkowym między północnymi Niemcami a Austrią.

Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych podało interesantom stawki frachtowe dla 10 gatunków towarów w 52-ch relacjach.

VI. W sprawach pocztowych i telefonicznych:

- 1 opinię w sprawie urządzenia stacji telegraficznej w Ołpinach.
 1 „ „ urządzenia stacji telegraficznej w Zabłociu ad Żywiec.
 1 „ „ urządzenia publicznej mownicy telefonicznej w Prądniku czerwonym.
 1 „ „ połączenia telefonicznego z Norymbergą i Frankfurtem n/M.

VII. W sprawach dostaw i sprzedaży publicznych:

Wydano 5 świadectw solidności i zasobności firmom protokołowanym, starającym się o dostawy rządowe.

W dziennikach miejscowych zamieszczono 12 notatek o rozpisaniu dostaw i sprzedaży publicznych oraz zawiadomiono o rozpisaniu interesowane firmy w okręgu Izby.

VIII. Władzom wojskowym poświadczono stosowność cen w 9-ciu wypadkach.

IX. Władzom wojskowym i cywilnym podano w 5-ciu wypadkach ceny targowe i giełdowe rozmaitych artykułów.

X. Władzom oraz stronom prywatnym podano w 37-miu wypadkach adresy firm krajowych i zagranicznych.

XI. Marek ochronnych zarejestrowano 48 oraz 5 wzorów przemysłowych.

3. Wybór prezydium i skarbnika.

Wybór prezydenta, wiceprezydenta oraz delegata Izby do prezydium.

Przewodnictwo obejmuje najstarszy wiekiem członek Izby p. r. Henryk Schwarz, który zarządza wybór prezydenta, po-

wołując na skrutatorów członków Izby pp. Zygmunta Mendelsburga i Dyr. Jana Winiarza.

W akcie wyborczym bierze udział 26 członków. Głosowanie odbywa się kartkami.

Prezydentem wybrany został p. Maurycy Dattner, na którego oddano 25 głosów, 1 kartka pusta.

Wybrany składa podziękowanie za jednomyślny wybór i obiecuje nadal oddać siły swe na usługi Izby.

Wiceprezydentem Izby wybrany został 26 głosami poseł Jan Kanty Federowicz, w którego imieniu przewodniczący składa podziękowanie za wybór.

Delegatem Izby do prezydium wybrany został p. Tadeusz Epstein, na którego oddano 24 głosów, 2 kartki puste.

Wybrany dziękuje za okazany mu ponowny dowód zaufania.

Skarbnikiem Izby na rok 1910 wybrany został przez akklamację p. r. Józef Jawornicki.

4. Powołanie nowego członka Izby.

Prezydent zawiadamia Izbę, iż na skutek polecenia Ministerstwa handlu powołanym został na opróżnione miejsce członek Izby p. inż. Leonard Nitsch, właściciel protokołowanej firmy instalacyjnej „Inż. Leonard Nitsch i Ska w Krakowie“, którego prezydent równocześnie wita w charakterze członka.

5. Wybór asesorów handlowych dla Krakowa, Jasła i Wadowic.

C. k. Sądowi krajowemu jako handlowemu w Krakowie uchwalono na wniosek komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych przedstawić jako kandydatów na opróżniony wskutek rezygnacji p. Gustawa Reima urząd fachowego sędziego obywatelskiego następujące osoby:

PP. Rudolfa Peterseima,
Stanisława Gabryela Żeleńskiego i
Rajmunda Meusa.

Prezydyum Sądu obwodowego w Jaśle uchwalono przedstawić jako kandydatów na opróżniony wskutek rezygnacji p. Romualda Palcha urząd sędziego fachowego obywatelskiego następujące osoby:

Tytusa Władysława Brąglewicza,
Józefa Schmindlinga i
Maryana Kurza.

Prezydyum sądu obwodowego w Wadowicach uchwalono przedstawić na urząd fachowego sędziego obywatelskiego ponownie:

Teofila Kluka,
Wincentego Prażmowskiego,
Samuela Offnera i
Michała Gołęba.

6. Projekt budżetu na rok 1910.

Imieniem komisji budżetowej przedkłada r. Mendelsburg następujący:

Projekt budżetu na rok 1910.

Tytuł I.

	1909:	1910:
Pensye, dyurna i zasiugi:	Prelimin.	Wydano: Projekt:
1. Sekretarz Dr Beniś, pensya .	8.000.—	zgodnie 8.000.—
2. „ „ dodatek aktywalny .	1.472.—	„ 1.472.—
3. Zastępca Sekretarza, pensya .	3.600.—	— 3.600.—
4. „ „ dodatek aktywalny .	1.104.—	— 1.104.—
5. Wicesekr. Dr Josefert, pensya .	3.600.—	zgodnie 3.600.—
6. „ „ dodatek aktywalny .	960.—	„ 960.—
7. Wicesekr. Dr. Beres, pensya .	3.000.—	„ 3.000.—
8. „ „ dodatek aktywalny .	960.—	„ 960.—
9. Konsulent Dr Battaglia, honor.	2.500.—	„ 2.500.—
10. Oficyał st. Krudowski pensya	3.000.—	„ 3.000.—
11. „ „ dodatek aktywalny .	960.—	„ 960.—
12. Oficyał i rachm. Jachniewicz pensya	2.400.—	„ 2.400.—
13. „ „ dodatek aktywalny .	768.—	„ 768.—
14. Oficyał III. Fabian, pensya .	1.600.—	„ 1.600.—
Do przeniesienia	33.924.—	33.924.—

	1909:	1910:
Pensye, dyurna i zastugi:	Prelimin.	Wydano: Projekt:
Z przeniesienia . . .	33.924.—	33.924.—
15. Oficyał Fabian dodatek akt. . .	576.—	576.—
16. Dwaj woźni pomocniczy . . .	1.560.—	1.560.—
17. Dodatek 10 ⁰ / ₀ noworoczny . . .	156.—	156.—
18. Liberya (kredyt)	200.—	93.56 200.—
*) Mieszkanie (in natura)	300.—	zgodnie —.—
19. Dyurna (kredyt)	8.000.—	6.946 8.000.—
20. Dodatek 10 ⁰ / ₀ noworoczny . . .	684.—	zgodnie 684.—
21. Podatek dochodowy	607.76	564.59 607.76
Razem	46.007.76	45.704.76

Uwaga do poz. 16.

Woźny pomocniczy:	Zastuga:	Dodatek:	Mieszkanie in natura:	Liberya in natura:	Razem:
Knapik Jan	840.—	84.—	150.—	100.—	1.174.—
Grochowski Marcin	720.—	72.—	150.—	10.0—	1.042.—
					<u>2.216.—</u>

Uwaga do poz. 19.

W roku 1909 wypłacono następujące dyurna:

Nazwisko:	W Izbie od:	miesięcznie:	rocznie:
Ćmikiewiczówna	15/8 1905	120.—	1.440.—
Frischerówna,	15/8 1908	80.—	960.—
Gichnerówna	1/8 1907	80.—	960.—
Rosenthalówna,	1/2 1908	80.—	960.—
Lisowska,	1/8 1901	70.—	840.—
Wachulski,	1/10 1907	70.—	840.—
Rosengartenówna,	15/9 1908	70.—	840.—
		<u>570.—</u>	<u>6.840.—</u>

Nadto wydano w r. 1909 na dyurnum pro-
wizoryczne (Birnbäum) . . . . . 106.—

Razem wypłacono w r. 1909 na dyurna . . . 6.946.—

Do przeniesienia . . . . . 7.052.—

*) Vide uwagę do poz. 22—25 na str. 3.

Z przeniesienia	7.052·—
Dyurniści stali otrzymali nadto 10 ¹ / ₀ dodatek no- woroczny, który w r. 1909 wynosił	684·—
razem tedy kosztują Izbę dyurna wraz z dodat- kiem noworocznym w roku 1909	<u>7.630·—</u>

Tytuł II.

Lokal i kancelarya:	1909:		1910:
	Prelimin.	Wydano:	Projekt:
22. Lokal i mieszkanie woź- nych (wartość rachunk.)	10.000·—		5.896·76
— Woda	400·—	—	—
23. Opał (wartość rachun.)	1·800·—	1.929·92	1.930·—
24. Oświetlenie „ „	1·000·—	1.300·—	1.300·—
25. Vacuum Cleaner	276·—	272·—	272·—
26. Wydatki prezydyalne	4.000·—	4.117·60	5.000·—
27. Potrzeby kancelaryjne	1.800·—	1.920·65	1·800·—
28. Kataster	800·—	600·—	300·—
29. Maszyny do pisania	900·—	540·—	600·—
30. Podróże	2.000·—	1.368·20	2.000·—
31. Druki	1.600·—	1.500·—	1.600·—
32. Porta, telegramy, telefon	800·—	828·01	800·—
33. Książki, czasopisma, ro- bota introligatorska	1.000·—	1.772·42	1.200·—
— Manco dla kasy pod- ręcznej	50·—	—	—
34. Koszta asekuracji ru- chomości	—	—	31·21
	<u>26.426·—</u>		<u>22·729·97</u>

Uwaga do poz. 22, 23, 24 i 25.

Własny koszt lokalu Izby oraz mieszkań stróża i woź-
nych, przyjęty w r. 1909 drogą oszacowania na K. 10.000
(wraz z 4⁰/₀ dodatku na wodę na K. 10.400) ma być na
skutek polecenia ministerstwa handlu z d. 2 kwietnia 1909
L. 6431 traktowany jako niepokryty dochód czynszowy wy-
datku administracji gmachu.

Również czysto rachunkowe pozycje na koszt oświe-
tlenia i opału zostały przyjęte z budżetu administracji gma-
chu, uchwalonego na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 1909
przez komisję zarządu gmachu.

Uwaga do poz. 28.

W roku bieżącym nie będzie potrzeba druków katastral-
nych, wskutek czego może być wydatek na kataster zredu-
kowanym.

Uwaga do poz. 34.

Asekuracja ruchomości obciążała dotychczas budżet gma-
chu. Została przeniesioną na Tytuł II. budżetu Izby na sku-
tek zarządzenia departamentu rachunkowego Ministerstwa
handlu.

Tytuł III.

Subwencye:	1909:	1910:
35. „Cesarska Dotacja Jubileusz. 1908“	6.000.—	6.000.—
— Stypendya handlowe	2.420.—	• —
— Datek do państw. funduszu jubil. opieki nad dziećmi.	500.—	—
36. Kraków. — Akademia handlowa .	4.000.—	4.000.—
37. „ „ „ Fundusz Jubileusz. (1910—IV rata)	3.000.—	3.000.—
38. „ Szkoła niedzielna Kongre- gacji kupieckiej	300.—	300.—
39. „ Kurs buchalteryi i steno- grafii Uniwers. ludowego .	—	200.—
40. Biała. — Szkoła przemysł. uzupełn.	400.—	400.—
41. „ „ handlowa „	400.—	400.—
42. „ „ przem. uzup. TSL	200.—	200.—
43. Brzesko. — Szkoła przem. uzupełn.	200.—	200.—
44. Chrzanów. — „ „ „	200.—	200.—
45. Dębica. — „ „ „	200.—	200.—
46. Gorlice. — „ „ „	300.—	300.—
47. Jasło. — „ „ „	200.—	200.—
48. Jaworzno. — „ „ „	—	200.—
Do przeniesienia	18.320.—	15.800.—

Subwencje:		1909:	1910:
Z przeniesienie . . .		18.320.—	15.800.—
49.	Kęty. — „ „ „	200.—	200.—
50.	Leżajsk. — „ „ „	200.—	200.—
51.	Podgórze. — „ „ „	300.—	300.—
52.	Rzeszów. — „ „ „	200.—	200.—
53.	Nowy-Sącz. — „ „ „	200.—	200.—
54.	Stary-Sącz. — „ „ „	—	200.—
55.	Tarnobrzeg. — „ „ „	200.—	200.—
56.	Tarnów. — „ „ „	—	200.—
57.	Żywiec. — „ „ „	200.—	200.—
58.	Rzeszów. — Kurs buchalterii przem. urządzony przez powiatowy Związek stow. przemysłowych	—	50.—
59.	Kredyt na szkoły przem. uzupełn. i na naukę zawodową w ciągu roku .	1.100.—	1.600.—
*)	Kraków. — Szkoła zawod. gospodnia	400.—	—
60.	„ „ przem. uzup. dla uczniów piekarskich	—	200.—
61.	„ „ przem. uzup. dla dzie- wcząt krawieckich .	—	100.—
62.	„ „ zawod. cukiernicza	200.—	200.—
63.	Kalwarya. „ „ stolarska .	400.—	400.—
64.	Podgórze. „ „ ceramiczna	600.—	600.—
65.	Sułkowice. „ „ kowalska .	400.—	400.—
66.	Świątniki. „ „ ślusarska .	500.—	500.—
67.	Kraków. Muzeum przemysłowe .	1.500.—	1.500.—
68.	Wystawy terminatorские	300.—	300.—
69.	Wystawa przemysłu budowlanego	300.—	300.—
70.	Centralny Związek przem. fabr. .	600.—	600.—
	Liga pomocy przemysłowej . . .	200.—	—
71.	Bielsko-Bialskie Tow. przemysł. .	400.—	400.—
72.	Kraków, Izba rękodzielnicza . . .	600.—	600.—
73.	Tarnów, „ „	—	200.—
Do przeniesienia . . .		27.320.—	25.650.—

*) Kurs przeznaczony na rok 1909 ukończył się w grudniu 1909.

Subwencje:		1909:	1910:
Z przeniesienia . . .		27.320—	25.650—
74.	Kraków. Stow. kupców i młodz. handl.	300—	300—
75.	„ „ kupców podróżujących	—	600—
76.	„ „ młodz. handl. izrael.	300—	300—
77.	„ Przytulisko X. Siemaszki	300—	300—
78.	„ Tow. burs i opieki nad młodocianymi rękodziel. wkładka jednorazowa .	—	400—
79.	„ Przytulisko term. izrael.	400—	400—
80.	„ Stow. opieki nad uwol. więźniami	50—	50—
81.	Związek Turystyczny	300—	300—
82.	Towarzystwo Tatrzańskie . . .	200—	200—
83.	Izba handlowa Aleksandrya . . .	50—	50—
84.	„ „ Konstantynopol	50—	50—
85.	„ „ Paryż	50—	50—
86.	Kongres międzynar. Izb handlowych		50—
Razem . . .		29.320—	28.700—

Uwaga do poz. 42.

Towarzystwo Szkoły ludowej w Białej urządza na przemian przy Szkole ludowej im. Tadeusza Kościuszki w Białej, kurs przemysłowy uzupełniający dla chłopców i kurs szycia dla dziewcząt.

W roku 1910 ma się odbyć kurs krawiecki dla dziewcząt.

Uwaga do poz. 59.

Z kredytu na rok 1909 w kwocie . . . . K 1.100—
wypłacono po myśli uchwały komisji budżetowej:

- 1) dla kursów krajowych szewskich w Kętach K 200—
- 2) nadto wypłaciło prezydyum z tego samego funduszu subwencyę w kwocie . . . . . K 200—

na wycieczkę naukową dla uczniów Akademii handlowej do Tryestu, którą to sprawę przekazała komisya budżetowa prezydium do załatwienia.

Hala zbożowa w Krakowie otrzymuje subwencyę w kwocie K 2.000.— pod formą odpowiedniej zniżki w czynszu.

Tytuł IV.

	1909	1910:
Wydatki nadzwyczajne:	Prelimin.	Wydano: Projekt:
87. Wydatki niespodziewane (kredyt)	1.000.—	2.102·97 1.000.—
88. Zentralstelle	400.—	632·41 650.—
89. Egzamina czeladnicze	—	185·05 800.—
	<u>1.400.—</u>	<u>2.450.—</u>

Uwaga do poz. 87.

Przekroczenie wydatków niespodziewanych:

1. dodatek Izby do Wycieczki krajowej komisji dla spraw przemysłowych	K	1·310·95
2. lampy i świeczniki do prezydium i sali	„	337·52
3. drobne przedmioty inwentarza	„	31·50
4. wieńce z okazji pogrzebów	„	133.—
5. datek dla jednego z urzędników Izby	„	200.—
6. wkładka do „Mitteleuropäischer Wirtschaftsverein	„	50.—
7. pomoc lekarska dla zmarłego woźnego Izby Wnęka	„	40.—
	K	<u>2.102·97</u>

Uwaga do poz. 89.

W roku 1909 organizacja urzędowych komisji egzaminacyjnych czeladniczych nie była jeszcze w zupełności przeprowadzoną. Doświadczenie okazało, że przy taksie egzaminacyjnej 5 koron, dopłaci Izba przeciętnie do każdego egzaminu 2 korony. Licząc, iż w roku 1910 odbędzie się w 26 starostwach po 10 egzaminów, a w Krakowie 50, otrzymamy razem egzaminów 310, czyli że Izba dopłaci do egzaminów około . . . . . K 620.—

nadto należy preliminować na druki kwotę . . . „ 180.—
tak, że łączny wydatek wyniesie . . . K 800.—

Tytuł. V.

Fundusz pensyjny	1909:	1910:
90. 5 ⁰ / ₀ od kwoty budżetu . . . K	5.142·69	4.979·38
91. Dodatek do funduszu pensyjnego „	105·68	—
	<u>K 5.248·37</u>	<u>4.979·38</u>

Zestawienie wydatków:

Tytuł I. Pensye, dyurna i zasługi . . . K	45.707·77
Tytuł II. Lokal i kancelarya . . . „	22.729·97
Tytuł III. Subwencye . . . „	28.700·—
Tytuł IV. Wydatki nadzwyczajne . . . „	2.450·—
Tytuł V. Fundusz pensyjny . . . „	4.979·38
	<u>K 104.567·11</u>

Pokrycie:

7 ⁰ / ₀ składka . . . . K	105.000·—	111.055·—	110.000·—
Świadczenie miasta Krakowa . . . . „	2.000·—	2.000·—	2.000·—
Dochody z marki wozów . . . . „	1.000·—	1.455·—	1.000·—
	<u>K 108.000·—</u>		<u>113.000·—</u>

Uwagi do budżetu na rok 1910.

Projekt budżetu na rok 1910 uchwalony został na posiedzeniu komisji budżetowej, odbytej w dniu 5 stycznia 1910 r.

Tytuł I. „Pensye dyurna i zasługi“ nie wykazuje żadnych zmian w porównaniu z rokiem 1909. Jedynie koszt mieszkań woźnych doznaje innego obliczenia w związku z przyjętymi obecnie na skutek polecenia Ministerstwa handlu sposobem obliczania kosztu lokalu, które znajduje wytłomaczenie w uwadze do pozycji 22, 23, 24 i 25, oraz w budżecie gmachu na rok 1910, przesłanym Szanownym Członkom.

Tytuł II. „Lokal i kancelarya“.

Ad poz. 22. Faktyczny koszt lokalu Izby oraz mieszkań woźnych wraz z 4⁰/₀-wym dodatkiem na wodę obliczony został na rok 1910 w kwocie 5.896 K 76 h. Kwota ta przedstawia się jako wydatek administracji gmachu, niepokryty dochodami czynszowymi domu.

Ad poz. 23, 24 i 25. „Opał, oświetlenie i Vacuum Cleaner“ znajduje się uwaga na stronie 37-mej.

Ad poz. 26. Kredyt na wydatki prezydyalne proponuje komisya podwyższyć o 1.000— K. aby umożliwić prezydium wzięcie udziału w większych akcyach składkowych, gdzie Izba sama jako taka nie występuje.

Ad poz. 28. „Kataster“ uwaga na stronie 38-mej.

Ad poz. 29. Komisya proponuje wstawienie kredytu w wysokości 600 K, celem zakupna nowej maszyny do pisania w roku 1910. Wydatek ten okazuje się na rok bieżący koniecznym, z powodu ciągłego wzrostu robót manipulacyjnych.

Ad poz. 33. „Książki, czasopisma, robota introligator-ska“. Podwyższenie o 200 K spowodowane zostało potrzebą zakupienia dokładniejszych ksiąg adresowych Węgier oraz Państwa niemieckiego, których strony często w Izbie żądają. Manko dla kasy podręcznej, zostało przez c. k. Ministerstwo handlu skreślone.

Tytuł III. „Subwencye“.

Wobec szczupłości środków, stojących Izbie do dyspozycji oraz znacznej wysokości subwencji, płaconych przez Izbę, przyjęła komisya zasadę, aby z reguły nie uchwalać nowych subwencji, a uczynić wyjątek jedynie na cele wykształcenia zawodowego, których doniosłość Izba zawsze uznawała.

Ad poz. 39. Komisya proponuje udzielenie zasiłku w kwocie 200 K na koszt kursów buchalteryi i stenografii, urządzanych przez Uniwersytet Ludowy, pod warunkiem, że subwencya Izby tylko na ten cel użyta

zostanie, a Izbie zastrzeżonym zostanie wpływ na organizację i prowadzenie kursów.

Ad poz. 48. Komisya proponuje wstawienie na rok 1910 subwencji na „Szkołę przemysłową uzupełniającą w Jaworznie“, albowiem Jaworzno, jako miejscowość o wybitnem znaczeniu gospodarczem zasługuje na wydatniejsze poparcie celów wykształcenia zawodowego.

Ad poz. 54. Komisya proponuje ponowne wstawienie na rok 1910 subwencji dla „Szkoły przemysłowej uzupełniającej w Starym-Sączu“, która na skutek niewniesienia podania, subwencji tej nie otrzymała w roku zeszłym.

Ad poz. 56. Podobnie proponuje komisya wstawienie ponowne subwencji dla „Szkoły przemysłowej uzupełniającej w Tarnowie“, która z tychsamych powodów nie otrzymała w zeszłym roku zasiłku od Izby.

Ad poz. 58. Subwencya na „Kurs buchalteryi przemysłowej, urządzony przez powiatowy Związek stowarzyszeń przemysłowych w Rzeszowie“ przedstawia się jako nowy wydatek jednorazowy.

Ad poz. 59. „Kredyt na szkoły przemysłowe uzupełniające i naukę zawodową w ciągu roku“ proponuje komisya wstawić w kwocie o 500 K wyższej. Z pozycyi tej będą musiały być pokryte subwencye, udzielone także w roku zeszłym, a nie wstawione obecnie do projektu na rok 1910 z powodu niewniesienia podania. Tak n. p. wpłynęło już po ukończeniu prac komisji budżetowej do Izby podanie o udzielenie subwencji na koszt utrzymania „Szkoły zawodowej gospodniej w Krakowie“, która otrzymała w roku 1909 K 400— oraz podanie „Ligi pomocy przemysłowej“, która w roku 1909 pobierała subwencyę w kwocie 200— K. Wydatki te wypadnie pokryć z pozycyi 59.

Poz. 60. „Szkoła przemysłowa uzupełniająca dla uczniów piekarskich w Krakowie“ oraz poz. 61 „Szkoła przemysłowa uzupełniająca

dla dziewcząt krawieckich w Krakowie“ są wydatkami nowymi.

Ad poz. 73. „Związek Stowarzyszeń rękodzielniczych w Tarnowie“ mający do spełnienia ważne zadanie wobec przyszłego rozwoju rękodzieł, powstał dopiero w roku zeszłym i zwrócił się do Izby o subwencję po raz pierwszy.

Ad poz. 75. Celem poparcia wydawnictwa „Kuryera podróżującego w Krakowie“, uchwaliła komisja budżetowa przedstawić Świetnej Izbie wnioszek na udzielenie Stowarzyszeniu kupców podróżujących subwencji w kwocie 600— koron.

Nadto upoważniła komisja prezydium do odpowiedniego subwencyonowania drugiego czasopisma zawodowego, t. j. „Kupca Polskiego w Krakowie“.

Ad poz. 76. Subwencja dla „Stowarzyszenia młodzieży handlowej izraelickiej w Krakowie“ wstawioną została we formie kredytu, z którego skorzysta prezydium Izby, skoro się przekona, iż Stowarzyszenie zasługuje na dalsze poparcie.

Ad poz. 78. „Towarzystwo burs i opieki nad młodocianymi rękodzielnikami“. Kwota 400 kor. pomyślaną jest jako wkładka, z którą przystępuje do Towarzystwa burs Izba, z zastrzeżeniem praw, przysługującym członkom.

Ad poz. 86. Pozycja „Kongres międzynarodowy Izb handlowych“, zjawiała się po raz pierwszy w budżecie Izby.

W czasie od ostatniego posiedzenia komisji budżetowej wpłynęły do Izby jeszcze następujące podania o subwencję:

- 1) Dla Szkoły koszykarskiej w Brzostku,
- 2) Dla Szkoły przemysłowej uzupełniającej w Oświęcimie,
- 3) Dla żydowskiego Towarzystwa gimnastycznego w Krakowie,
- 4) Dla Czytelni polskiej akademików górniczych w Leoben.

Po ukończeniu dochodzeń, prowadzonych przez prezydium nad temi prośbami, przedstawione zostaną Świetnej Izbie odnośnie wnioski.

Tytuł IV. „Wydatki nadzwyczajne“.

Poz. 88. „Zentralstelle“ preliniuje się na rok 1910 wedle faktycznego wydatku w roku 1909.

Tytuł V. „Fundusz pensyjny“.

W roku 1910 odpadnie potrzeba wstawiania specjalnego dodatku do funduszu pensyjnego.

Imieniem komisji budżetowej przedkłada referent następujący wniosek:

„Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie raczy uchwalić budżet na rok 1910 wedle obecnego przedłożenia i celem pokrycia przedstawić c. k. Ministerstwu handlu wniosek na rozpisanie na rok 1910 dodatku do powszechnego podatku zarobkowego oraz do podatku zarobkowego, opłacanego wedle rozdziału II. ustawy o podatkach osobisto - dochodowych przez wszystkich uprawnionych do wyboru kontrybuentów, trudniących się handlem, przemysłem lub górnictwem w okręgu Izby, w wysokości dotychczasowej 7%“.

Wniosek został jednomyślnie przyjęty.

7. Sprawozdanie z krajowej Rady kolejowej.

Członek krajowej Rady kolejowej p. r. Judkiewicz przedkłada obszerne sprawozdanie z ostatniej sesji krajowej Rady kolejowej, która odbyła się w grudniu roku przeszłego.

Obrady krajowej Rady kolejowej tyczyły zarówno wyników eksploatacyjnych istniejących kolei lokalnych, jak i dalszego programu krajowej akcji kolejowej.

Sprawozdanie przyjęte zostało do wiadomości, a prezydent wyraża imieniem Izby referentowi podziękowanie za gorliwe zajęcie się sprawą.

8. Koszta szacowania obiektów fabrycznych.

R. Zygmunt Mendelsburg przedstawia imieniem komisji połączonych sekcji, iż Bank krajowy dążąc do obniżenia kosztów szacowania obiektów fabrycznych, przedstawił Izbie projekt ułożenia stałego kwestyionariusza, któryby przedkładano szacującym, oraz idącego w parze z tem urzędzeniem ustalenia wynagrodzenia za czynności znawców.

Komisya połączonych sekcji po dokładnem zbadaniu sprawy przysłała do przekonania, iż wobec wielkiej różnorodności zadań i kierunków oraz obiektów mających być szacowanymi, nie byłoby możliwem ułożenie jednolitego szablonu.

Komisya proponuje, aby wobec Dyrekcyi Banku wyrazić życzenie, by przy szacowaniu zwracano się do znawców, zamieszkałych najbliżej fabryk, tak aby szacowanie nie spowodowało zbyt wielkich kosztów, natomiast należy w odpowiedzi do Banku zaznaczyć niemożliwość ułożenia z góry szablonu odszkodowania i wynagrodzenia za czynności, połączone z szacowaniem obiektów fabrycznych.

Izba uchwała jednogłośnie wnioszek komisji.

**IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA
W KRAKOWIE.**

**SPRAWOZDANIE Z PUBLICZNEGO
POSIEDZENIA IZBY HANDLOWEJ
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
Z DNIA 8. MARCA 1910 ROKU**

□ □

T R E Ś Ć.

1) Wspomnienie pośmiertne	Str. 49
2) Sprawozdanie prezydium	„ 49
3) Sprawozdanie z czynności biura za czas od 1 lutego 1910 roku	„ 52

Wybory.

4) Cenzorzy dla filii Banku krajowego w Krakowie	„ 55
5) Rewizorzy dla spółek z ogran. odpowiedzialnością	„ 56

Komunikacye.

6) Sprawozdanie z państwowej Rady kolejowej	„ —
7) Interpelacya o stosunki pocztowe	„ —

Ogólne sprawy gospodarcze.

8) Zmiana ustawy o ubezpieczeniu pensyjnym	„ —
--	-----

Przewodniczący, prezydent Maurycy Dattner, konstatuje komplet i otwiera posiedzenie o godz. 4 popołudniu.

1. Wspomnienie pośmiertne.

Śmierć wyrwała z naszego grona jednego z bardzo zasłużonych kolegów.

Śp. Aleksander Sulikowski zasiadał w Izbie od szeregu lat i był gorliwym orędownikiem wszystkich spraw stanu rękodzielniczego, w którym zajmował wybitne stanowisko.

Na grobie zmarłego Kolegi złożyliśmy wieniec imieniem Izby, która wzięła w obchodzie pogrzebowym korporatywny udział.

Izba poniosła przez zgon śp. Sulikowskiego bolesną stratę. — Przedwcześnie zmarłemu Koledze, zachowamy wszyscy wdzięczne wspomnienie.

Panowie na znak żałoby powstali z miejsc i pozwolą, aby ta manifestacja żałobna umieszczoną została w protokole obrad dzisiejszego posiedzenia.

2. SPRAWOZDANIE PREZYDYALNE.

Deputacya Izb w sprawie projektów podatkowych.

Stosownie do uchwał poprzednio już powziętych, udała się w dniu 3 lutego 1910 wspólna deputacya austriackich Izb handlowych i przemysłowych do Jego Ekscelencyi Pana Prezydenta Ministrów Bienerta, Ministra skarbu oraz do Jego Ekscelencyi Pana Ministra handlu, aby przedstawić rządowi protest reprezentacyi interesów handlowych i przemysłowych przeciw obciążeniom podatkowym, zamierzonym przez projekty rządu.

W deputacyi tej miałem zaszczyt wziąć udział imieniem Świątnej Izby.

Wizyta ministra Dulęby.

W dniach 22 i 23 lutego 1910 bawił w mieście naszym Jego Ekscelencya Pan Minister dla Galicji, Dr. Dulęba, aby

poinformować się o szeregu spraw publicznych ogólnej doniosłości.

Prezydium Izby skorzystało z tej sposobności i przedstawiło p. Ministrowi konieczność przyspieszenia robót około budowy nowego dworca oraz prac około zabezpieczenia Krakowa przed powodzią, jak niemniej kilka innych żywotnych kwestyi z dziedziny życia gospodarczego i komunikacyi.

W szczególności podniosło prezydium konieczność rychłego ulepszenia stosunków poczty, telegrafu i telefonu w Krakowie. W przedmiocie tym poczyniła Izba zresztą u rządu odpowiednie szczegółowe przedstawienia.

Ankieta w sprawie wozów cysternowych.

W dniu 31 stycznia 1910 odbyła się w ministerstwie kolejowem ankieta interesentów w sprawie zmiany przepisów o ruchu wozami cysternowymi, które zawierają pewne uciążliwości, odczuwane dotkliwie przez wielki przemysł naftowy i spirytusowy.

Uchwały ankiety, w której brał udział także delegat Izby, posłużą ministerstwu za podstawę przy opracowaniu nowych norm dla transportów cysternowych.

Kolej Jasło—Dębica.

Powiaty interesowane w sprawie budowy kolei Dębica—Jasło zwołały na dzień 27 lutego 1910 do Jasła zebranie, w którym także i Świetna Izba była zastąpioną.

Staraniom interesentów udzieliło Prezydium odpowiedniego poparcia także i w Kole Polskiem, gdyż linia ta uprzystępni dla komunikacyi kolejowej zaniedbane dotąd okolice naszego okręgu i oddać może znaczne usługi obrotowi towarowemu Galicyi.

Zamknięcie rachunków za rok 1908.

Mam zaszczyt podać do wiadomości Świetnej Izby, iż c. k. Ministerstwo handlu nadesłało Izbie reskrypt z dnia 18 lutego 1910 L. 32725 1909, którym zatwierdzone zostało przedło-

żone swego czasu ministerstwu zamknięcie rachunkowe Izby za rok 1908.

Stosunki pocztowe.

Stworzenie Wielkiego Krakowa wykazało, iż stosunki pocztowe w tej formie jak obecnie się ukształtowały, nie dadzą się żadną miarą bez dotkliwej szkody dla handlu i przemysłu utrzymać.

Znaczne rozszerzenie krakowskiego rejonu pocztowego grozi bowiem dalszem pogorszeniem komunikacji pocztowej, stanowiącej oddawna przedmiot zażaleń tutejszego kupiectwa.

Prezydyum Izby, wspólnie z miastem wystosowało też do ministerstwa handlu i odnośnych czynników krajowych memoryał, dotyczący tej sprawy i ma nadzieję, iż w niedługim czasie zostaną wydane pewne zarządzenia administracyjne, które uzdrowią stosunki zarządu poczt dla Krakowa i całego Zagłębia.

Asesorzy Kraków.

Wreszcie upraszam Świątną Izbę o przyjęcie do zatwierdzającej wiadomości, iż prezydyum Izby zaproponowało na asesora handlowego przy Sądzie krajowym w Krakowie w miejsce p. Zdzisława Sędzimira, który z urzędu asesorskiego zrezygnował, następujących kandydatów:

Jana Armółowicza, prokuratora i zastępcę naczelnika filii Banku krajowego w Krakowie,

Mieczysława Drohockiego, współpracownika firmy „Ernest Bahlsen“ w Krakowie, i

Aleksandra Adelmanna, prokuratora firmy „Tom. Górecki“ w Krakowie.

W dyskusji nad sprawozdaniem prezydyalnym zabiera głos p. r. Judkiewicz, który zwraca się do Prezydyum Izby z prośbą, aby sprawy telefonów krakowskich z oka nie spuszczało.

Sprawozdanie przyjęto do wiadomości.

3. Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia 1. lutego 1910.

Do dziennika podawczego wpłynęło ogółem 930 aktów, które pociągnęły za sobą potrzebę wysłania 863 pism do władz i stron.

Stałe sekcye Izby odbyły następujące posiedzenia:

7 lutego 1910, komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

14 lutego 1910, komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

18 lutego 1910, komisya połączonych sekcji.

21 lutego 1910, komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

7 marca 1910, komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

W posiedzeniu Biura handlowo-politycznego we Wiedniu w dniu 16 lutego 1910, wziął udział imieniem Izby wicesekretarz Dr Rudolf Beres.

Dnia 27 lutego 1910 odbył się w Jaśle wiec w sprawie budowy kolei Dębica-Jasło. W wiecu wziął udział imieniem Izby wicesekretarz Dr. Rudolf Beres.

W Y D A N O :

I. W sprawach przemysłowych :

34 opinii w sprawie dyspenz od dowodu uzdolnienia.

6 opinii w sprawie koncesyi na murarstwo pod lżejszymi warunkami.

5 opinii w sprawie koncesyi na ciesielstwo pod lżejszymi warunkami.

1 opinię w sprawie koncesyi na zakład pogrzebowy.

1 opinię w sprawie koncesyi na komisową sprzedaż sta-
rożytności.

2 opinie w sprawie koncesyi na biuro podróży.

2 opinie w sprawie publicznej wysprzedaży towarów.

1 opinię w sprawie koncesyi na jarmarki na bydło.

1 opinię w sprawie taryfy dla rzeźni bydła.

2 opinie w sprawie taryfy opłat za czynności kominiarskie.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego prowadzenia interesów pieniężnych.

1 opinię w sprawie spoczynku niedzielnego przy sprzedaży nabiału i owoców w Krakowie.

1 opinię w sprawie koncesjonowania przemysłu wyrobu wody sodowej.

1 opinię w sprawie unormowania obrotu olejami mineralnymi.

Poparto w Wydziale krajowym protest dzierżawców propinacji i właścicieli szynków na terytoryach gmin, wcielonych do Krakowa, w sprawie poboru opłat gminnych od trunków z dniem 1 kwietnia 1910 r.

II. W sprawach handlowych:

1 opinię w sprawie znaczenia klauzuli „Werksbefund massgebend“ użytej przy kupnie starego żelaza.

III. W sprawach handlowo-politycznych:

1 certyfikat w sprawie ulg paszportowych przy wyjeździe do Rosji.

10 certyfikatów w sprawie uwolnienia od cła odpadków kości, przeznaczonych do fabrykacji sztucznych nawozów.

2 certyfikaty w sprawie ulg celnych przy sprowadzaniu maszyn z zagranicy.

21 świadectw pochodzenia na towary idące do Francji i Stanów Zjednoczonych północnej Ameryki.

IV. W sprawach podatkowych:

2 opinie w sprawie ulg podatkowych przy poborze benzyny do celów ekstrakcyjnych i motorowych.

3 opinie w sprawie ulg podatkowych przy poborze soli fabrycznej.

2 opinie w sprawie obowiązku stemplowania ksiąg handlowych.

V. W sprawach ruchu kolejowego i wodnego:

14 kart legitymacyjnych dla agentów podróżujących.

1 poświadczenie w sprawie podwójnej rocznej karty kolejowej.

Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych podało interesentom stawki frachtowe dla 7-miu gatunków towarów w 93-ch relacjach.

Poparto w Kole Polskiem petycję interesentów w sprawie budowy kolei lokalnej Jasło-Dębica.

W Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie poparto podanie Magistratu miasta Gorlic w sprawie utrzymania nocnych pociągów osobowych na przestrzeni Stróże Jasło oraz w sprawie przedłużenia tych pociągów do Nowego-Zagórza.

Poparto również w Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie podanie firmy „Perlmann i Selinger“ w Podgórzu w sprawie umieszczenia na stacyi Dobra koło Limanowej, wagi stacyjnej.

VI. W sprawach pocztowych i telefonicznych:

1 opinię w sprawie rozszerzenia zakresu działania urzędu pocztowego w Zabłociu.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia całodzienniej służby telegraficznej w Łańcucie.

1 opinię w sprawie przedłużenia całodzienniej służby telegraficznej i telefonicznej do godziny 12-tej w nocy w urzędzie pocztowym w Chrzanowie.

VII. W sprawach dostaw i sprzedaży publicznych:

Wydano 1 świadectwo solidności i zasobności firmie protołowanej, starającej się o dostawy rządowe.

W dziennikach miejscowych zamieszczono 10 notatek o rozpisaniu dostaw i sprzedaży publicznych oraz zawiadomiono o rozpisaniu interesowane firmy w okręgu Izby.

VIII. Władzom wojskowym poświadczono stosowność cen w 2-ch wypadkach.

IX. Władzom wojskowym i cywilnym podano w 5-ciu wypadkach ceny targowe i giełdowe rozmaitych artykułów.

X. Władzom oraz stronom prywatnym podano w 27-u wypadkach adresy firm krajowych i zagranicznych.

XI. Marek ochronnych zarejestrowano 10 oraz 2 wzory przemysłowe.

4. Cenzorzy dla filii Banku krajowego w Krakowie.

Wicesekretarz Dr. Josefert przedkłada imieniem komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych wniosek, aby zaproponować na cenzorów dla działu wekslowego filii Banku krajowego w Krakowie na trzecieletnie od 1 lipca 1910 ponownie następujące osobistości:

Bazesa Gustawa,
 Bobera Jakóba,
 Faltera Adolfa,
 Fritscha Hermana,
 Jawornickiego Józefa,
 Markusa Karola,
 Matusińskiego Jacka,
 Mendelsburga Zygmunta,
 Mikuckiego Franciszka Ksawerego,
 Rimlera Henryka,
 Schwarza Henryka,
 Słoneckiego Zenona,
 Suskiego Wiktora i
 Żeleńskiego Ludwika.

Jako nowych cenzorów uchwaliła Izba zaproponować: Birnbaum Emanuela, współwłaściciela firmy „Kosches & Birnbaum“, handel towarów bławatnych w Krakowie,

Godzickiego Jana, właściciela firmy „Jan Godzicki, sprzedaż nafty w Krakowie“, radcę miejskiego w Krakowie,

Grossego Juliusza młodszego, zawiadowcę firmy „Juliusz Grosse“, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie, oraz

Holzera Izaka, współwłaściciela firmy „Silberstein & Holzer“ Spółka z ogr. odpow., członka Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

5. Rewizorzy dla spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wicesekretarz Dr. Beres przedkłada imieniem komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych listę osób, któreby należało zaproponować c. k. Ministerstwu handlu jako rewizorów dla spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wprowadzona w życie w roku 1906 ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością przyznaje w § 45 spółnikom, których wkładki reprezentują 10-tą część kapitału zakładowego, prawo zażądania rewizji ostatniego bilansu spółek.

Do przeprowadzenia tych rewizji, powoływać ma sąd handlowy osoby fachowe, zaproponowane do listy rewizorów przez Izby handlowe i przemysłowe.

Uskutecznianie tych propozycji unormowane zostało w drodze rozporządzenia ministerstwa handlu z dnia 20 lipca 1906 Dzpp. L. 155.

Izby mają z początkiem każdego roku przedstawić ministerstwu wykaz osób uzdolnionych do przeprowadzania rewizji bilansów spółek, i to wedle schematycznego układu grup, opublikowanego rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 1 stycznia 1910 Dzpp. L. 6.

Wykaz obejmuje trzy wielkie działy, a mianowicie: Dział produkcyjny, rozpadający się na 16 klas, dział handlowy, obejmujący 7 grup, oraz dział trzeci, ogólny dla kontroli prowadzenia ksiąg.

Przy układaniu listy rewizorów dla spółek, utworzonych w okręgu Izby, należało uwzględnić obecny rozwój tej formy spółkowej w zachodniej Galicyi oraz dalsze jej tendencje rozwojowe, wpływające z warunków naszego życia gospodarczego.

Liczba spółek z ograniczoną poręką, zawiązanych w okręgu Izby krakowskiej, dochodzi 30-u.

$\frac{2}{3}$ tych przedsiębiorstw należą do działu produkcyjnego, $\frac{1}{3}$ do działu handlowego.

Najwięcej stosunkowo spółek wykazuje produkcja górnicza oraz ceramiczna, następnie idą działy metalowe, obrót automobilami, drukarnie, zakłady instalacyjno-elektryczne i t. d.

Na podstawie wniosku komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych uchwała Izba przedstawić ministerstwu następujące osobistości na urząd cenzorów dla spółek z ograniczoną odpowiedzialnością:

DZIAŁ PRODUKCYJNY.

I. Hodowla zwierząt, łącznie z hodowlą jedwabników, rybołówstwo itd. oraz handel zwierzętami.

Barański Ludwik, kierownik oddziału dla handlu bydła rzeźnego przy c. k. Tow. rolniczem w Krakowie (hodowla i handel bydła).

Immerglück Bernard, komisjoner bydła w Podgórzu (tuczenie i handel bydła rogatego).

Grabski Antoni, handlarz nierogaczny w Podgórzu (handel nierogaczny).

Papée Maksymilian, dyrektor Rzeźni miejskiej w Krakowie (bydło na rzeź).

Fertig Zygmunt, inspektor rzeźni miejskiej (bydło rzeźne).

Bialik Józef, właściciel firmy „Józef Bialik“ handel i wyrąb mięsa, radca miejski w Krakowie (mięso i wyroby z mięsa).

Wajda Wincenty, handel i wyrąb mięsa (handel mięsa, Kraków).

II. Górnictwo i handel produktami górnictwymi.

Mac Garvey William, wiceprezydent Rady Nadzorczej „Gal. akc. karp. Towarzystwa naftowego“ przedtem „Bergheim & Mac Garvey“ w Gliniku Maryampolskim, Wiedeń IV. Lothringerstrasse 8 (kopalnie oleju ziemnego, rafinerie nafty, handel ropą, naftą, benzyną, smarami i parafiną).

Stawiarski Waleryan, współwłaściciel firmy „Waleryan Stawiarski i Ska“, rafineria nafty, Krosno, właściciel kopalni ropy, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, Jedlicze, (kopalnictwo naftowe, rafineria nafty, handel olejem ziemnym, naftą, benzyną, smarami i parafiną).

Zins Dawid, właściciel handlu komisijnego dla wyrobów z oleju mineralnego, c. k. Radca komercyjny, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, Tarnów.

Macher Henryk, (handel niebieskim i zielonym olejem) współwłaściciel firmy „Waleryan Stawiarski i Ska“, rafinerya nafty w Krośnie, właściciel kopalni oleju ziemnego i przedsiębiorca wiertniczy we Lwowie, Akademicka 26 (kopalnictwo nafty, rafinerya nafty).

Nowak Stanisław, aut. inżynier górniczy w Krakowie, (wiercenie oleju ziemnego).

Suszyccki Zenon, przedsiębiorstwo głębokiego wiercenia w Jaśle (wiercenie oleju ziemnego).

Drobniak Franciszek, były dyrektor „Gwarectwa węglowego w Brzeszczach“, Brzeszcze (kopalnia węgla) przedsiębiorca górniczy w Krakowie.

Łukaszewski Adam, inżynier górniczy w Krakowie (głębokie wiercenie).

Kowarzyk Hugo, aut. inżynier górniczy, przedsiębiorca górniczy w Jaworznie (kopalnictwo węgla kamiennego).

Schmidt Antoni, Trzebieńka (górnictwo w ogólności, budowa szybów).

Koszko Władysław, inż. górniczy w Krakowie.

Schimitzek Antoni, dyrektor „Gal. akcyjnych Zakładów górniczych w Sierszy“ (węgiel kamienny, ruda cynkowa).

Müller Antoni, c. k. st. radca górniczy, zarządca salin w Wieliczce (sól kamienna).

Bleier dr. Franciszek, dyrektor rafinerii w Trzebini.

Zahler Jakób, dyr. rafinerii w Libuszy.

Handel węglem kamiennym i koksem.

Blumenfeld Adolf, skład węgla kamiennego i koksu, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Holzer Leon, prokurzysta firmy „Silberstein i Holzer“, s. z. z o. p., handel węglem kamiennym i koksem w Krakowie.

Kwiatkowski Jan, skład węgla kamiennego w Krakowie.

Katser Leopold, dyr. „Gwarectwa węglowego w Jaworznie“, radca ces. w Jaworznie.

Godzicki Jan, handlarz naftą, radca miejski w Krakowie.

III. Hutnictwo, przeróbka metali, handel metalami i wyrobami metalowymi.

Dla żelaza walcowanego i drutu żelaznego.

Epstein Tadeusz, kierownik komercyjny „Stowarzyszenia przemysłowego dla wyrobów drucianych i żelaznych w Krakowie“, c. k. radca komercyjny, prow. przewod. Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie (żelazo walcowane, walcowany i ciągnięty drut, gwoździe).

Zagórowski Piotr, techniczny kierownik „Stowarzyszenia przemysłowego dla wyrobów drucianych i żelaznych w Krakowie“ (walcownia w Borku Fałęckim, walcowane żelazo, walcowany i ciągnięty drut, gwoździe).

Dla cynku.

Lowitsch Henryk, członek Rady nadzorczej „Towarzystwa akc. dla wyrobów górniczych i hutniczych przedt. Dr. Lowitsch i Ska w Trzebini“ (cynk).

Fuhrman, dyrektor „Tow. akc. dla wyrobów górniczych i hutniczych przedt. Dr. Lowitsch i Ska w Trzebini“ (cynk).

Dla śrub i nitów.

Pollak Józef, dyr. „Pierwszej gal. fabryki śrub, nitów i muterek, Tow. akc. w Oświęcimie“.

Dla odlewania żelaza i metali.

Rudolphi Karol, inż. współwłaściciel firmy „Fabryka armatur i pomp, odlewnia żelaza i metali, inż. Karol Rudolphi i Ska“ w Trzebini.

Zieleniewski Edmund, inż. dyr. c. k. uprzyw. fabryki maszyn „L. Zieleniewski“, Tow. akc., poseł do Rady państwa, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Handel żelazem i metalami.

Karmel A. Józef, właściciel firmy „J. Freilich i Karmel“, handel żelaza w Krakowie.

Halski Ludwik, właściciel firmy „W. Halski“, handel naczyń i towarów żelaznych w Krakowie.

Korngold Lazar, dyrektor firmy „Przemysł wyrobów żelaznych“ s. z o. por. w Podgórzu.

Liebeskind Kalman, Kraków (żelazo).

Kwaśniewski Mieczysław, Dyrektor Syndykatu rolniczego w Krakowie (handel maszynami rolniczymi).

Handel towarów blaszanych.

Sulikowski Stanisław, właściciel fabryki dla wyrobów metalowych w Dębnikach.

Oroszeny Bohdanowicz Tadeusz, właściciel fabryki towarów blaszanych w Prądniku czerwonym.

Markus Karol, blacharz i instalator w Krakowie.

IV. Roboty ziemne, szkło, glina i kamień oraz handel wytworami tych przemysłów.

Ehrenpreis Maksymilian, współwłaściciel firmy „Liban i Ehrenpreis“, wapienniki i kamieniołomy w Podgórzu, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (wapno, wapień).

Kamsler Herman, współwłaściciel firmy „Bracia Kamsler“, wapienniki i kamieniołomy w Mydlnikach, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (wapno, wapień).

Liban Bernard, współwłaściciel firmy „Bernard Liban i Ska“, fabryka „portland cementu“ w Podgórzu, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (cement).

Senn Hermann, dyrektor „Pierwszej austr. fabryki portland-cementu, Tow. akc. w Szczakowej“, (Portland-cement, hydrauliczne wapno, palony dolomit).

Ehrenpreis Ignacy, dyrektor „Płaszowskiej fabryki dachówek i cegieł“ w Krakowie, (cegły).

Rolle Karol, inż., dyrektor krajowych kursów ceramicznych w Podgórzu, (ceramika).

Kirchmayer Adam, właściciel fabryki pieców kaflowych w Dębnikach, (kaflę).

Wimmer Władysław, współwłaściciel firmy „Parowa fabryka patent. szwajcarskich dachówek i cegieł w Niepołomicach, Stan. Homolacs, S. Żeleński, W. Wimmer i Ska, (cegły wapienne i z gliny).

Maryewski Franciszek, dyrektor młyna parowego „Maurycy Baruch“ w Podgórzu, poseł na Sejm krajowy, burmistrz miasta Podgórza, (kaflę i cegły).

Kulka Wiktor, współwłaściciel firmy „H. Kulka i Ska“ kamieniołomy w Miękini, (kamienie budowlane i do brukowania) Opawa.

Hahn, dyrektor firmy „Kupfer i Glaser“, huty szklane w Szczakowej, (szkło).

Bazes Gustaw, handel szkła i porcelany, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, handel szkłem i porcelaną).

Tomaszewski Kamil, handel szkła i porcelany (handel szkłem i porcelaną), współpracownik firmy „W. Tomaszewski“ w Krakowie.

Urabin Juda, właściciel firmy „J. Urabin“ handel szkła, porcelany i lamp w Krakowie, (szkło, porcelana i lampy).

V. Przemysły wytwarzania maszyn, aparatów, instrumentów, środków komunikacyjnych, budowa statków, przemysł elektrotechniczny i handel tymi artykułami.

Schmeja Maksymilian, właściciel firmy „Edm. Schmeja, fabryka maszyn i odlewnia żelaza w Białej“ (maszyny do rozdrabniania i kulowe młyny).

Zieleniewski Edmund, inż., dyrektor c. k. uprzyw. fabryki maszyn „L. Zieleniewski“ Tow. akc., poseł do Rady państwa, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (maszyny parowe, konstrukcje żelazne, okręty, mosty etc.)

Peterseim Rudolf, właściciel firmy „M. Peterseim“, fabryka maszyn rolniczych w Krakowie (maszyny rolnicze).

Gayczak Kazimierz, inż. Dyrektor miejskiej elektrowni w Krakowie (elektrotechniczne instalacje).

Król Piotr, inż. prokurzysta firmy „Sokolnicki i Wiśniewski“ elektryczne instalacje w Krakowie (elektryczne instalacje).

Straszewski Kazimierz, inż. kierownik filii firmy „Siemens-Schukert“, Kraków.

Weingrün Józef, właściciel biura technicznego w Krakowie.

Handel artykułami elektrotechnicznymi.

Libmann Adolf, współwłaściciel firmy „Libmann i Machauf“ handel artykułami technicznymi w Krakowie.

Unger Bernard, współwłaściciel firmy „F. Lord“ handel artykułami technicznymi w Krakowie.

Wyrób i sprzedaż automobilów.

Rettinger Emil, inż. kierownik „Gal. Auto-Garazu“ s. z. z o. o. w Krakowie.

Epstein Dr. Stanisław, przemysłowiec w Krakowie.

Fischer Jan Józef, kupiec w Krakowie.

Schindler Wincenty, mechanik w Krakowie.

VI. Przemysły drzewne, koszykarskie, tokarskie i handel tymi artykułami.

Ader Wilhelm, prokurzysta firmy „Michał Ader“, tartaki parowe i handel drzewa w Jazowsku koło N. Sącza, (meble gięte).

Dattner Maurycy, współwłaściciel firmy „Falter i Dattner“ tartaki parowe, prezydent Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie (przemysł drzewny).

Falter Dr. Bruno, współwłaściciel firmy „Falter i Dattner“, tartaki parowe w Krakowie (tartaki parowe).

Muranyi Roman, właściciel parowej stolarni w Krakowie (stolarstwo budowlane).

Hoffmann Ferdynand, dyrektor szkoły koszykarskiej w Rudniku (wyroby koszykarskie).

Steinberg Joachim, pracownia stolarska, Kraków (meble i stolarstwo budowlane).

Iglicki Stefan, pracownia tapicerska (meble) Kraków.

VII. Przeróbka skóry, szczeci, włosów, piór itp. oraz wyroby z kauczuku, gutaperki, celluloidu i handel tymi artykułami.

Markiewicz Stanisław, handlarz skór w Krakowie.

Rosenthal Leon, współwłaściciel firmy „Rosenthal i Eisenberg“ handel włosów w Tarnowie.

Sennewaldt Oskar Ferdynand, współwłaściciel firmy „Bracia Sennewaldt“, fabryka szczotek i pędzli w Białej (szczotki).

Szarski Dr. Henryk, współwłaściciel firmy „Szarski i Syn w Krakowie“, wiceprezydent miasta Krakowa, członek Izby handlowej i przemysłowej etc. (szczotki).

Friedmann Izrael, handlarz pierza i piór ozdobnych (pierz i pióra ozdobne) Kraków.

VIII. Przemysł tkacki i handel wyrobów tkackich.

Czeczowiczka Emil, współwłaściciel firmy „Pierwsza gal. mechaniczna tkalnia bawełny Braci Czeczowiczka“ w Andrychowie (wyroby bawełniane).

Brüll Ernest Maksymilian, właściciel fabryki sukna w Białej (wyroby wełniane).

Grünspan Joachim, tkalnia bawełny i farbiarnia w Andrychowie (wyroby bawełniane i gobeliny).

Hess Gustaw, współwłaściciel firmy „Bracia Hess“, c. k. uprzyw. fabryka wyrobów wełnianych w Białej (wyroby wełniane).

Lukas Rudolf, właściciel fabryki sukna w Białej (wyroby wełniane).

Strzygowski Karol, właściciel fabryki sukna w Białej (wyroby wełniane).

Vogt Jan, właściciel fabryki sukna w Białej (wyroby wełniane).

Zajączek Franciszek, współwłaściciel firmy „Zajączek i Lankosz“, fabryka sukna w Kętach (wyroby wełniane).

Zipser Erwin, współwłaściciel firmy „Edward Zipser i Syn“, fabryka sukna i towarów modnych, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, Mikuszowice, (wyroby wełniane).

Handel wyrobami tkackimi.

Bober Józef, współwłaściciel firmy „Jakób Bober“ handel towarów bławatnych i łokciowych w Krakowie.

Margulies Abraham, handel towarów sukiennych w Krakowie.

Birnbaum Emanuel, współwłaściciel firmy „Kosches i Birnbaum“, handel towarów bławatnych i łokciowych w Krakowie (towary łokciowe i bławatne).

IX. Przemysł odzieży i wyrobów modnych oraz handel tymi wyrobami.

Schwarz Leon, współwłaściciel firmy „Henryk Schwarz“, handel bławatny i damskiej konfekcji, Kraków.

Brummer Hermann, właściciel firmy „W. Brummer“, męska konfekcja w Krakowie.

Porębski August, właściciel firmy „Porębski i Zimmer“, handel towarów modnych w Krakowie.

Skalski Zenon, prokurzysta firmy „Marya Praus“ konfekcja damska, Kraków.

Smidowicz Eugeniusz, handel towarów galanteryjnych i modnych w Krakowie (towary modne).

Liebeskind Bernard, współwłaściciel firmy „Cohn i Liebeskind“ handel towarów krótkich i galanteryjnych en gros w Krakowie, (towary galanteryjne).

Lindenbaum Abraham, właściciel firmy „Abraham Lindenbaum“, handel towarów galanteryjnych i modnych w Krakowie (towary galanteryjne i modne).

X. Fabrykacya papieru i masy drzewnej oraz handel tymi artykułami.

Serog Bernard, dyrektor Żywieckiej fabryki papieru, tow. akc. w Żywcu.

Fischer Józef Jan, właściciel firmy „I. J. Fischer“ w Krakowie (handel wyrobami papierowymi).

Zajączkowski Władysław, właściciel firmy „Jan Fischer Ska“, handel papieru w Krakowie.

XI. Wyrób środków spożywczych.

Chmurski Anastazy, współwłaściciel firmy „Rząca i Chmurski“, wyrób sztucznych wód mineralnych w Krakowie (sztuczne i naturalne wody mineralne).

Gross Ch., Wyrób wody sodowej w Krakowie (woda sodowa).

Napoje alkoholiczne.

Dutkiewicz Marcei, fabryka wódek i handel towarów kolonialnych w Krakowie (spirytuoza i towary kolonialne).

Schwanenfeld A., właściciel fabryki rosolisów, członek Izby handlowej i przemysłowej w Tarnowie.

Kulczyński Józef, wyrób wódek w Krakowie (spirytuoza).

Fränkel Henryk, wspólnik c. k. uprzyw. fabryki likierów i rafinerii spirytusu, firmy „Ad. Fränkel i Synowie“ w Białej (spirytuoza).

Gross Jakób, właściciel firmy „Jakób Gross“, fabryka likierów i wódek w Lipniku, koło Białej (spirytuoza).

Haberfeld Emil, właściciel fabryki spirytusu i likierów w Oświęcimie.

Dla piwa.

Paschek Franciszek, browar w Siołkowej koło Grybowa.

Wagner Juliusz, dyrektor Arcyks. browaru w Żywcu.

Jan bar. Götz Okocimski, właściciel browaru w Okocimie.

Rossknecht Michał, dyrektor parowego browaru w Okocimie.

Dla środków spożywczych.

Bałuk Leon, właściciel piekarni w Krakowie (pieczywo).

Schleichkorn Leon, właściciel piekarni w Krakowie (pieczywo).

Broszkiewicz Bolesław, właściciel piekarni w Krakowie (pieczywo).

Michalik Jan, cukiernia w Krakowie (wyroby cukiernicze).

Maurizio Parys, właściciel cukierni i wytwórca likierów, (spirytuoza, wyroby cukiernicze).

Siermontowski Józef, właściciel cukierni w Krakowie (wyroby cukiernicze).

Łuczko Karol, aptekarz w Podgórzu (surogaty kawy).

Satalecki Wincenty, fabryka wędlin w Krakowie (wędliny).

Bialik Józef, fabryka wędlin w Krakowie (wędliny).

Gronner Bernard, fabryka wędlin (wędliny).

Macharski Antoni, właściciel firmy „A. Hawełka“, handel delikatesów i wina w Krakowie (wino, spirytuoza, delikatesy i środki spożywcze).

XII. Przemysł gospodnio-szynkarski i hotelowy.

Chronowski Jaksza Eustachy, właściciel „Grand Hotelu“ w Krakowie (przemysł gospodni).

Miedniak August, przełożony Stowarzyszenia gospodnio-szynkarskiego (przemysł szynkarski).

Drobner Roman, właściciel restauracji (przemysł gospodni).

Sauer Franciszek, właściciel kawiarni w Krakowie.

Sichel Jakób, dzierżawca „Hotelu Saskiego“ w Krakowie.

XIII. Przemysł chemiczny.

Jellinek Gustaw, dyrektor zakładów „Solvaya“ w Podgórzu (soda amoniakalna).

Unger Leopold, wyrób zapalek w Żywcu (zapałki).

Lowitsch Dr. Leopold, Tow. akc. Zakładów hutniczych i górniczych przedtem Dr. Lowitsch i Ska w Trzebini (kwas siarkowy).

Schönker A. E., fabryka preparatów mąki kościanej i superfosfatów w Oświęcimie (nawozy sztuczne).

Liban Bernard, współwłaściciel „Fabryki chemicznych produktów Liban“ w Podgórzu (nawozy sztuczne).

Dąbrowski Mieczysław, dyrektor Miejskiej gazowni w Krakowie (gaz świetlny).

Dortheimer Adolf, urzędnik Krajowego Związku przemysłowego w Krakowie (farby sztuczne).

Drohocki Mieczysław, dyrektor Syndykatu rolniczego w Krakowie (nawozy sztuczne).

Kuźnicki Emil, współwłaściciel fabryki papy dachowej w Oświęcimie.

XIV. Przemysł budowlany.

Peroś Jan, architekt i budowniczy w Krakowie.

Epstein Tadeusz, współwłaściciel firmy „Hand, Riegelhaupt i Epstein“, przedsiębiorstwo budowlane w Krakowie.

Hand Rudolf, inż. i przedsiębiorca budowlany w Krakowie.

Klusak Gottlieb, budowniczy, współwłaściciel firmy „Karol Korn“, przedsiębiorstwo budowlane w Białej.

Schwanefeld Leon, budowniczy, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, Tarnów.

Hoffman Teodor, budowniczy w Krakowie.

Kraus Ignacy, em. inspektor c. k. Kolei państw., przedsiębiorca budowlany w Krakowie.

XV. Przemysł graficzny.

Anczyc Wacław, właściciel firmy „W. L. Anczyc i Ska“ w Krakowie.

Filipowski Józef, dyrektor drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Gottlieb Zygmunt, właściciel firmy „Zorza“, Zakład reprodukcji artystycznych w Krakowie.

Jabłoński Tadeusz, zakład fotograficzny i reprodukcyjny w Krakowie.

Telz Napoleon, właściciel „Drukarni Narodowej“ w Krakowie.

XVI. Zakłady dla dostarczania prądu dla opalania, oświetlania itp.

Nitsch Leonard, inżynier, właściciel firmy „Leonard Nitsch i Ska“, (centralne ogrzewanie, wodociągi i dostarczanie prądu), członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Ossowski Stefan, inżynier, prof. państw. szkoły przemysłowej w Krakowie, (zakłady dla dostarczania siły wodnej).

Straszewski Kazimierz, inżynier, kierownik filii firmy „Zakłady Siemens Schukerta“ w Krakowie.

Weingrün Józef, inżynier, właściciel biura technicznego w Krakowie (instalacje elektryczne).

Król Piotr, inżynier, prokurzysta firmy „Sokolnicki i Wiśniewski“, instalacje elektryczne w Krakowie (elektryczne instalacje).

B. DZIAŁ HANDLOWY.

1. Handel surowymi produktami, zbożem itd.

Landau Stefan, handel zboża w Krakowie, (handel płodami rolniczymi).

Konopka Stefan, właściciel Domu komisijnego płodami rolniczymi „Pług“ w Krakowie, (handel płodami rolniczymi).

Drohocki Mieczysław, dyrektor Syndykatu rolniczego w Krakowie, (nasiona).

Maryewski Franciszek, dyrektor młyna parowego

„Maurycy Baruch“ w Podgórzu, poseł na Sejm krajowy, burmistrz miasta Podgórza, (płody rolnicze).

Macheles Jakób, kierownik bieńczyckiego młyna parowego „Fogelstrauch i Wasserberg“ w Bieńczycach, (płody rolnicze).

2. Handel wyrobami artystycznymi i literackimi, nakład.

Krzyżanowski Stanisław, współpracownik firmy „A. S. Krzyżanowski“, księgarnia w Krakowie.

Frommer Leon, antykwarnia i księgarnia w Krakowie, (Nakład).

Gottlieb Zygmunt, właściciel firmy „Zorza“, zakład reprodukcji artystycznych w Krakowie, (artystyczne reprodukcje).

Böhm Seweryn, były sekretarz „Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych“ w Krakowie.

3. Handel środkami spożywczymi, wyrobami aptecznymi oraz handel materiałami i towarami kolonialnymi.

Grosse Juliusz, współwłaściciel firmy „Juliusz Grosse, s. z. z o. p.“ w Krakowie, (wino i towary kolonialne).

Jawornicki Józef, handel towarów kolonialnych, radca miejski, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (wino i towary kolonialne).

Szarski Dr. Henryk, właściciel firmy „Szarski i Syn“, handel towarów kolonialnych w Krakowie, wiceprezydent miasta Krakowa, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (towary kolonialne).

Link Jan Bronisław, właściciel drogueryi w Krakowie, (materiały apteczne).

Reifer Arnold, właściciel drogueryi w Krakowie, (materiały apteczne).

Reim Gustaw, współwłaściciel firmy „Reim i Ska“ (handel materiałami).

Drobner Stanisław, współpracownik firmy „Roman Drobner“, handel materiałów w Krakowie, (materiały).

Nachtlicht Juliusz, Agencja handlowa w Krakowie, (towary kolonialne).

4. Handel towarów krótkich, galanteryjnych i zbytkownych.

Porębski August, współwłaściciel firmy „Porębski i Zimler“, handel towarów krótkich i galanteryjnych w Krakowie.

Bernard Liebeskind, współwłaściciel firmy „Cohn i Liebeskind“, handel en gros towarów krótkich i galanteryjnych w Krakowie.

Smidowicz Eugeniusz, handel towarów modnych i galanteryjnych w Krakowie, (towary modne).

Lindenbaum Abraham, właściciel firmy „Abraham Lindenbaum“ handel towarów galanteryjnych i modnych w Krakowie, (towary modne i galanteryjne).

Rakower Löbel, handel towarów krótkich i galanteryjnych en gros w Krakowie, (krótkie i galanteryjne towary).

5. Przemysł spedycyjny i domy składowe.

Resch Zygmunt, współwłaściciel firmy „Goldlust i Ska“, interes spedycyjny, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (interes spedycyjny).

Wachtel Bernard, współwłaściciel firmy „H. Mendelsohn“, interes spedycyjny, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, (interes spedycyjny).

Schwehring Jan, dyrektor krajowego Domu składowego w Krakowie, (domy składowe).

6. Przemysły transportowe, komunikacyjne i żegluga.

Jak grupa 5.

7. Obrót pieniężny i kredytowy, banki.

Blumenfeld Adolf, były kierownik filii Banku hipotecznego w Krakowie, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Ungar Albert, dyrektor Gal. Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie.

Holzer Zygmunt, bankier, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Armółowicz Jan, dyrektor filii Banku krajowego w Krakowie.

Kroo Hermann, bankier, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Mendelsburg Zygmunt, współwłaściciel domu bankowego „A. Mendelsburg“, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Paygert Dr. Kornel, dyrektor filii c. k. uprzyw. krajowego Banku hipotecznego w Krakowie.

C. PROWADZENIE KSIĄG HANDLOWYCH.

Lulek Dr. Tomasz, prof. Akademii handlowej w Krakowie.

Blumenfeld Adolf, handlarz węgla, były dyrektor filii uprzyw. Banku hipotecznego w Krakowie, członek Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Lewkowicz Szymon, buchalter firmy „Przemysł towarów żelaznych“ s. z. z o. p. w Podgórzu.

Ungar Albert, dyrektor Gal. Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie.

Nachtlicht Juliusz, agencja handlowa w Krakowie.

Federowicz Jan Kanty, poseł na Sejm krajowy etc., wiceprezydent Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

Gablentz Wiktor, kierownik oddziału rachunkowego przy „Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń“ w Krakowie.

Drapella Maryan, urzędnik „Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń“ w Krakowie.

Pompa Edward, urzędnik Gal. Banku dla handlu i przemysłu w Krakowie.

Fromowicz Stanisław, urzędnik firmy „Fabryka maszyn L. Zieleniewski“, Tow. akc. w Krakowie.

Oleś Andrzej, prof. Akademii handlowej w Krakowie.

6. Sprawozdanie z państwowej Rady kolejowej.

Delegaci do państwowej Rady kolejowej r. Epstein oraz prez. Dattner, zdają sprawę z obrad ostatniej sesji Rady.

Zastępcy Izby żądali ulepszenia połączeń osobowych Krakowa z Zakopanem oraz utrzymania także w porze zimowej pociągów, kursujących na tej linii w lecie.

W sprawie ulg taryfowych, przyznawanych magazynom żywności oraz spółkom spożywczym urzędników kolejowych, oświadczyła się Rada przeciwko zniesieniu niskich stawek dla tych transportów.

Wniosek o zaprowadzenie IV. klasy dla pociągów osobowych został i w tej sesji zgłoszony. Położenie finansowe kolei państwowych nie uprawnia jednak do nadziei, aby ta kosztowna inwestycja mogła być rychło przeprowadzoną.

Uprzystępnienie III. kl. przy wszystkich pociągach pospiesznych będzie mogło być w części przynajmniej przeprowadzone, skoro oddane zostaną do użytku nowe lokomotywy silniejszego typu.

Prezydent Dattner domagał się przedłożenia Radzie kontraktu, zawartego przez rząd z Towarzystwem wagonów restauracyjnych. Mimo uprzedniego przyrzeczenia nie zgodziło się obecnie Ministerstwo na wyjawienie treści kontraktu. Mówca zgłosi w tej sprawie ponowny wniosek.

Zamierzone przez ministerstwo kolejowe zniesienie niektórych pociągów osobowych nie zyskało aprobaty subkomitetu, który wnioskowi temu sprzeciwił się z całą stanowczością.

Najważniejszym jednak przedmiotem obrad była kwestya reorganizacji kolei państwowych. Projekt rządowy wykazuje dążności centralistyczne i proponuje utworzenie kilku nowych urzędów kolejowych we Wiedniu.

Mowca oświadcza się za jak najdalej idącym rozszerzeniem zakresu działania obecnych, względnie nowo utworzyć się mających Dyrekcyi kolejowych i zastępować będzie zdanie to w subkomitecie Rady.

Sprawozdanie delegatów przyjęto do wiadomości.

7. Interpelacya o stosunki pocztowe.

Radca Holzer interpeluje prezydium, czy wiadome mu są stosunki w doręczaniu poczty listowej, które mimo zapowiedzianego podwyższenia liczby listonoszów, nie wykazują zupełnie polepszenia. Poczte ranną otrzymują strony dopiero około g. 11-tej, co naraża je na liczne niedogodności i straty.

Prez. Dattner zaznacza w odpowiedzi, że wedle wiarygodnych informacji nastąpią w krótkim czasie zarządzenia, które w dziedzinie stosunków pocztowych i telegraficznych w Krakowie spowodują znaczne ulepszenia.

Na tem posiedzenie zamknięto o godzinie 6 $\frac{1}{2}$ wieczorem.

8. Zmiana ustawy o zabezpieczeniu pensyjnym.

Sekretarz Dr. Benis podnosi konieczność zreformowania ustawy o ubezpieczeniu pensyjnym urzędników prywatnych, wykazującej cały szereg niedogodności i błędów.

Centralny Urząd wiedeński zwrócił się do Izb handlowych o objawienie życzeń i propozycji w tym kierunku. Nad sprawą tą toczyć się będą zapewne wspólne obrady Izb.

Na razie przedłożył jednak Zakład zastępczy we Lwowie Kołu Polskiemu szereg wniosków, które przewidują dalsze i znaczne obciążenia pracodawców oraz rozszerzają zakres uprawnionych do ubezpieczenia.

Referent proponuje, aby już obecnie oświadczyć się przeciwko propozycjom Zakładu zastępczego.

Po dłuższej dyskusyi, w której zabierali głos pp. r. Mendelsburg, inż. Nitsch oraz r. Ehrenpreis, uchwalono przekazać sprawę tę do przeprowadzenia dochodzeń oraz wydania ostatecznej opinii, komisji połączonych sekcji, która wysłucha także delegatów Zakładu zastępczego, jako reprezentacyi interesowanych sfer ubezpieczeniowych.

**IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA
W KRAKOWIE.**

**SPRAWOZDANIE Z PUBLICZNEGO
POSIEDZENIA IZBY HANDLOWEJ
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
Z DNIA 19 KWIETNIA 1910 ROKU**

□ □

T R E Ś Ć.

- 1) Sprawozdanie prezydium . . . . . Str. 75
2) Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia
8 marca 1910 . . . . . „ 79

Wybory.

- 3) Wybór delegata Izby do państwowej Rady cłowej,
oraz jego zastępcy . . . . . „ 83

Rachunki Izby.

- 4) Sprawozdanie komisji budżetowej o dodatkowych
podaniach o subwencyę . . . . . „ 83

Komunikacye.

- 5) Organizacya poczty w Wielkim Krakowie . . . . . „ 84
6) Sprawozdanie komisji kolejowej . . . . . „ 87

Prezydent Maurycy Dattner konstatuje komplet i otwiera posiedzenie o godzinie 4-tej popołudniu.

1. Sprawozdanie prezydyalne.

Przewodniczący prez. Dattner wygłasza następujące sprawozdanie z działalności prezydium.

Stanowisko Ministra handlu.

Izba handlowa i przemysłowa w Tryeście uchwaliła przed niedawnym czasem wystosować do Jego Ekscelencji Pana Ministra handlu wezwanie, aby ze stanowiska swego nie ustępował, lecz w interesie świata handlowego i przemysłowego nadal tekę swą zatrzymał.

Równocześnie zaprosił Tryest inne Izby, aby się do tej enuncyacji przyłączyły.

W międzyczasie uległa sprawa jednak o tyle zmianie, że jak Szanownym Panom wiadomo, Pan Minister handlu niezależnie od tych kroków i z powodów natury polityki ogólnej, zdecydował się zatrzymać urząd dotychczas piastowany.

Chętnie też dajemy wyraz zadowoleniu, że ciągłość naszej polityki handlowej nie będzie przerwana, a teka Ministerstwa handlu pozostaje nadal w doświadczonych i jak mamy wszelkie prawo przypuszczać, przychylnie nam usposobionych rękach.

Rewizya trasy Jaworzno-Szczakowa.

W dniach 11. i 12. marca odbyła się rewizya trasy dla projektowanej przez p. Roberta Domsa normalno-torowej kolei pomiędzy Jaworzniem a Szczakową.

Na linii tej istnieje dotychczas jedynie prywatna kolej górnicza Gwarectwa Jaworznickiego.

W oświadczeniu, które złożyliśmy imieniem Świątnej Izby, podniesiono wielkie znaczenie, jakie mieć będzie stworzenie publicznej linii kolejowej pomiędzy Jaworzniem a Szczakową dla kopalnictwa i związanych z niem przemysłów Zagłębia krakowskiego, jak kopalni „Bory“, fabryki bieli cynkowej w Niedzieliskach, huty szklanej w Dąbrowej i innych.

Nadto odegrać może kolej Jaworzno-Szczakowa poważną rolę w ułatwieniu ruchu tranzytowego między Galicyą zachodnią i resztą kraju a sąsiednimi obszarami Królestwa Polskiego i Niemiec.

Nowa taryfa doróżkarska.

W związku z rozszerzeniem terytorium dzisiejszego miasta zostaje sprawa uchwalenia nowej taryfy doróżkarskiej. Projekt taryfy wykazuje nieznaczne podwyższenie stawek, obowiązujących od ćwierć wieku, tak iż Izba nie miała powodu sprzeciwić się słusznym żądaniom doróżkarzy. Natomiast zażądaliśmy uzupełnienia taryfy szeregiem miejscowości położonych obok Krakowa i zmiany kilku postanowień taryfowych. Nadto domagaliśmy się w interesie publiczności, aby zewnętrzny wygląd i czystość pojazdów przystosowane zostały do nowoczesnych wymagań ruchu i aby pojazdy znajdowały się już o godz. 6 rano na stanowiskach.

Ze względu na nagłość sprawy, wydaną została opinia Izby na podstawie wniosku komisji połączonych sekcji.

Konferencja w sprawie kredytu rękodzielniczego.

Z inicjatywy Ministerstwa robót publicznych odbyła się w Krakowie w dniu 8 kwietnia konferencja w sprawie organizacji kredytu rękodzielniczego w zachodniej części kraju.

Reprezentanci Ministerstwa robót publicznych przedstawili obszerny plan akcji, polegający na tworzeniu lokalnych stowarzyszeń kredytowych, które miałyby łączyć się w organizację wyższorzędne, a wreszcie skupiać w Centralnej kasie rękodzielniczej w Wiedniu.

Zdaniem naszym, odgrywa formalna strona takiej organizacji mniej ważną rolę w tej sprawie. Najdonioślejszą byłaby kwestya dostarczenia na cele kredytu rękodzielniczego wydatnej pomocy pieniężnej ze strony rządu.

W tym kierunku też zaznaczyłem stanowisko Izby handlowej wobec akcji rządu. Niestety reprezentanci Ministerstwa nie mogli dać pod tym względem żadnych przyrzeczeń.

Poczty.

Na skutek kroków podjętych z inicjatywy Izby i na jej interwencyę możemy oczekiwać w najbliższym czasie radykalnego uzdrowienia stosunków pocztowych nie tylko w Krakowie ale i w części zachodniej Galicyi.

Sprawa ta została jeszcze w porozumieniu z poprzednim dyrektorem poczt przez Namiestnictwo oraz Ministerstwo handlu zasadniczo załatwioną.

Wskutek zmiany osoby dyrektora poczt galicyjskich interweniowałem w niedzielę u bawiącego w Krakowie Jego Ekscelencyi Pana Namiestnika, prosząc go o dalsze poparcie sprawy w rozpoczętym już kierunku.

Zachodzi wszelka nadzieja, że dzięki przychylnemu stanowisku Pana Namiestnika zostanie kwestya ta w najkrótszym czasie rozwiązana w sposób odpowiadający mniej więcej naszym potrzebom.

80-letni Jubileusz urodzin cesarza.

W bieżącym roku przypada 80-letni Jubileusz urodzin Najjaśniejszego Pana.

Austryackie Izby handlowe uchwaliły już w zasadzie uświęcić wspólnie tą uroczystość w ten sposób, aby wydać enuncyacyę od zjednoczenia wszystkich Izb handlowych.

Sprawa ta jest na porządku dziennym środowego posiedzenia Centrali, na którem prezydium Izby będzie zastąpione i tam wspólnie z innymi Izbami powzięte będą uchwały, odpowiadające doniosłości tej chwili i mające dać wyraz uczuciom dla ukochanego monarchy.

Zatwierdzenie preliminarza.

Mam zaszczyt podać do wiadomości Szanownych Panów, że Ministerstwo handlu zatwierdziło bez zmian preliminarz budżetu Izby na rok 1910, uchwalony przez Świątyną Izbę na posiedzeniu z dnia 1 lutego 1910.

Zamykanie sklepów.

Z dniem 4 maja b. r. wchodzi w życie ustawa z dnia 14 stycznia 1910, dotycząca czasu trwania pracy i zamykania sklepów w przemysłach handlowych i pokrewnych przedsiębiorstwach.

Jak z nazwy ustawy wynika, normują dotyczące przepisy dwie kwestye, mianowicie kwestyę spoczynku dla pomocników, pracujących w przemysłach handlowych i pokrewnych przedsiębiorstwach oraz kwestyę zamykania sklepów.

Co do pierwszej sprawy postanawia ustawa, iż pomocnikom handlowym należy, po ukończonej dziennej pracy, przyznać co najmniej 11-godzinny spoczynek.

Co do zamykania sklepów przepisuje ustawa, iż sklepy winny być zamknięte od godziny 8-mej wzgl. 9-tej wieczorem do godziny 5-tej rano.

W sprawie powyższej odbyła się w dniu dzisiejszym konferencya, zwołana przez Magistrat krakowski, której celem było zastanowić się nad tem, jakie dni w roku należałoby, w uwzględnieniu potrzeb miejscowego kupiectwa, zaliczyć do 30-tu dni w roku, wolnych od obowiązywania w mowie będącej ustawy.

Wobec tego, iż konferencya dzisiejsza nie rozporządzała jeszcze dostatecznym materiałem w tym kierunku, upoważniła konferencya Prezydium Izby, ażeby w sprawie tej przesłuchało interesowane czynniki, a więc poszczególne grupy kupców i zastępców istniejących w Krakowie organizacyi handlowych, i na podstawie zebranych informacji przedstawiło Magistratowi dotyczące wnioski.

Podwyższenie opłat pocztowych.

W kołach parlamentarnych pojawił się znany z dzienni-

ków wniosek o podwyższenie opłat pocztowych, któreby miało przynieść państwu podwyższenie dochodów o 40 milionów koron rocznie.

Projektowane podwyższenie obraca się w bardzo szerokich granicach. Poseł Steinwender proponuje podwyższenie porta listów zamkniętych z 10 na 12 h., korespondentek z 5 na 6 h., podróżenie opłaty od druków o 1 h., od próbek o 2 h., pakietów o 10 h., telegramów o 20 h., wkońcu od telefonów o sumę ryczałtową, mającą przynieść 2½ miliona koron.

Powszechnie tkwi jeszcze w pamięci głośne oburzenie, wywołane podwyższeniem opłat przed 3 laty. Jakkolwiek sfery handlowe i przemysłowe Austrii przyzwyczajone już są do ciągłego wzrostu ciężarów, musi obecnie projekt posła Steinwendera, który przechodzi wszelką miarę, wywołać głośny protest we wszystkich kołach ludności.

Prezydent proponuje tedy, aby Izba uchwaliła wniesienie energicznego protestu na ręce Prezydium Izby posłów oraz Prezydium Koła Polskiego we Wiedniu.

Radca p. Zygmunt Mendelsburg dziękuje prezydium za podjęcie sprawy i popiera usilnie wniosek, który został przez Izbę jednogłośnie przyjęty.

2. Sprawozdanie

z czynności biura za czas od dnia 8 marca 1910.

Do dziennika podawczego wpłynęło ogółem 960 aktów, które pociągnęły za sobą potrzebę wysłania 883 pism do władz i stron.

Stałe sekcye Izby odbyły następujące posiedzenia :

21 marca 1910 komisya połączonych sekcji.

23 marca 1910 komisya dla spraw konces. i osobistych.

29 marca 1910 komisya prezydyalna.

8 kwietnia 1910 komisya dla spraw konces. i osobistych.

12 kwietnia 1910 komisya budżetowa.

16 kwietnia 1910 komisya dla komunikacyi kolejowych i wodnych.

• 18 kwietnia 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

W dniach 11 i 12 marca 1910 odbyła się komisya dla sprawy rewizyi trasy Jaworzno-Szczakowa. W komisyi wzięło udział prezydum Izby oraz wicesekretarz Dr. Rudolf Beres.

W posiedzeniu Biura handlowo-politycznego we Wiedniu w dniu 16 marca 1910, wziął udział imieniem Izby sekretarz Dr. Artur Benis.

Dnia 17 marca 1910 odbyła się w Dyrekcji kolei państwowych w Krakowie konferencya w sprawie wprowadzenia specjalnych wagonów do przewozu jaj. W konferencji wziął udział imieniem Izby wicesekretarz Dr. Rudolf Beres.

W dniu 20 marca 1910 odbyło się w Bielsku otwarcie wystawy sztuki, urządzonej przez Bielsko-Bialskie Stowarzyszenie przemysłowe. W uroczystości otwarcia wystawy zastąpioną była Izba przez WP. radcę Zygmunta Mendelsburga i wicesekretarza Dra Rudolfa Beresa.

W otwarciu wystawy prac uczniów rękodzielniczych krawieckich w Krakowie w dniu 20 marca 1910 wziął udział imieniem Izby WP. radca Henryk Schwarz.

Nadto odbyła się w dniu 8 kwietnia 1910 w Muzeum przemysłowem w Krakowie, zwołana przez Ministerstwo dla robót publicznych konferencya, w sprawie kredytu rękodzielniczego. W konferencji wzięli udział imieniem Izby WP. Prezydent Dattner i wicesekretarz Dr. Bruno Josefert.

WYDANO:

I. W sprawach przemysłowych:

14 opinii w sprawie dyspens od dowodu uzdolnienia.

13 „ „ koncesyi na murarstwo pod lżejszymi warunkami.

1 opinię w sprawie koncesyi na instalację wodociągów,

1 „ „ „ „ zakład techniczno-dentystyczny.

1 opinię w sprawie koncesyi na drukarnię.

1 „ „ zaliczenia wyrobu sztucznych diamentów do rządu przemysłów rękodzielniczych.

1 opinię w sprawie koncesyi na biuro podróży.

1 " " " " " udzielania pomocy
wzgl. porady przy reklamacyach szkód spowodowanych przez
kolej, pocztę i towarzystwa asekuracyjne oraz pośrednictwa
w wyrabianiu pożyczek w bankach prywatnych.

3 opinie w sprawie koncesyi na biuro informacyjne.

1 opinię " " " " ogłoszeń i wy-
najmu mieszkań.

1 opinię w sprawie koncesyi na agencję prywatną.

1 " " pozwolenia na utrzymywanie tranzy-
towego składu win.

2 opinie w sprawie publicznej wysprzedaży towarów.

1 opinię " taryfy dla doróżek w Krakowie.

1 " " " na pieczywo.

1 " " koncesyi na jarmarki na bydło.

1 " " zmiany regulaminu targowego.

1 " " taryfy za użycie wagi na targowicy.

1 " " opłat od rzeźni bydła.

1 " " taryfy pogrzebowej.

II. W sprawach handlowych:

1 opinię w sprawie zwyczaju handlowego w obrocie
jajami.

III. W sprawach handlowo-politycznych:

2 certyfikaty w sprawie ulg paszportowych przy wyjeździe
do Rosyi.

3 certyfikaty w sprawie uwolnienia od cła odpadków
kości, przeznaczonych do fabrykacji sztucznych nawozów.

34 świadectw pochodzenia na towary idące do Francyi.

IV. W sprawach podatkowych:

3 opinie w sprawie ulg podatkowych przy poborze ben-
zyny do celów motorowych.

1 opinię w sprawie obowiązku stemplowania ksiąg han-
dlowych.

V. W sprawach ruchu kolejowego i wodnego:
6 kart legitymacyjnych dla agentów podróżujących.

1 poświadczenie w sprawie podwójnej rocznej karty kolejowej.

Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych podało interesentom stawki frachtowe dla 8-miu gatunków towarów w 68-miu relacjach.

VI. W sprawach pocztowych i telegraficznych:

1 opinię w sprawie zaprowadzenia całodzienniej służby telegraficznej w Łańcucie.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia służby telegraficznej przy c. k. urzędzie pocztowym w Rakszawie.

1 opinię w sprawie urządzenia stacyi telegraficznej przy c. k. urzędzie pocztowym w Wietrzychowicach.

1 opinię w sprawie urządzenia publicznej mownicy telefonicznej przy c. k. urzędzie pocztowym w Uszwi.

VII. W sprawach dostaw i sprzedaży publicznych:

4 świadectwa solidności i zasobności firmom protokołowanym, starającym się o dostawy rządowe.

W dziennikach miejscowych zamieszczono 19 notatek o rozpisaniu dostaw i sprzedaży publicznych oraz zawiadomiono o rozpisaniu interesowane firmy w okręgu Izby.

Do komisji wojskowej w Przemysłu w sprawie rozstrzygnięcia ofert na dostawę naturaliów i produktów mącznych na rok 1910, wydelegowano WPP. Dra Maurycego Holzera, właściciela dóbr i Józefa Schaittera, kupca w Rzeszowie.

VIII. Władzom wojskowym poświadczono stosowność cen w 3-ch wypadkach.

IX. Władzom wojskowym i cywilnym podano w 3-ch wypadkach ceny targowe i giełdowe rozmaitych artykułów.

X. Władzom oraz stronom prywatnym podano w 38 wypadkach adresy firm krajowych i zagranicznych.

XI. Marek ochronnych zarejestrowano 20 oraz 2 wzory przemysłowe.

3. Wybór delegata Izby do państwowej Rady cłowej oraz jego zastępcy.

Do przybocznej Rady cłowej wybrany został ponownie wiceprezydent Dr. Henryk Szarski, zastępcą członka przemysłowiec Zygmunt Rosenzweig z Wieliczki.

4. Sprawozdanie komisji budżetowej o dodatkowych podaniach o subwencyę.

IV. Na wniosek p. r. Zygmunta Mendelsburga, przedstawiony imieniem komisji budżetowej, uchwała Izba udzielić dodatkowo na r. 1910 następujących subwencyi:

1) Stowarzyszeniu przemysłowemu gospodnio-szynkar-skemu w Krakowie na cele szkoły zawodowej K 300.

2) Lidze pomocy przemysłowej we Lwowie K 200.

3) Szkole przemysłowej uzupełniającej w Wadowicach K 200.

4) Stowarzyszeniu drukarzy i litografów w Krakowie na cele szkoły zawodowej K 400.

5) Na cele wydawnictwa monografii Kongregacji kupieckiej z okazji 500-letniego jej jubileuszu K 500.

Przez przyznanie subwencyi na powyższy cel dała Izba równocześnie wyraz sympatii dla wielce zasłużonego prezesa Kongregacji kupieckiej i długoletniego członka Izby, radcy cesarskiego Henryka Schwarza.

6) Na cele wystawy prac uczniów rękodzielniczych w Dębicy K 50.

7) Stowarzyszeniu austriackiego Krzyża srebrnego dla opieki nad rezerwistami wojskowymi K 200.

8) Izbie stowarzyszeń rękodzielniczych i przemysłowych w Krakowie uchwalono w zasadzie udzielić na bezpłatne kursa buchalteryi subwencyę, której wysokość ustali przydyum w porozumieniu z Związkiem Stowarzyszeń.

9) Grupie Związku centralnego handlowców Austrii w Krakowie subwencyę w kwocie K 200 na kursa buchalteryi, stenografii, języków, korespondencyi oraz ekspedycyi kolejowej i cłowej.

5. Organizacya poczty w Wielkim Krakowie.

Szef biura Dr. Benis nawiązuje do sprawozdania prezydenta o uzdrowieniu stosunków pocztowych w Krakowie i najbliższej okolicy i przedkłada następujące uwagi w tym przedmiocie:

Ruch pocztowy w Krakowie oraz w Zagłębiu krakowskim przybrał w ciągu ostatnich lat takie rozmiary, iż dotychczasowy sposób zarządu okazał się zgoła niewystarczającym. Rażące braki na polu administracyi poczt, telegrafów i telefonów stanowią u nas ciągłą rubrykę skarg publiczności, zwłaszcza sfer interesowanych w handlu i przemyśle. Niedostatki te niewątpliwie będą z biegiem czasu się zwiększać, gdyż rozwój gospodarczy krakowskiego Zagłębia znajduje się dopiero w zaczątkach.

Zachodnio-galicyjskie, w okolicy Krakowa położone Zagłębie węglowe, wykazuje już teraz roczną produkcję około 125.000 wozów, a cyfra ta w przeciągu lat kilku wzrośnie w dwójnasób, skoro nowe i będące już w ruchu zakłady górnicze osiągną normalną cyfrę produkcji. Na podstawie bogactwa węglowego rozwinął się i u nas w okolicy Krakowa, tak jak wszędzie, gdzie węgla pod dostatkiem, wielki przemysł, jak: kopalnictwo rudy ołowianej, huty cynkowe, wielki przemysł chemiczny, przemysł ceramiczny, przemysł cementowy, eksploatacja kamieni, produkcya żelaza, przeróbka żelaza, rafinerye nafty, przemysł tekstylny i inne. Rozwój wielkiego przemysłu działa także ożywczo i podniecająco na ruch w całym Zagłębiu. Charakterystyczne pod tym względem są cyfry wzrostu dochodów pocztowych w Krakowie i okolicy:

	w r. 1904:	w r. 1909:
Biała	89.000	129.000 koron
Bochnia	57.000	84.000 „
Chrzanów	49.000	72.000 „
Nowy Sącz	130.000	163.000 „
Oświęcim	71.000	121.000 „
Tarnów	277.000	397.000 „

Wadowice	49.000	64.000	„
Żywiec	60.000	76.000	„
Kraków wraz z Podgórzem bez gmin przyłączonych	1,514.000	2,130.000	„

W przeciągu lat czterech wzrosły więc dochody pocztowe, płynące bezpośrednio z ruchu pocztowego w dwójnasób. Aby zaś należycie ocenić cyfrę ruchu pocztowego w Krakowie, wystarczy porównać ją z cyfrą ruchu tak przemysłowo i gospodarczo rozwiniętego kraju jak Śląsk.

Dochód pocztowy w Krakowie i Podgórzu wynosi 2,130.000 kor., dochód wszystkich eraryalnych poczty na Śląsku 2,366.000 kor. Liberec, metropola austriackiego przemysłu, wykazuje 1,400.000 kor., a więc znacznie mniejszy aniżeli Kraków. Cyfry podobne Krakowowi wykazują tylko urzędy pocztowe w Wiedniu, Pradze, Gracu, Tryeście i we Lwowie. Poczty w wszystkich tych miastach są atoli zorganizowane zupełnie inaczej aniżeli poczta krakowska.

Nowożytny ruch pocztowy polega na bezpośredniości oraz na unikaniu wszelkiego biurokratyzmu i rozwlekłej pisaniny. Dokładność i szybkość, te przymioty ruchu pocztowego, wymagają należytej bezpośredniej organizacji.

Jakżeż przeciwne tym zasadom są atoli stosunki w Krakowie, który teraz z przyłączonemi gminami liczy przeszło 150.000 mieszkańców i w Podgórzu, który ekonomicznie, acz nie administracyjnie, jeden z Krakowem gospodarczy tworzy organizm. W Krakowie dawnym istnieje kilka zupełnie samoistnych i od siebie niezależnych urzędów pocztowych. W przyłączonych gminach istnieją nadal dawne poczty prywatne. Tworzą się z tego u nas różne dziwaczności n. p. prawa strona ulicy podlega urzędowi eraryalnemu w Krakowie, lewa strona tej ulicy prywatnej poczcie podmiejskiej. W niektórych ulicach przecina linia kompetency pocztowej ulicę w poprzek.

Przy takim układzie stosunków, muszą powstawać niedokładności w służbie i muszą istnieć dotkliwie braki. Nadto w Krakowie, jak we wszystkich większych miastach, zakłady przemysłowe z swym wielkim ruchem pocztowym leżą na

obwodzie, daleko od centrum. Oprócz kilku odrębnych urzędów pocztowych, istnieją w Krakowie: zupełnie odrębna administracja telefonów i oddzielny telegraf. Wszystko w zupełnem rozbiciu, bez lokalnego związku i bez kierującej ręki, któraby mogła z poszczególnych samodzielnych urzędów stworzyć jednolity i sprawny aparat. Każdy urząd podlega nawet w najbliższych drobiazgach bezpośrednio dyrekcji lwowskiej. Ustawienie nowej skrzynki pocztowej, przeniesienie telefonu przy zmianie mieszkania, kupno marek gazetowych na cenniki, reklamacye w sprawach pocztowych lub telefonicznych, wszystko to, co powinno być ustnie, od ręki, załatwione, jest w Krakowie skazane na zawiłą i ciężką drogę korespondencyjną z krajową dyrekcją poczt i telegrafów we Lwowie.

Powstają z tego bezustanne pisaniny i nakład czasu i pracy bezużytecznie łożonej. Rzecz oczywista, że wszystkiego w drodze pisemnych sprawozdań załatwić nie można. Dyrekcja lwowska radzi więc sobie w ten sposób, iż do Krakowa wysyła, celem załatwienia poszczególnych spraw komisarzy. Komisarze ci urzędują w zmiennych osobach w Krakowie cały rok. W rezultacie daje to nową stratę czasu, zwiększenie kosztów, nową instancję pośredniczącą i nowe pisaniny.

W miejscowościach mniejszych, n. p. Biała, Oświęcim, Szczakowa, Trzebinia, Żywiec, odległych od Lwowa o 10 do 12 godzin jazdy koleją, braki te jeszcze dotkliwiej dają się odczuwać. Galicya ma konfigurację wydłużoną. Rzeczą roztropnej administracji musi być, by przez odpowiednie zarządzenia o ile możności sparaliżować niekorzystne skutki geograficznego układu.

Publiczność nie ma oczywiście bezpośredniej możności, aby sobie wyrobić zdanie o wewnętrznej służbie pocztowej. Ale bądź co bądź wydawać się musi dziwnem, że przy całym szeregu spraw najpilniejszej natury, jak n. p. przy nieuniknionych w ruchu pocztowym nadużyciach, urząd pocztowy w Krakowie musi niejednokrotnie całą dobę czekać,

zanim zjedzie ze Lwowa do Krakowa lub Oświęcimia zawezwany komisarz.

Również dotkliwie daje się odczuwać brak obejmującej całość krakowskiego ruchu kontroli w całym szeregu innych ważnych spraw jak np. czenie pakietów zagranicznych w Krakowie i Szczakowej, listowna i pieniężna korespondencya zamorskich wychodźców t. zw. „amerykanów“, uregulowanie międzymiastowej służby telefonicznej itd.

Reforma, nie naruszając centralnej administracyi krajowej, powinna polegać na stworzeniu w Krakowie ekspozytury, obejmującej Zagłębie krakowskie i przyległe powiaty, a mającej egzekutywę nad służbą i nad przydzielonymi urzędami. Taka organizacya jest właśnie w toku; mamy wszelką nadzieję spodziewać się, że dzięki bardzo przychylnemu stanowisku, zajętemu przez J. E. Namiestnika, lwowską dyrekcję poczt i Ministerstwo handlu, oraz dzięki poparciu, jakiego użyczyło tej sprawie Koło Polskie, krakowska ekspozytura przyjdzie do skutku w najbliższych miesiącach.

Przez stworzenie ekspozytury w Krakowie odpadnie wiele nieproduktywnej roboty i nieproduktywnej straty czasu. Administracya będzie uproszczoną, służba wykonawcza zwolnioną od żmudnych biurokratycznych pisanin. Równocześnie zaś nastąpi ulga w pracach dyrekcji lwowskiej, która w Krakowie swoje stale eksponowane siły będzie mogła zużytkować lepiej i ekonomiczniej.

Sprawozdanie Dra Benisa przyjmuje Izba do wiadomości.

6. Sprawozdanie komisji kolejowej.

VI. a) Wicesekretarz Dr. Beres przedkłada wnioski komisji kolejowej w sprawie niedomagań przy transportach jaj za granicę.

Kwestya szybkiego i dogodnego transportu odgrywa w handlu jajami wielką rolę, gdyż towar ten ulega szybkiemu zepsuciu, a ceny jego zmieniają się w bardzo krótkich odstępach czasu.

Na wniosek zastępców Izby poleciła Państwowa Rada kolejowa utworzenie specjalnego typu wagonów dla przewozu jaj.

Konferencja odbyta w tej sprawie w krakowskiej Dyrekcyi kolejowej, oświadczyła się za budową wozów o ścianach podwójnych, wypełnionych torfem oraz za dostarczeniem odpowiedniej wentylacji. Na razie należałoby przystosować pewną ilość dzisiejszych wagonów do transportu jaj.

Drugą kwestyę stanowi szybsze prowadzenie specjalnego pociągu na jaja, który wychodzi z Podwołoczysk i przebiega całą Galicyę. Pociąg ten zatrzymuje się zbyt długo we Lwowie i dochodzi za późno do Krakowa. Reforma miałaby polegać na wstawieniu osobnego pociągu dla Galicyi zachodniej oraz na przystosowaniu odjazdów do ruchu okrętowego w niemieckich portach.

Sprawa dworca w Oświęcimie.

b) Stacya Oświęcim, będąca punktem węzłowym trzech linii kolejowych oraz posiadająca bardzo znaczny ruch osobowy i towarowy tak w kierunku do państwa niemieckiego, jak i do Galicyi, nie odpowiada od dawna potrzebom tego ruchu.

Przez Oświęcim przebiega dziennie 55 pociągów osobowych oraz 70 pociągów towarowych, a liczba biletów wystawionych w Oświęcimie dosięgła 350.000 w zeszłym roku.

Mimo to jest budynek stacyjny bardzo źle utrzymany i zbyt szczupły, dworzec nie posiada osobnej poczekalni II. i III. klasy, przejścia są wąskie, a dostęp do kas biletowych bardzo utrudniony.

Ilość torów stacyjnych jest za małą, droga dojazdowa do miasta jest niedostatecznie oświetloną i źle utrzymaną.

Stosownie do prośby reprezentacji miasta Oświęcimia uchwała Izba na wniosek referenta zgłosić na Radzie kolejowej wniosek o rozszerzenie stacyi w Oświęcimie, przebudowę dworca, wybudowanie specjalnej hali dla wychodźców oraz skrócenie i udogodnienie drogi dojazdowej z dworca do m. Oświęcimia.

Na tem posiedzenie zakończono o godzinie 6-tej wieczorem.

**IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA
W KRAKOWIE.**

**SPRAWOZDANIE Z PUBLICZNEGO
POSIEDZENIA IZBY HANDLOWEJ
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
Z DNIA 15. CZERWCA 1910 ROKU.**

□ □

T R E Ś Ć:

- 1) Sprawozdanie prezydium . . . . . Str. 90
2) Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia
19 kwietnia 1910 . . . . . „ 95

Wybory.

- 3) Sędziowie fachowi dla Krakowa . . . . . „ 98

Komunikacje.

- 4) Wnioski na Radę kolejową . . . . . „ 99

Sprawy przemysłowe.

- 5) Koncesya na t. zw. „Tankwagenbetrieb“ . . . . . „ 102

Prezydent Dattner konstatuje komplet i otwiera posiedzenie o godz. 4 popołudniu.

1. Sprawozdanie prezydyalne.

Biuro reklamacyjne.

Namiestnictwo udzieliło Izbie koncesyi na prowadzenie biura reklamacyi należytości frachtowych, rewizyi listów przewozowych oraz udzielania informacji frachtowych.

Obecnie prowadzi prezydium z Ministerstwem kolei żelaznych rokowania, celem otrzymania subwencji na częściowe pokrycie kosztów utrzymania biura, które przyczyni się znacznie do uproszczenia i przyspieszenia toku reklamacyi kolejowych i przysporzy znacznych korzyści obrotowi towarowemu naszego okręgu.

Prezydium nie omieszka przedłożyć Świątecznej Izbie konkretnych wniosków w sprawie organizacyi oraz wyposażenia biura reklamacyjnego.

Budowa dworca.

Dyrekcya kolei północnej rozpiła już budowę nowego dworca towarowego na stacyi krakowskiej.

Po rozstrzygnięciu ofert nastąpi w krótkim czasie podjęcie robót, które jak mamy wszelkie prawo się spodziewać, dostaną się miejscowym przedsiębiorcom i dostarczą zatrudnienia licznym rzeszom robotniczym.

Konferencya dyrektorów.

W dniu 9 czerwca bieżącego roku obradowała w tej sali doroczna konferencya dyrektorów austriacko-węgierskich kolei żelaznych.

Kontynuując tradycję przyjaznych stosunków między Izba a przedstawicielami najważniejszych interesów komunikacyjnych, przyjęliśmy uczestników konferencji wspólnym obiadem w sali Grand Hotelu.

W telegramie skierowanym na moje ręce wyrazili kierownicy konferencji, szef sekcji Röhl oraz radca ministeryalny Geutebrück, Izbie serdeczne podziękowanie za przyjęcie uczestników konferencji, którzy odnieśli ze swego pobytu w Krakowie jak najlepsze wrażenie.

Otwarcie Izby lwowskiej.

Jak Szanownym Panom zapewne już z dzienników wiadomo, odłożoną została uroczystość otwarcia nowego gmachu Izby handlowej we Lwowie, na dzień 3 lipca.

W otwarciu, które ma być uświetnione obecnością Jego Ekscelencyi Pana Ministra handlu, weźmie udział imieniem naszej Izby odpowiednia delegacja.

Wybory do Rady celnej.

Minister handlu zatwierdził przedsięwzięty przez Świątą Izbę wybór Pana Dra Szarskiego na członka oraz Pana Zygmunta Rozenzweiga na zastępcę członka przybocznej Rady celnej, na następny trzechletni okres funkcyjny.

Ustawa o zamykaniu sklepów.

W porozumieniu z Magistratem jako władzą przemysłową, przeprowadziła Izba z interesentami krakowskiego handlu towarowego szereg ankiet nad wprowadzeniem w życie ustawy o zamykaniu sklepów.

Przy tej sposobności dał się bardzo dotkliwie odczuć brak ustawowej organizacji kupieckiej. Bardzo nieliczny udział kupców na tych zebraniach oraz trudność doprowadzenia pomiędzy nimi do zgody, stały się przyczyną, że władza przemysłowa rozstrzygnęła tę sprawę niezupełnie wedle życzeń interesentów.

Trzeci aparat do nadawania telegramów.

W poruszonej na jednym z posiedzeń Izby sprawie ustalenia trzeciego aparatu telefonicznego dla odbierania i nadawania telegramów w głównym urzędzie pocztowym Kraków 1, otrzymaliśmy obecnie z Dyrekcji poczt i telegrafów we Lwowie wiadomość, że aparat taki został już w tutejszym urzędzie załączony.

Subwencya na Dom rękodzielniczy.

Krakowska Izba stowarzyszeń rękodzielniczych i przemysłowych wniosła do Ministerstwa robót publicznych podanie o subwencję na urządzenie Domu rękodzielniczego w Krakowie.

Podanie to udzielone nam zostało do wydania opinii.

Jak przypuszczać należy, służyć będzie Dom rękodzielniczy nie tylko potrzebom towarzyskim i reprezentacyjnym, lecz pomieści także instytucje, przeznaczone do pielęgnowania nauki zawodowej oraz do wykonywania pieczy nad młodzieżą rękodzielniczą.

Wobec tego mamy wszelki powód do zajęcia jak najbardziej przychylnego stanowiska w tej sprawie.

Komisye szacunkowe dla opłat szynkarskich.

Na podstawie nowej ustawy o opłatach szynkarskich biorą Izby handlowe udział w wyborze komisji szacunkowych oraz komisji apelacyjnej dla ustanawiania opłat szynkarskich.

Wydział krajowy wezwał Izbę o uskutecznienie propozycji do końca bieżącego miesiąca.

Wybór da się jednak przeprowadzić dopiero po rozdaniu koncesyi, gdy bierne prawo wyboru do komisji przywiązaniem jest do posiadania koncesyi szynkarskiej.

Budowa kanałów.

Sprawozdanie rządowe w sprawie budowy kanałów, przedłożone przez Ministerstwo handlu, spotkało się z przychylną

oceną parlamentarnej komisji budżetowej oraz miarodajnych kół parlamentarnych. Dostarczyło ono dowodu, iż rząd, powołany do wykonania ustawy z r. 1901 nie tylko zajmuje stanowisko pod względem formalnym przychylnie, ale także, że uważa w obecnej chwili budowę kanału Kraków-Wiedeń za pożyteczną, racjonalną i konieczną ze względów ogólnogospodarczych.

Kraj nasz, a w pierwszym rządzie okręg Izby winien prawdziwą wdzięczność Koło polskiemu, Ministerstwu dla Galicyi oraz posłom krakowskim, gdyż tylko wytrwałe i niezachwiane stanowisko naszej reprezentacji parlamentarnej, zapewniło to zwycięstwo idei, o której słuszności wszyscy w kraju głęboko jesteśmy przekonani.

Trzeba atoli zdać sobie jasno sprawę, że samo uznanie potrzeby i pożyteczności kanału ma tylko znaczenie teoretyczne, — kanału bez pieniędzy budować nie można. W zamierzonej reorganizacji budżetu państwa, która na kraj nasz niewątpliwie znaczne nałoży ciężary, musi być przewidzianem także pokrycie wydatków, złączonych z emisją pożyczki kanałowej. Pod względem finansowym musi też Koło Polskie domagać się gwarancyi, aby rząd budowę kanału Kraków-Wiedeń nie tylko życzliwie ocenił, ale także, aby posiadał środki do wykonania tej budowy.

Kraj nasz przeszedł już raz smutne doświadczenie, że z pełnych kas państwa zbudowano koleje alpejskie, port tryesteński i że przeprowadzono obszerne budowle wodne w Czechach, podczas gdy u nas nic nie zrobiono. Tembardziej ciąży obecnie na Kole Polskiem obowiązek dopilnowania sprawy budowy kanałów i pod względem finansowym, abyśmy raz wreszcie otrzymać mogli to, co się nam z prawa od tak długich lat należy.

Upoważnienie na czas feryi.

Obecne posiedzenie jest ostatniem przed feryami. Wobec tego prosi prezydium o upoważnienie do samodzielnego załatwiania ważniejszych spraw w czasie feryi wakacyjnych.

Reekspedycya w Krakowie.

W sprawie zamierzonej przez Ministerstwo kolei zmiany przepisów reekspedycyjnych, obowiązujących dla stacyi krakowskiej, odbyła się w Izbie ankieta interesentów.

Obrady te wykazały, jak wielkie znaczenie ma dla Krakowa i tutejszego kupiectwa prawo reekspedycyi, tak, iż Izba musiałaby wystąpić przeciw każdemu ograniczeniu dzisiejszego stanu rzeczy.

Wedle informacji, otrzymanych z najlepszego źródła, sprawa ta nie jest jeszcze aktualną, a Izbie w każdym razie będzie daną możność dość wczesnego objawienia swego zdania, na wypadek, gdyby Ministerstwo kolei miało przystąpić do zmiany obecnych, obowiązujących dla Krakowa przepisów reekspedycyjnych.

Telefony.

Nieustanne zażalenia na wadliwe funkcjonowanie obecnych połączeń telefonicznych, skłoniły prezydium Izby do naocznego przekonania się o obecnym stanie robót rekonstrukcyjnych około urządzenia samoczynnej centrali telefonicznej.

Roboty, jak się przekonaaliśmy, są w pełnym toku, a nowa stacya automatyczna lokalna, tudzież nowa stacya międzymiastowa są urządzone w sposób zupełnie nowożytny z wielkim, jak przyznać trzeba, nakładem pracy i kosztów. Bardzo żmudne i drobiazgowo roboty monterskie są już na ukończeniu, tak, iż za kilka miesięcy nowa centrala pocźnie funkcjonować. Izba ze swej strony uczyni w Ministerstwie handlu wszystko co można, aby wykończenie robót przyspieszyć. Zwłoka powstała głównie przez opóźnienie w dostarczaniu bardzo skomplikowanych aparatów przez fabryki.

Aż do otwarcia nowej centrali trudno się spodziewać polepszenia opłakanych obecnie stosunków telefonicznych. Centrala miejscowa pracuje w warunkach bardzo niekorzystnych, a stare i zużyte aparaty są tak pomieszczone, że z praktycznego punktu widzenia nie możemy się na razie

spodziewać lepszej obsługi. Aż do nowej centrali trzeba się tedy uzbroić w pewną cierpliwość.

2. Sprawozdanie

z czynności biura za czas od dnia 19 kwietnia 1910.

Do dziennika podawczego wpłynęło ogółem 1.438 aktów, które pociągnęły za sobą potrzebę wysłania 1.800 pism do władz i stron.

Stałe sekcye Izby odbyły następujące posiedzenia:

4 maja 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

9 maja 1910 komisya połączonych sekcyi.

11 maja 1910 komisya połączonych sekcyi.

25 maja 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

3 czerwca 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

8 czerwca 1910 komisya połączonych sekcyi.

13 czerwca 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

Nadto odbyło się 5 konferencyi informacyjnych w sprawie ustawy, dotyczącej czasu trwania pracy i zamykania sklepów w przemysłach handlowych — oraz jedna konferencya w sprawie zamierzonej zmiany przepisów reeksperymentalnych.

W posiedzeniu biura handlowo-politycznego we Wiedniu w dniu 20 kwietnia 1910 wziął udział imieniem Izby sekretarz Dr. Artur Benis.

W Izbie handlowej i przemysłowej we Lwowie odbyła się w dniu 2 maja 1910 konferencya w sprawie nadawania koncesyi szynkarskich. W konferencyi wziął udział imieniem Izby wicesekretarz Dr. Bruno Josefert.

W dniu 18 maja 1910 odbyło się posiedzenie biura handlowo-politycznego we Wiedniu, na którym zastępował Izbę wicesekretarz Dr. Rudolf Beres.

W sprawie przemysłowej przedsiębiorstwa wyrobu pierników i cukrów Józefa Eichnera w Kętach wydelegowało

prezydium Izby do Kęt, wicesekretarza Dra Brunona Joseferta.

W posiedzeniu konstytuującym grupy miejscowej Bielsko-Biała Stowarzyszenia kupców podróżujących Austrii wziął udział imieniem Izby wicesekretarz Dr. Bruno Josefert.

W uroczystości zakończenia roku szkolnego zawodowej szkoły cukierników i piernikarzy w dniu 31 maja 1910, wzięli udział p. r. Zygmunt Mendelsburg i wicesekretarz Izby Dr. Bruno Josefert.

W uroczystości zakończenia roku szkolnego zawodowej szkoły piekarskiej w dniu 29 maja 1910 zastąpione było prezydium Izby przez wicesekr. Dra Brunona Joseferta.

WYDANO:

I. W sprawach przemysłowych:

28 opinii w sprawie dyspens od dowodu uzdolnienia.

14 opinii w sprawie koncesyi na murarstwo pod lżejszymi warunkami.

7 opinii w sprawie koncesyi na ciesielstwo pod lżejszymi warunkami.

5 opinii w sprawie koncesyi na instalację urządzeń gazowych i wodociągowych.

1 opinię w sprawie koncesyi na zakład techniczno-dentystyczny.

2 opinie w sprawie koncesyi na drukarnie.

1 opinię w sprawie koncesyi na biuro reklamacji frachtów kolejowych.

1 opinię w sprawie koncesyi na biuro informacyjne.

3 opinie w sprawie koncesyi na agencję prywatną.

3 opinie w sprawie publicznej wysprzedaży towarów.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego przedsiębiorstwa sprzedaży towarów mieszanych na raty.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego wyrobu pierników.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego perukarstwa.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego wynajmu domów celem dalszego odnajęcia gościom kąpielowym.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego przedsiębiorstwa budowlanego.

1 opinię w sprawie obowiązku przystąpienia do stowarzyszenia przemysłowego kupców, fabrykanta, sprzedającego obok swoich wyrobów także wyroby obce.

1 opinię w sprawie zakazu sprzedaży obuwia przez szewców obcych na targach w Jaśle.

1 opinię w sprawie taryfy dla dorózek w Łańcucie.

5 opinii w sprawie taryfy opłat targowych.

1 opinię w sprawie zmiany regulaminu targowego.

1 opinię w sprawie taryfy za używanie wagi pomostowej na targowicy.

II. W sprawach handlowych:

1 opinię w sprawie znaczenia klauzuli „wszystkie sprzedaże“ przy komisowej sprzedaży produktów naftowych.

III. W sprawach handlowo-politycznych:

2 certyfikaty w sprawie ulg paszportowych przy wyjeździe do Rosji.

3 certyfikaty w sprawie uwolnienia od cła odpadków kości, przeznaczonych do fabrykacji sztucznych nawozów.

7 świadectw pochodzenia na towary idące do Francji.

IV. W sprawach podatkowych:

6 opinii w sprawie ulg podatkowych przy poborze benzyny do celów motorowych.

1 opinię w sprawie ulg podatkowych przy poborze soli fabrycznej do konserwowania skór surowych.

2 opinie w sprawie obowiązku stemplowania ksiąg handlowych.

V. W sprawach ruchu kolejowego i wodnego:

20 kart legitymacyjnych dla agentów podróżujących.

1 poświadczenie w sprawie podwójnej rocznej karty kolejowej.

Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych podało interesantom stawki frachtowe dla 11-tu gatunków towarów w 184-ch relacjach.

VI. W sprawach pocztowych i telegraficznych:

1 opinię w sprawie zaprowadzenia listów telegraficznych.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia międzymiastowych relacji telefonicznych do Innsbruku, Linczu, Znajmu, Celowca, Marienbadu, Solnogradu i Liberca.

1 opinię w sprawie utworzenia publicznej mownicy telefonicznej w Gdowie.

1 opinię w sprawie urządzenia stacyi telegraficznej przy urzędzie pocztowym w Tymowej.

VII. W sprawach dostaw i sprzedaży publicznych:

4 świadectwa solidności i zasobności firmom protokołowanym, starającym się o dostawy rządowe.

W dziennikach miejscowych zamieszczono 27 notatek o rozpisaniu dostaw i sprzedaży publicznych oraz zawiadomiono o rozpisaniu interesowane firmy w okręgu Izby.

VIII. Władzom wojskowym poświadczono stosowność cen w 3-ch wypadkach.

IX. Władzom wojskowym i cywilnym podano w 18-tu wypadkach ceny targowe i giełdowe rozmaitych artykułów.

X. Władzom oraz stronom prywatnym podano w 22-ch wypadkach adresy firm krajowych i zagranicznych.

XI. Marek ochronnych zarejestrowano 27 oraz 7 wzorów przemysłowych.

4. Sędziowie fachowi dla Krakowa.

Na wniosek komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych uchwalono przedstawić na urząd sędziów obywatelskich przy c. k. Sądzie krajowym jako handlowym w Krakowie ponownie następujących kandydatów:

a) ze stanu samoistnych kupców:

Ludwika Rosenberga, aptekarza w Krakowie

Ignacego Schneida, kupca w Krakowie

Jana Józefa Fischera, kupca, w Krakowie,
Władysława Libana, przemysłowca w Podgórzu,
Ksawerego Mikuckiego, właściciela apteki w Krakowie.

b) ze stanu osób pozostających w służbie w zawodzie handlowym:

Józefa Strzyżowskiego, dyrektora powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie.

4. Wnioski na Radę kolejową.

Zastępcy Izby w państwowej Radzie kolejowej, prez. Dattner i r. Uderski przedstawiają co następuje:

Tegoroczny materiał wniosków, jakie zastępcy Izby zgłosili na sesję państwowej Rady kolejowej, uwzględnia w pierwszym rzędzie sprawę chromających od dawna połączeń osobowych Krakowa i reszty okręgu Izby z Królestwem Polskim i Warszawą oraz rozwijającym się nieustannie letniskiem tatrzańskim, Zakopanem.

Uzyskane po długoletnich zachodach wprowadzenie przechodnich wagonów na przestrzeni Kraków-Warszawa, nie odpowiada w zupełności wymaganiom ruchu. Wagony te, dołączono bowiem do pociągów osobowych, przebywających podróży z Krakowa do Warszawy, a więc odległości około 330 klm. w 14 godzinach. Również i czas odjazdu tych pociągów jest bardzo niewygodny i nie nadaje się do pośredniczenia w ruchu pasażerskim i turystycznym.

Postulat ulepszenia połączeń z Warszawą, stanowiący od szeregu lat żelazny inwentarz życzeń Izby, został tedy na prośbę licznych interesentów miasta oraz Związku Turystycznego, ponownie zgłoszonym na Radę kolejową.

W szczególności zwrócono uwagę na konieczność przyspieszenia przyjazdu do Krakowa pociągu pospiesznego, wychodzącego z Warszawy o godzinie 12:22 w nocy.

Pociąg ten przybywa do Szczakowy o godzinie 7-mej rano, skąd podróż na 60-cio kilometrowej przestrzeni do Krakowa, trwa 2½ godziny, bo do godziny 9:46 rano.

Dawniej pociąg ten przychodził do Krakowa o godzinie

7¹/₂ rano, a przywrócenie tego połączenia, względnie wstawienie osobnego pociągu dla połączenia z Krakowem, zapewniłoby znaczne korzyści ruchowi pasażerskiemu, zwłaszcza, iż podróżni z Królestwa mogliby znaleźć połączenie do rannego pociągu w kierunku Zakopanego.

Nadto zdołanoby przyspieszyć doręczanie korespondencji listowej z Warszawy, która złączoną jest z naszym miastem ścisłymi węzłami zarówno natury towarzyskiej jak i gospodarczej.

Drugi wniosek w tej samej materji dotyczy donioślejsze jeszcze od kwestji komunikacyjnej, sprawy wizy paszportowej. Przymus paszportowy, stosowany wobec przyjeżdżających z Królestwa Polskiego, który wprowadzonym został jedynie dla celów retorsyi, stanowi wielkie utrudnienie w rozwoju ruchu pasażerskiego i turystycznego z Królestwa do Galicyi.

Zastępcy Izby zażądali na wzór pruski, zupełnego zniesienia wizy paszportowej oraz przywrócenia rewizyi celnej pakunków podróżnych w wagonach, tak, aby pasażerowie nie musieli pociągu opuszczać.

II. Udogodnienie komunikacji z Zakopanem wymaga w pierwszym rzędzie prowadzenia przez cały rok wygodnego pociągu popołudniowego, odjazd z Krakowa 3⁴⁵, który obecnie krąży jedynie w lecie, nie uwzględniając potrzeb zwłaszcza rozwijającego się pięknie ruchu zimowego w Tatry.

Podobnie winien być prowadzonym przez cały rok nocny pociąg powrotny w kierunku do Krakowa.

Jako minimum, zażądali zastępcy Izby, aby oba te pociągi prowadzone były przynajmniej przed każdą niedzielą i dniem świątecznym, względnie po nich, celem podniesienia mało dotąd rozwiniętego ruchu wycieczkowego w Tatry.

Odrębny wniosek domaga się przywrócenia 50% zniżki do Zakopanego, którejby kolej miała udzielać osobom legitymującym się jako turyści.

Obie te sprawy są o tyle przygotowane, iż Wydział krajowy oświadczył imieniem kole Chabówka-Zakopane gotowość poczynienia wszelkich ustępstw dla ruchu turystycznego.

III. Kraj nasz a w szczególności okręg Izby silnie jest interesowany w udogodnieniu połączeń pospiesznych z Wrocławiem i Berlinem oraz resztą Państwa Niemieckiego. Łącznie tedy z Izłą handlową wrocławską wyrażono życzenie, aby stworzonym zostało bezpośrednie połączenie od pociągów pospiesznych Nr. 2, odjazd ze Lwowa o 12:45 w nocy, przyjazd do Krakowa o 6:49 rano, oraz od pociągu Nr. 4, odjazd ze Lwowa o 2:45 popołudniu, przyjazd do Krakowa o 9:25 wieczorem, — do pociągów pruskich Nr. 14, (przyjazd do Wrocławia 11:08 przedpołudniem, względnie do Berlina 4:50 popołudniu) i Nr. 32, (przyjazd do Wrocławia o 11:48 w nocy).

Kwestye te stanowią przedmiot obrad środkowo-europejskiej konferencji dla rozkładów jazdy w Brukseli i mogą się przy ustępcstwie ze strony pruskiej, doczekać korzystnego załatwienia.

IV. Zasadniczej reformy wymagają dalej połączenia osobowe pomiędzy Galicyą a zachodniami i środkowemi częściami Królestwa Czeskiego.

Wobec upaństwowienia prywatnych kolei czeskich zachodzi uzasadniona nadzieja, że zgłoszony w tym kierunku przez zastępców Izby wniosek w radzie kolejowej, uwzględniony zostanie przez zarząd kolejowy.

V. Zgodnie z uchwałą powziętą na ostatniem posiedzeniu Światnej Izby, znajduje się pomiędzy wnioskami tegorocznymi na Radę kolejową także postulat rychłego, gruntownego rozszerzenia stacyi w Oświęcimie, przebudowy tamt. dworca, dostarczenia specjalnych urządzeń dla masowych ruchów wychodzących i robotniczych oraz ulepszenia dróg dojazdowych ze stacyi do miasta Oświęcimsa.

VI. Ze spraw ruchu towarowego przedstawili zastępcy Izby wniosek na zmianę warunków przewozowych dla drewnianych deseczek i drążków przy wywozie z Galicyi do Niemiec.

Odnośna taryfa t. zw. „Norddeutscher Güterverkehr mit Galizien und der Bukowina“ nakłada na interesentów galicyjskich obowiązek 10% dopłaty frachtowej w razie użycia do transportu wozów krytych.

W interesie galicyjskiego eksportu drzewnego żąda wniosek Izby zniesienia tej dopłaty, obowiązującej jedynie na liniach austriackich.

5. Sprawa udzielenia koncesyi na t. zw. „Tankwagenbetrieb“ Towarzystwu akcyjnemu dla austriackich i węgierskich produktów naftowych we Wiedniu.

Rozporządzeniem ministeryalnym z d. 23 marca 1910 r. L. Dz. p. p. 62 zostały zaliczone do rzędu przemysłów koncesyonowanych następujące przemysły :

- 1) przemysł przerabiania oleju mineralnego ;
- 2) przemysł rozwoju i sprzedaży nafty systemem beczkwozowym (Tankwagenbetrieb).

Koncesyi na powyższe przemysły udziela krajowa władza polityczna, po przesłuchaniu Izby handlowej i przemysłowej. Przy udzielaniu koncesyi ma władza uwzględnić stosunki lokalne oraz ogólne położenie przemysłu i konsumpcyi naftowej.

Opierając się na przepisach powyższego rozporządzenia wniosło Towarzystwo akcyjne dla austriackich i węgierskich produktów naftowych w Wiedniu, do Namiestnictwa we Lwowie, prośbę o udzielenie koncesyi na t. zw. „Tankwagenbetrieb“, z zakresem działania na następujące miejscowości wraz z okolicą o promieniu 20 km., a mianowicie na Lwów, Przemyśl, Jarosław, Rzeszów, Tarnów, Bochnię, Kraków, Oświęcim, Białą, Nowy Sącz, Sanok, Sambor, Drohobycz, Stryj, Stanisławów, Tarnopol, Brody, Buczacz, Kołomyje, Gorlice i Jasło.

Podanie to odstąpiło Namiestnictwo Izbie z prośbą o wydanie opinii.

Towarzystwo akcyjne dla austriackich i węgierskich produktów naftowych, zwane „Olex“, jest Towarzystwem z siedzibą w Wiedniu, które założone zostało przed kilku laty w celu sprzedaży nafty, pochodzącej z rafinerji austriackich, zagranicą, a głównie w Niemczech.

Obecnie istnieje zamiar utworzenia przy Towarzystwie „Olex“, centralnego biura sprzedaży produktów naftowych

tak wewnątrz monarchii, jak i za granicą. Biuro to organizuje blok rafinerii austriackich i węgierskich, do którego należą między innymi rafineria karpackiego Towarzystwa akc. w Gliniku Maryampolskim, rafineria Towarzystwa akc. Trzebinia., rafineria Gartenberg & Schreier w Jaśle oraz rafineria nafty firmy Waleryan Stawiarski i Ska w Krośnie. Średnie i mniejsze rafinerie galicyjskie nie należą do bloku, a temsamem do projektowanego centralnego biura sprzedaży.

W danym przedmiocie przesłuchało biuro Izby zarówno producentów, jak i handlarzy naftą oraz krajowe Towarzystwo naftowe we Lwowie. Opinie producentów nie są, jak to można było przewidzieć, zgodne. Rafinerie, należące do bloku, oświadczyły się za udzieleniem koncesyi, podczas gdy rafinerie, stojące poza blokiem, uważają udzielenie koncesyi Towarzystwu „Olex“ za nader szkodliwe, twierdząc, iż równałoby się ono udzieleniu monopolu, któryto monopol wyzyskałoby Towarzystwo w pierwszym rzędzie na szkodę dotychczasowych handlarzy, a następnie na szkodę konsumentów.

Dalej podnoszą rafinerie nie należące do bloku, iż Towarzystwo, któremu ma być udzieloną koncesya jest Towarzystwem akcyjnym, którego akcje każdej chwili przejść mogą w obce ręce, ku szkodzie tak przemysłu, jak i handlu naftowego w kraju.

O ile opinie rafinerii w tej sprawie nie są zgodne, to natomiast handlarze nafty wszyscy bez wyjątku, oświadczyli się w sposób najbardziej stanowczy, przeciw udzieleniu Towarzystwu „Olex“ koncesyi na „Tankwagenbetrieb“. Handlarze twierdzą, iż udzielenie w mowie będącej koncesyi spowodowałoby ruinę dla sfer handlujących naftą. Towarzystwo „Olex“ uzyskawszy koncesyę usunie bowiem, zdaniem handlarzy, i wyruguje wszelką na tem polu konkurencyę i doprowadzi niewątpliwie do monopolu, który dążyć będzie do wyzyskania swego stanowiska.

Przeciw udzieleniu koncesyi oświadczyło się również krajowe Towarzystwo naftowe we Lwowie, które uważa nada-

nie koncesji Towarzystwu „Olex“ za przedwczesne i to tak długo, dopóki Towarzystwo „Olex“ nie zjednoczy w bloku wszystkich rafinerii.

Ze względu na powyższy wynik dochodzeń proponuje komisya połączonych sekcji, aby Świetna Izba oświadczyła się przeciw udzieleniu Towarzystwu „Olex“ żądanej koncesji.

Zgodnie z wnioskiem Komisji połączonych sekcji uchwała Izba zaopiniować odmownie prośbę Towarzystwa „Olex“.

**IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA
W KRAKOWIE.**

**SPRAWOZDANIE Z PUBLICZNEGO
POSIEDZENIA IZBY HANDLOWEJ
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
Z DNIA 20. WRZEŚNIA 1910 ROKU**

□ □

T R E Ś Ć.

- 1) Sprawozdanie prezydium . . . . . Str. 106
2. Sprawozdanie z czynności biura za czas od 15 czer-
wca 1910 . . . . . „ 109

Komunikacye.

- 3) Kanał Kraków-Wiedeń . . . . . „ 116

Prez. Maurycy Dattner konstatuje komplet i otwiera posiedzenie o godz. 4 popołudniu, witając w szczególności posłów, zaproszonych z okazji obrad nad sprawą kanałową, pp. Eksc. Antoniego hr. Wodzickiego, bar. Battaglię, Federowicza, Sarego, Sikorskiego, Staniszewskiego oraz Zieloniewskiego.

1. Sprawozdanie prezydium.

Przew. prezydent Dattner wygłasza następujące sprawozdanie prezydialne :

Drogi wodne.

Na pierwszy plan dyskusji publicznej w kraju wysunęła się w ostatnich czasach sprawa budowy dróg wodnych. Odczuwamy wszyscy ważność chwili, w której nastąpić ma ostateczne rozstrzygnięcie, czy wielki projekt stworzenia takiej komunikacji wodnej zostanie wreszcie wprowadzonym w życie.

Obowiązkiem Izby, jako przedstawicielki interesów gospodarczych zachodniej części kraju wraz z Zagłębiem węglowym, było nie zaniedbywać niczego, co by w tym decydującym okresie sprawy przyczynić się mogło do jej korzystnego załatwienia.

Uwzględniając okoliczność, iż sprawa kanałów posiada obecnie cechy nie tylko kwestyi gospodarczej ale w wysokim stopniu politycznej, zaprosiłem na dzień 13 września b. r. grono posłów, interesowanych w sprawie kanałów na poufną konferencyę.

Rezultat tych obrad wykazał dowodnie, że stanowisko

bezwarunkowego wykonania ustawy z r. 1901 dozna ze strony naszych posłów i nadal jak najbardziej energicznego poparcia.

Dla nas, jako dla Izby handlowej wchodzić muszą w pierwszym rządzie w rachubę motywy natury gospodarczej, uzasadniające wprost konieczność budowy kanałów.

Wyniki naszych dochodzeń w tym kierunku oraz wnioski co do działania zostaną Szanownym Panom zakomunikowane w specjalnym referacie.

Stypendya.

W myśl regulaminu Cesarskiej Dotacyi Jubileuszowej 1908, przedsięwzięła komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych rozdział stypendyów na rok 1910/11.

Wynik rozdawnictwa ogłoszony był w dziennikach, a prezydium przedłoży Świetnej Izbie szczegółowe sprawozdanie w myśl regulaminu Dotacyi, na posiedzeniu budżetowem.

Zjazdy.

Prezydium Izby brało udział w uroczystem otwarciu nowego gmachu Izby lwowskiej, nadto zastąpione było w uroczystości 500-letniego Jubileuszu Kongregacyi kupieckiej oraz w zjeździe Ligi Pomocy Przemysłowej.

Nadto weźmie udział w zjeździe Górników i Hutników polskich we Lwowie, zwołanym na 23 do 26 września b. r.

Projekt centrali elektrycznej na Dunajcu.

W dniach 23 i 24 sierpnia b. r. odbyły się dochodzenia komisyjne w sprawie udzielenia koncesyi na utworzenie pierwszej centrali hydroelektrycznej w naszym okręgu.

Projekt ten polega na wyzyskaniu znacznych, bo 15.000 HP. wynoszących zapasów energii wodnej Dunajca na przestrzeni pomiędzy Szczawnicą a Jazowskiem.

Zastępcy Izby przy tej komisyi poparli w bardzo życzliwy sposób zamiar zużytkowania dla celów przemysłowych naturalnych zasobów energii, utajonych dotąd w naszych wodach bieżących.

Kongres dla szkolnictwa handlowego.

W odbytym we Wiedniu międzynarodowym kongresie dla spraw szkolnictwa handlowego wzięła także Izba nasza udział.

Celem kongresu było zaznajomienie uczestników z urządzeniami i programem nauk w szkołach handlowych różnej kategorii tak austriackich, jak i zagranicznych oraz krytyczne omówienie tychże urządzeń na podstawie specjalnych fachowo opracowanych referatów.

Z krytyki obecnego stanu tej ważnej gałęzi szkolnictwa zawodowego oraz projektów reformy będzie Izba krakowska mogła korzystać przy wykonywaniu pieczy nad naszym szkolnictwem handlowem.

Przywóz mięsa argentyńskiego.

Z uchwał Centrali handlowo-politycznej zasługuje na wzmiankę wyznaczenie wspólnej komisji fachowej z grona Izb oraz specjalnych rzeczoznawców, która jeszcze w tym miesiącu udać się ma do Anglii, celem zbadania tamtejszych stosunków i urządzeń dla importu mrożonego mięsa z Argentyny.

Sprawa ta i dla nas nie jest bez znaczenia, gdyż obfitsze zaopatrzenie targów zachodnio-austriackich w mięso, wpłynąć może także na potaniecie tego artykułu u nas.

Rozporządzenie telefoniczne.

Przeciwko ogłoszonemu niedawno rozporządzeniu telefonicznemu uchwały Izby handlowe stanowczy protest.

Rezolucya Centrali domaga się cofnięcia rozporządzenia i zwrócenia całej sprawy na drogę ustawodawczą.

Konwencya dla ruchu osobowego.

Na podstawie uchwały handlowo-politycznej Centrali, powierzonom zostało Izbie krakowskiej wygotowanie opinii nad projektem rządowym międzynarodowej konwencji dla ruchu osobowego i pakunkowego. Na wzór konwencji berneńskiej o ruchu towarowym, ma bowiem nastąpić między-

narodowe uregulowanie wszystkich kwestyi, łączących się z ruchem pasażerskim oraz pakunkowym.

Referat nasz przedłożony zostanie jako wspólna opinia austriackich Izb handlowych specjalnie do tego celu wybranemu subkomitetowi Państwowej Rady kolejowej.

Budowa dworca kolejowego.

W czasie od ostatniego posiedzenia Światnej Izby oczekiwał się realizacyi jeden z najważniejszych naszych postulatów na polu komunikacyi. Nastąpiło bowiem rozdanie i zatwierdzenie ofert na budowę dworca kolejowego w Krakowie.

Obecnie wykonuje się pierwszą część robót, mianowicie budowę podtorza, a w bardzo krótkim czasie podjętą zostanie budowa reszty urządzeń dworca towarowego. Odnosne roboty, prowadzone w energicznym tempie, znajdują się w pełnym toku.

W uznaniu spiesznej potrzeby magazynu zbożowego dla kampanii jesiennej, oddała Dyrekcyja kolei północnej jeszcze w lecie budowę wielkiego murowanego magazynu zbożowego. Magazyn ten jest już bliskim wykończenia i zostanie za kilka tygodni oddany do użytku interesentów.

2. Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia 15 czerwca 1910.

Do dziennika podawczego wpłynęło ogółem 2.435 aktów, które pociągnęły za sobą potrzebę wysłania 4.013 pism do władz i stron.

Stałe sekcye Izby odbyły następujące posiedzenia:

20 lipca 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

1 sierpnia 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

19 sierpnia 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

30 sierpnia 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

17 września 1910 komisya połączonych sekcji.

19   "   "   "   "   dla spraw koncesyjnych i osobistych.

Nadto odbyła się w Izbie dnia 13 września 1910 konferencya posłów do Rady Państwa i na Sejm krajowy w sprawie dróg wodnych.

W uroczystości otwarcia nowego gmachu Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, w dniu 3 lipca 1910, wzięło udział prezydium Izby oraz p. radca Dr. Henryk Szarski.

W odbytem we Lwowie posiedzeniu Zjednoczenia handlowo-politycznego w dniu 5 lipca 1910, brał udział wicesekretarz Dr. Beres.

Dnia 20 sierpnia 1910 odbyła się komisya reambulacyjna w sprawie projektowanej budowy toru normalnotorowego od ładowni „Podgórze-Wisła“ do fabryki spółki „Przemysł towarów żelaznych“ w Zabłociu. W komisji wziął udział członek Izby p. Władysław Liban.

W dochodzeniach komisyjnych w sprawie udzielenia konsensu na wyzyskanie siły wodnej Dunajca na przestrzeni Szczawnica-Jazowsko, odbytych w dniu 23 oraz 24 sierpnia 1910, wzięli udział imieniem Izby wicesekretarz Dr. Beres oraz inż. Józef Weingrün, którzy złożyli imieniem Izby następujące oświadczenie:

„Imieniem Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, jako przedstawicielki interesów życia gospodarczego zachodniej części kraju, witamy z niekłamaną sympatyą pierwszy w nowożytny sposób i na wielką skalę obliczony projekt wyzyskania naturalnych sił wodnych Dunajca dla celów przemysłowych.

Izba wskazywała już niejednokrotnie na konieczność intensywnego przeprowadzenia studyów hydrotechnicznych, któreby udostępniły użycie na cele motoryczne znacznych zapasów sił naturalnych w naszych wodach płynących, a projekt będący przedmiotem obecnych dochodzeń komisyjnych powitać należy właśnie jako pierwszy owoc praktyczny przeprowadzonych na Dunajcu przed kilku laty urzędowych badań hydrotechnicznych.

Podjęcie usiłowań w kierunku wyzyskania ukrytych dotąd znacznych zapasów energii wodnej, stanowić może zdaniem Izby punkt zwrotny w rozbudzeniu oraz ożywieniu wytwórczości przemysłowej ubogich dotąd pod względem produkcyjnym okolic Galicyi. Zwłaszcza góryste a pozbawione węgla przestrzenie południowej i wschodniej części kraju znaleźć mogą na tej drodze nadzwyczaj dogodne a co ważniejsze tanie źródło energii motorycznej.

Przedłożony komisji projekt silnicy elektrycznej w Jazowsku przerasta rozmiarami, wielkością zapasów energii, jak niemniej wysokością kosztów założenia liczne podobne przedsiębiorstwa Monarchii i będzie mógł stanąć równorzędnie obok wielu centrali hydro-elektrycznych Europy. Wobec przeciętnej ilości uzyskać się mającej energii w sumie 15.000 H. P. o napięciu 8.000 wolt dla bliskich, à 40.000 wolt dla dalszych odległości, wobec zamierzonych wkładów w kwocie 11 milionów koron, nie podobna odmówić projektowi pierwszorzędnej doniosłości gospodarczej.

Ze stanowiska Izby handlowej, nie możemy też pominąć uwagi, że przyszły zakład wodno-elektryczny nie będzie posiadać jedynie znaczenia miejscowego lecz przez możliwość przenoszenia siły elektrycznej na znaczną połącz zachodniej części kraju oraz na zagłębie krakowskie, dostarczyć może naszej produkcji taniej siły popędowej, podnosząc zdolność konkurencyjną interesowanych w jej zastosowaniu gałęzi przemysłu.

Z tego stanowiska oceniać należy zdaniem Izby zarzuty zgłoszone przeciwko projektowi ze strony interesentów, korzystających obecnie z Dunajca, ze spławu drzewa, dla rybołówstwa, oraz dla użytku gospodarczego i domowego. Zaznaczyć bowiem należy, że na przestrzeni Dunajca, odciętej przez przyszłe budowle wodne, nie ma dotąd żadnego zakładu przemysłowego, któryby poniósł uszczerbek wskutek projektowanych robót.

Znaczenie gospodarcze spławu, malejące wobec silnego wytrzebienia lasów, położonych na terenie atrakcyjnym, nie może zdaniem naszym decydująco wpłynąć na ocenę proje-

ktu. Spław ten przede wszystkim ilościowo niezbyt poważny, rozłożony jest obecnie na dłuższy okres roku. Spław na Dunajcu napotka jedynie na pewną trudność wskutek czasowego ograniczenia dorocznego okresu spławności. Nadto podnieść wypada, że z wyjątkiem niewielu okolic niedostępnych zupełnie dla innej drogi transportowej, spław na reszcie dorzecza ustanie w przeważnej mierze z chwilą wybudowania projektowanej w tych okolicach kolei żelaznej.

Co się tyczy rybołóstwa sądzi Izba, że drogą odpowiednich urządzeń, uda się znaleźć ochronę dla tej gałęzi gospodarczej, której interesy mogą być zresztą zaspokojone drogą odszkodowania.

Przechodząc do szczegółowych urządzeń, projektowanych w ścisłym związku z przysłą silnicą, podnieść należy w pierwszym rzędzie bliską nadzieję uzyskania dla kraju projektowanej w wielkich rozmiarach fabryki wytwarzającej z powietrza drogą elektrochemiczną kwas azotowy a w dalszym ciągu nawozy sztuczne. Stworzenie nowego znacznego przedsiębiorstwa tego działu, które dostarczy zajęcia pewnej ilości robotników, pożądane jest w wysokim stopniu zwłaszcza ze stanowiska tak doniosłych dla Galicyi interesów rolnictwa.

Wreszcie stanowić będzie przysła silnica, jako wielkie źródło siły elektrycznej doniosłe znaczenie komunikacyjne dla ściślejszego okręgu atrakcyjnego, gdyż ułatwić może powstanie projektowanej od dawna kolei żelaznej, dla której trakcja elektryczna nabędzie pierwszorzędnej wagi.

W uwzględnieniu wszystkich przytoczonych wyżej okoliczności, przemawiających z całą siłą za urządzeniem projektowanego zakładu elektrycznego, dajemy imieniem Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie wyraz przekonaniu, iż zamierzone przedsiębiorstwo, którego rentowność w razie zaistnienia przewidzianych w projekcie warunków, nie może ulegać wątpliwości, posiada ze stanowiska ogólnych interesów gospodarczych bardzo doniosłe znaczenie i polecamy ten punkt widzenia najgoręcej czynnikom, powołanym do

rozstrzygnięcia prośby o udzielenie konsensu na zakład wodno-elektryczny Szczawnica-Jazowsko.

W międzynarodowym kongresie myśliwskim we Wiedniu, w dniach od 4 do 7 września 1910, zastępowaną była Izba przez Marszałka barona Götza Okocimskiego.

W kongresie dla spraw szkolnictwa handlowego, otwartym we Wiedniu dnia 11 września 1910, wzięli udział prezydent Dattner oraz wicesekretarz Dr. Josefert.

W dniu 14 września 1910 odbyło się we Wiedniu posiedzenie Zjednoczenia handlowo-politycznego. W posiedzeniu brali udział prezydent Dattner oraz wicesekr. Dr. Beres.

W pochodzie, urządzonym z okazji uroczystości Grunwaldzkich, wzięła Izba handlowa udział in corpore. Nadto zastępowało prezydium Izbę w uroczystości 500-letniego Jubileuszu Kongregacji kupieckiej oraz w zjazdach Ligi pomocy przemysłowej i Towarzystwa szkoły ludowej.

WYDANO :

I. W sprawach przemysłowych :

36 opinii w sprawie dyspens od dowodu uzdolnienia.

19   "   "   koncesyi na murarstwo pod lżejszymi warunkami.

6 opinii w sprawie koncesyi na ciesielstwo pod lżejszymi warunkami.

3 opinie w sprawie koncesyi na kamieniarstwo pod lżejszymi warunkami.

2 opinie w sprawie koncesyi na instalację wodociągów.

2   "   "   "   "   ajencyę prywatną.

1 opinię   "   "   "   biuro pośrednictwa w interesach kredytowych.

2 opinie w sprawie koncesyi na biuro podróży.

1 opinię   "   "   "   wyrób aparatów piwnych.

2 opinie w sprawie koncesyi na biuro informacyjne.

1 opinię   "   "   "   charakteru przemysłowego wykonywania „masażu“.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego wyszynku wody owocowej.

1 opinię w sprawie uprawnienia właściciela piekarni do wyrobu pieczywa zbytkownego.

1 opinię w sprawie używania oznaczenia przemysłowego „Jubiler“ przez handlarza wyrobów jubilerskich.

3 opinie w sprawie publicznej wysprzedaży towarów.

1 opinię „ taryfy maksymalnej na mięso.

2 opinie „ „ za użycie chlewów spędowych.

1 opinię „ zmiany regulaminu targowego.

1 „ „ taryfy dla targów na bydło.

1 „ „ „ „ zakładu pogrzebowego.

2 opinie „ „ na przewóz automobilem.

1 opinię „ zaliczenia przemysłu wiązania kwiatów naturalnych do przemysłów rękodzielniczych.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego płukania włosienia.

1 opinię w sprawie charakteru fabrycznego wyrobu atramentu i artykułów papierowych.

1 opinię w sprawie wypłacania robotnikom zarobków zapomocą marek.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego „administracji nieruchomości“.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego przedsiębiorstwa pospiesznej fotografii.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego wyrobu portretów i powiększeń fotograficznych.

II. W sprawach handlowych:

1 opinię w sprawie znaczenia klauzuli „płatne w dniach 30-tu z 5% skonto“.

1 opinię w sprawie znaczenia klauzuli „Franco stacya odbiorcza“ przy sprzedaży drzewa.

1 opinię w sprawie zwyczaju handlowego w obrocie jajami.

III. W sprawach handlowo-politycznych:

9 certyfikatów w sprawie ulg paszportowych przy wyjeździe do Rosyi.

41 certyfikatów w sprawie uwolnienia od cła odpadków kości, przeznaczonych do fabrykacji sztucznych nawozów.

4 certyfikaty w sprawie ulg celnych przy sprowadzaniu maszyn z zagranicy.

6 świadectw pochodzenia na towary idące do Francji i Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki.

IV. W sprawach podatkowych:

12 opinii w sprawie ulg podatkowych przy poborze benzyny do celów motorowych.

3 opinie w sprawie ulg podatkowych przy poborze soli fabrycznej do konserwowania skór surowych.

2 opinie w sprawie obowiązku stemplowania ksiąg handlowych.

V. W sprawach ruchu kolejowego i wodnego:

28 kart legitymacyjnych dla agentów podróżujących.

10 poświadczeń w sprawie podwójnych rocznych kart kolejowych.

Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych podało interesantom stawki frachtowe dla 18-tu gatunków towarów w 56-ciu relacjach.

VI. W sprawach pocztowych i telegraficznych:

1 opinię w sprawie zaprowadzenia całodziennej służby telegraficznej i telefonicznej w Andrychowie.

1 opinię w sprawie utworzenia stacyi telegraficznej w Rakszawie.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia komunikacyi telegraficznej w gminie Wielopole Skrzyńskie.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia całodziennej i całonocnej służby telegraficznej i telefonicznej w urzędzie pocztowym Trzebinia-Dworzec.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia całodziennej służby telegraficznej i telefonicznej w Limanowej.

1 opinię w sprawie urządzenia publicznej mownicy telefonicznej w Zwierzyńcu.

1 opinię w sprawie połączenia telefonicznego z Belgią, Danią, Holandją i Niemcami.

1 opinię w sprawie włączenia gminy Łabowa do między-miastowej linii telefonicznej Nowy Sącz-Krynica.

1 opinię w sprawie wybudowania linii telefonicznej między-miastowej z Dukli do Krosna.

VII. W sprawach dostaw i sprzedaży publicznych:

6 świadectw solidności i zasobności firmom protokołowanym, starającym się o dostawy rządowe.

W dziennikach miejscowych zamieszczono 49 notatek o rozpisaniu dostaw i sprzedaży publicznych oraz zawiadomiono o rozpisaniu interesowane firmy w okręgu Izby.

VIII. Władzom wojskowym poświadczono stosowność cen w 17-tu wypadkach.

IX. Władzom wojskowym i cywilnym podano w 22-ch wypadkach ceny targowe i giełdowe rozmaitych artykułów.

X. Władzom oraz stronom prywatnym podano w 29-ciu wypadkach adresy firm krajowych i zagranicznych.

XI. Marek ochronnych zarejestrowano 50 oraz 3 wzory przemysłowe.

3. Kanał Kraków-Wiedeń.

Dr. Benis: W roku 1901 uchwaloną została ustawa o kanałach spławnych, która obejmowała 4 roboty, a mianowicie kanał spławny od Dunaju do Odry, kanał spławny od Dunaju do Wełtawy wraz z regulacją Wełtawy od Budziejowic do Pragi, kanał spławny od kanału Dunaj-Odra do środkowej Łaby pod Przerowem i kanał spławny od kanału Dunaj-Odra aż do Wisły i do spławnej przestrzeni Dniestru.

Roboty te były podzielone na dwa peryody budowy. W pierwszym miał być wykonany kanał Kraków-Wiedeń wraz z regulacją Mołdawy i Łaby, to miało być ukończone do roku 1912. Wszystkie inne roboty miały być wykonane od r. 1912 do 1920.

Na pierwszy peryod budowy wyznaczyła wówczas reprezentacya w drodze ustawowej 250 milionów K. nominalne.

Budowa dróg wodnych jest wedle ustawy zawisłą od datku $12\frac{1}{2}\%$ -ego odnośnych krajów. Tę ustawę uchwaliła dotychczas Galicya, Austria Dolna, Czechy, wyłączając atoli 2 kanały, o których na seryo nikt nigdy nie myślał, a mianowicie połączenie Dunaju od Przerowa ku Odrze i połączenie z Budziejowicami, nie uchwalił tej ustawy Śląsk, motywując to wówczas faktem, że kanał nie przecina Zagłębia karwińskiego.

Obecnie można pod względem prawnym budować wszystko w Galicyi, w Austrii Dolnej, na Morawach, w Czechach na Mołdawie i Łabie. Śląsk ustawy nie uchwalił.

Stan faktyczny: Z owych 250 milionów koron wyeliminowano naprzód 75 milionów na regulację rzek kanałowych. W 75 milionach koron partycypują Czechy z kwotą 35 mil. koron, Galicya z kwotą 24 milionów K., reszta tego funduszu jest już zaangażowana, tak że na właściwą budowę kanałów pozostaje różnica 175 milionów K.

Z tych 75 milionów K. miało być wedle projektu ministerstwa handlu zaangażowane dla Czech 51,400.000 K. Ministerstwo handlu wydało dla Czech do r. 1910 50,961.000 kor., to znaczy, że cała dotacya dla Czech do r. 1912 została już w r. 1910 wydana, względnie zaangażowaną, a nawet nieco przekroczoną. W innych krajach, jak wiadomo, oprócz prób wyciągów między działem wód Dunaju a Wisły i oprócz kosztów budowy ekspozytur, nic więcej nie dano.

W ostatnich czasach pojawiły się pogłoski, jakoby kanał Dunaj-Odra-Wisła nie miał być budowanym. Rzecz ta obchodzi Izbę jako reprezentantkę handlu i przemysłu, a więc ze stanowiska czysto gospodarczego. Sprawy polityczne musi Izba złożyć w ręce bardziej powołane, w ręce posłów sejmowych i do Rady państwa.

My stoimy na stanowisku, że kanał ze stanowiska gospodarczego jest nam potrzebny i że mamy prawo żądania kanału jako inwestycyi, po której oczekujemy podniesienia gospodarczego stanu Galicyi. Przedewszystkiem należy tu

podnieść, że rząd wysuwa zawsze na pierwszy plan kwestyę rentowności, czy kanał będzie się sam spłacał czy nie. Wszelkie obliczenia rentowności z góry są czysto dowolne i w praktyce okazują się zupełnie błędne. Każda nowa droga komunikacyjna tworzy nowe przemysły i sama stwarza źródła, z których się potem zasila.

My nie możemy patrzeć na kanał jako na rentowne przedsiębiorstwo państwa, ale jak na inwestycyę gospodarczą tego samego typu jak koleje alpejskie albo port tryesteński, przy którym nikt się nie pytał, czy opłaty portowe będą w stanie pokryć amortyzacyę i oprocentowanie pożyczki portowej i musimy stać na stanowisku, że jak port jest potrzebny dla państwa, tak kanał jest nam potrzebny dla podniesienia gospodarstwa w kraju.

Ten pogląd o potrzebie bezwzględnej kanału i tę głęboką wiarę, że kanał może stanowić chwilę przełomową w gospodarstwie Galicyi podzielają wszyscy, którzy stoją bliżej warsztatu przemysłowego Galicyi.

Produkcya Zagłębia krakowskiego wynosi obecnie przeciętnie 120.000 wozów węgla rocznie. Jest to produkcya obecnie istniejących kopalń i produkcya ta ma wszelkie dane do wzrostu.

Wedle zestawień przypada u nas na jednego robotnika roczna produkcya 25 wagonów węgla. Przeciętnie przypada u nas na jednego robotnika 3 osoby, tak że sprodukowane u nas 25 wagonów węgla żywi właściwie 3 osoby. Robotników jest 6.500, a więc węgiel żywi u nas około 20.000 osób.

Wedle zestawień kas brackich, które w tym wypadku zasługują na wiarę, wypłacono w r. 1908 robotniczych zarobków przy samym węglu 4,200.000 koron, jest to suma bardzo znaczna.

Zarobki robotników nie są u nas wcale niższe niż w innych rewirach. Przeciętna szychta zarobku górniczego wynosi w rewirze krakowskim K. 3·43, w rewirze praskim K. 3·46, w rewirach północno czeskich K. 3·39, w rewirze morawskim K. 3—, w przecięciu w całej Austryi K. 3·58,

czyli, że płace akordowe są u nas tak wysokie jak w całej Austrii. Jeżeli mimo to zarabia górnik u nas mniej niż w Morawskiej Ostrawie to jest to skutek niezwykłego lenistwa naszych robotników.

Na jednego robotnika w podziemiu przypada w rewirze krakowskim 262 dni pracy, w rewirze praskim 298 dni pracy, w rewirze morawskim 293 dni pracy, w rewirze ostrawskim 269 dni pracy, czyli, że u nas traci robotnik na rok szycht 102, górnik czeski 68, a górnik polski w Morawskiej Ostrawie szycht 85. Jeżeli nasunie się pytanie, dlaczego u nas ten sam szczepowo polski robotnik pracuje w Morawskiej Ostrawie więcej niż u nas, to leży to w wysokości kar. Rewir ostrawski zatrudnia 10 razy więcej robotników niż u nas; ponieważ u nas było 2857 kar to w rewirze ostrawskim powinno być około 30.000, tymczasem było tam kar 60.269, czyli, że kary są tam 2 razy częstsze niż u nas. Przeciętnie wynoszą kary robotnicze u nas 64 h., w rewirze ostrawskim K. 1:53. Zarzut więc, że u nas źle płacą robotnikom jest niesłuszny.

Galicja konsumuje rocznie 280 tysięcy wozów węgla, w tem 125 tysięcy wozów węgla swego i 145 tysięcy wozów węgla pruskiego, w tem jest także konsumcja kolei.

Te 200.000 wozów węgla, które produkuje Galicja są produkcją tylko kopalń starych. Oprócz tych kopalni mamy jeszcze 3, względnie 4 kopalnie nowe, budujące się lub będące w początkach odbudowy. W przeciągu 5 lub 6 lat możemy liczyć na produkcję conajmniej $\frac{1}{2}$ miliona wozów węgla.

Konsumcja nasza będzie wzrastała, bo i kolei przybywa i węgiel wypiera drzewo z Galicyi wschodniej. Konsumcja galicyjska jest mimo to na ogół drobna i wzrastać będzie mało, a to dlatego, że silna część konsumpcyi będzie pochłonięta przez ropę.

We węgłu odbywa się teraz bardzo interesująca transmutacja. Rzeczą jest powszechnie wiadomą, że Morawska Ostrawa przechodzi już zenit swojej produkcji. Eksploatuje ona pokłady głębokie i cienkie, wydobywanie węgla jest bardzo utrudnione, ale zato wydobywa się węgiel o wysokiej

wartości, węgiel koksujący. Główni więc odbiorcy węgla ostrawskiego są już obecnie bardzo silnymi odbiorcami węgla galicyjskiego. Węgiel nasz będzie szedł na zachód coraz dalej, ale na to trzeba koniecznie taniej drogi wodnej.

Stawia się u nas kwestyę, czy budować drogę wodną na wschód czy na zachód. Sam Wiedeń jeden konsumuje blisko 20 tysięcy wozów węgla rocznie więcej niż Galicya. W r. 1908 skonsumował Wiedeń 204.000 wozów węgla, a Galicya 180.000 wozów, jeżeli do tego weźmiemy konsumcyę Śląska i Moraw, ma Galicya olbrzymie pole zbytu na zachód.

Ekspluatacya węgla jest do dziś dnia pracą ręczną i żaden przemysł nie wydaje tyle na robociznę co węgiel; wynosi ona aż 40% zarobku.

Sprawa rozwoju Zagłębia krakowskiego nie jest wyłącznie sprawą galicyjską. Państwowy Zakład geologiczny, który nie ma przecież żadnego powodu, aby stosunki nasze przedstawiać lepiej niż one są, oblicza w swojej publikacyi zapas węgla w Monarchii na 28 miliardów ton, z tych zdaniem Zakładu 24 i 9/10 miliardów znajduje się w Galicyi, tak że właściwym rezerwoarem węgla na przyszłość dla Monarchii jest Galicya zachodnia, inne bowiem tereny są już dawno odwiercone.

Kwestya węgla nie jest dla Austrii obojętną. W r. 1909 sprowadziła Monarchia z Niemiec 1 milion wagonów węgla kamiennego. Jeżeli się zważy, że 25 wagonów węgla żywi 3 osoby, to możemy zrozumieć, co robi nasza emigracya w Niemczech.

Jeżeli państwo austriackie chce wejść w równowagę co do materiałów opałowych, to droga wodna jest do tego koniecznie potrzebną.

Sam węgiel nie wyczerpuje jeszcze jednak kwestyi. Galicya ma hutnictwo cynkowe, które przynosi około 7 mil. koron. Rudy cynkowe importuje się przeważnie drogą wodną. I hutnictwo cynkowe mogłoby przybrać ogromne rozmiary, jeżeliby miało drogę wodną do Trzebini, gdzie huty się znajdują.

Oprócz cynku i oprócz węgla mamy jeszcze u nas i inne kopaliny, a mianowicie rudy ołowiane, których eksport wymaga bezwzględnie kanału, dalej przemysł ceramiczny, który się w sposób niezwykle rozwija. Na hutnictwie cynkowym oparł się ogromny wyrób kwasu siarkowego i nawozów sztucznych. Dzięki siarce prawie cała konsumpcja Galicyi pokrywa się produkcją własną, mimoto sprowadza się jeszcze 5.000 wozów nawozów sztucznych z zagranicy.

Zagłębie krakowskie posiada także skały, jak wapień, dolomit, piaskowiec i w. i. Na tych skałach, które znajdują się w Chrzanowskim, opiera się wielki przemysł kamienny. Produkcja ta mogłaby się ogromnie powiększyć, gdyby dla tego ciężkiego materiału była droga wodna. Tutaj trzeba przedewszystkiem mieć oczy zwrócone na zachód. Obrobionego kamienia konsumuje sam Wiedeń za milion koron czyli $\frac{1}{3}$ całej produkcji.

Niedawno powstał u nas przemysł wyrobu dolomitu, jest to materiał ogniotrwały. Produkcja wynosi 3.000 wozów i mogłaby się bardzo zwiększyć, gdyby do Morawskiej Ostrawy miała kanał.

W Galicyi mamy także dobre warunki do wyrobu cementu. Nasze skały cementowe są bardzo bogate, ale koszt przewozu jest tak wielki, że przemysł opolski bardzo skutecznie z nami konkuruje.

Mamy jeszcze oprócz tych cały szereg masowych artykułów, a nie możemy się z nimi ruszyć, bo niema taniej drogi.

Kanał Dunaj-Wiśla wraz ze swoim przedłużeniem do Dniestru ma także wielkie znaczenie handlowe dla Galicyi wschodniej. U nas stanowią podstawę rozwoju przemysłu kopaliny, w Galicyi wschodniej ropa i drzewo.

Większa część ropy opuszcza Galicyę w stanie surowym w kierunku na zachód, do rafinowania poza granicami Galicyi na Węgrzech i w Czechach. Transport ten mógłby iść drogą wodną o wiele tańszą. Owe 40% ropy, które się u nas rafinuje, nie są też przeznaczone na konsumpcję krajową. Prawie cała benzyna i oleje ciężkie idą na zachód. Przemysł

ten mógłby się więc ogromnie rozwinąć gdyby miał kanał, ale nie kanał wewnątrzno-galicyjski, lecz od Dniestru na zachód aż po miejsce produkcji.

Drugim ważnym punktem jest drzewo, którego odbiorcą są Niemcy. Galicyę możnaby podzielić na dwa rejony. Na wschód od Stanisławowa idzie drzewo nasze i bukowińskie drogą morską do Niemiec, na zachód od Stanisławowa idzie ono koleją.

Drzewo nasze spotyka się z konkurencją rosyjską i rumuńską, która ma drogę wodną przez Odessę i Gałacz.

W r. 1901 wynosił eksport drzewa miękkiego z Galicyi do Niemiec 92 miliony marek, w. 1908 spadł ten eksport na 50 milionów marek. W tym samym czasie wzrósł eksport rosyjski z 47 milionów marek na 87 milionów, a eksport rumuński z 1½ miliona na 6 milionów marek. Niemcy potrzebują więc tęsamą prawie ilość drzewa, z tą różnicą, że eksport nasz ciągle się cofa, eksport współzawodników zaś rośnie.

Bez kanału skazujemy nasz przemysł drzewny na zagładę, a raczej na rzecz gorszą od zagłady, bo na niskie ceny. Drzewo przecież sprzedawać musimy, a otrzymujemy za nie niskie ceny.

Dla Galicyi wschodniej jest więc kanał w myśl ustawy z r. 1901, idący aż do Dunaju, rzeczą niezbędnie potrzebną. Cyfry eksportu drzewa są wprost zastraszające.

Kanał okazuje się i ze względu na rozwój przemysłu i ze względu na eksploatację skarbów Zagłębia krakowskiego jako konieczność gospodarcza.

Obecnie z tego całego eksportu drzewa, który idzie drogą wschodnią, ma państwo bardzo mało. Gdybyśmy drzewo to mogli przewozić kanałem, mielibyśmy z tego zysk na transporcie i zysk na handlu.

Bardzo ważną rolę odgrywają przy ocenie kanału stosunki handlu tranzytowego. Galicya jest z natury rzeczy niejako łącznikiem, przez który powinny przechodzić transporty z Rosyi na zachód, a są to transporty olbrzymie. Wskutek tego, że koleje państwowe galicyjskie tudzież kolej północna

są przeciążone ponad miarę i że przy każdym gwałtowniejszym ruchu popadają w kompletny bezwład, doszło do tego, że artykuły omijają Austryę i idą przez Niemcy. Gdy przed kilku laty Morawska Ostrawa przeszła na silniejsze używanie rudy naddnieprzańskiej, wtedy kolej państwowa nie mogła się podjąć zobowiązania do regularnego transportowania rudy. Ruda południowo-rosyjska omija Austryę, omija Galicyę i idzie do Bogumina. Rezultat tego, że i zboże i ruda omija Galicyę jest ten, że ponosi stratę nie tylko Galicya sama ale i nasz handel. Cały ruch reekspedycyjny, który miał siedzibę w Galicyi przeniósł się na Śląsk górny a cały handel rudą południowo-rosyjską ma siedzibę w Bytomiu.

Wszyscy odczuwamy potrzebę kanału i to kanału w tej formie, jak to było w ustawie z r. 1901 uchwalone.

Wyrażając się o sprawozdaniu rządowym jak najłagodniej można powiedzieć, że jest dowolne i wprost przewrotne. Rentowność wysunięto na pierwszy plan. Nawet z tego ciasnego punktu widzenia, którego Izba, mając na oku gospodarcze cele, żadną miarą aprobować nie może, popełniono w tem sprawozdaniu błędy, które cały obraz przedstawiają w fałszywym świetle. Jeżeli bowiem autor tego projektu, który przecież kryje swoją powagą ministerstwo handlu, bierze rentowność na poszczególnych częściach kanału, a nie uwzględnia rzeczy tak ważnej jak wymiana towarów w obrębie wielkiej dziedziny produkcyjnej i konsumcyjnej, jaką jest Galicya, to daje to znane rezultaty. Nie uwzględniono też całego handlu tranzytowego, a więc nie uwzględniono nic co kanałowi da właściwie dochody.

Sprawozdanie to stara się wykazać, że korzyści z kanału dla Galicyi będą małe i używa jako podstawę do obliczeń ruch tylko w kierunku do Galicyi, a nie uwzględnia zupełnie naszego eksportu. Sprawozdanie wykazuje dalej, że węgiel z Morawskiej Ostrawy nie będzie dla Galicyi o wiele tańszy przez kanał, gdy tymczasem Galicya węgla ostrawskiego zupełnie nie sprowadza, ma bowiem o wiele bliżej tańszy węgiel pruski.

Sprawozdanie to może być uważane jedynie jako ten-

dencyjne pismo, mające na celu, aby na pewne umysły wyrzucić wpływ.

Wobec tego komisya połączonych sekcji, której imieniem przemawiam, przedstawia do zatwierdzenia wnioski, że Izba stoi na stanowisku bezwarunkowego wykonania ustawy z r. 1901.

Mowca przedkłada następującą rezolucyę:

„Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie obcuje bezwarunkowo przy wykonaniu ustawy o drogach wodnych z roku 1901.

Izba daje wyraz swemu najgłębszemu, na dokładnej znajomości przedmiotu i stosunków opartemu przekonaniu, iż od przeprowadzenia drogi wodnej, łączącej Dunaj i Wiedeń przez Kraków z Wisłą i Dniestrem, zależną jest cała gospodarcza przyszłość kraju.

Budowę tego kanału uważamy za jedyny środek, aby się wyrwać z błędnego koła nędzy, braku zarobków i zależności od obcej produkcji.

Bez tej drogi wodnej kraj nie będzie w stanie eksploatować swych bogactw mineralnych, w szczególności węgla mieszczącego się w Zagłębiu krakowskim, ani wyzyskać należycie innych masowych swoich płodów, jak ropy i drzewa.

Bez dróg wodnych kraj nie będzie w stanie rozwinąć swego przemysłu ani podnieść siły konsumcyjnej ludności, aby przez stworzenie lepszych warunków w kraju zatamować prąd emigracji robotniczej, która nas osłabia, wzmacniając równocześnie naszych gospodarczych przeciwników.

Izba odeprzeć musi w sposób stanowczy wszelkie projekty kompensat pieniężnych, które nigdy nie zdołają zastąpić kanałów spławnych, mających ożywić i skrzepić nasz organizm produkcyjny i stworzyć przełom w gospodarczym życiu Galicji.

Izba nie może traktować kanału Wiedeń-Kraków-Dniestr tylko ze stanowiska rentującego się przedsiębiorstwa państwowego, acz i tutaj doświadczenia obcych krajów niezbitnie wykazały, że nowe wielkie arterie komunikacyjne, chociażby się z początku nawet słabo rentowały, z czasem powołują

do życia nowe przemysły i nowe źródła transportowe, które po pewnym okresie zapewniają im nawzajem odpowiedni dochód.

Z tego też względu wszelkie próby, aby z góry obliczyć rentowność dróg wodnych, są chybione i całkiem dowolne.

Wszak już sam fakt budowy, który w cyrkulację gospodarczą i konsumcyjną wprowadza wielkie kwoty, działa ożywczo na przemysłową i rolniczą produkcję.

W galicyjskich drogach wodnych widzi Izba wielką inwestycję gospodarczą, tak jak to miało miejsce przy innych wielkich inwestycjach, z tego właśnie punktu widzenia, kosztem państwa budowanych, jak kolej miejską w Wiedniu, port w Tryeście, koleje alpejskie, regulacje górskich potoków i budowa dróg górskich w Tyrolu, regulacja Dunajca pod Wiedniem, regulacje i kanalizacje rzek w Czechach itp.

Izba zwraca w końcu uwagę na ogólnie państwowe znaczenie kanału Dniestr-Kraków-Dunaj ze względu na ruch tranzytowy oraz kanału Kraków-Wiedeń ze względu na możliwość uczynienia Monarchii niezawisłą od zagranicy, co do opału węglem kamiennym“.

Hr. Wodzicki. Skoro nas p. prezydent zaprosił na posiedzenie, to na to zapewne, ażeby wypowiedzieć swoje zdanie szczerze i otwarcie.

Przedewszystkiem zaczynam moje przemówienie od tego, że wyrażam prawdziwy żal, że nie widzę tu nikogo z prezydium Koła Polskiego, czynnika, który pertraktuje w tej nader ważnej sprawie z rządem. Nie wiem, czy Koło Polskie będzie miało sposobność odpowiedzieć na kilka pytań zadanych. Dlaczego rząd pertraktując z Kołem Polskiem nie zaprosił nikogo z członków Izby Panów? Izba Panów zajmuje stanowisko bardzo odporne, byłoby więc rozumne, gdyby się to było stało.

Zanim przystąpię do omówienia niektórych kwestyi muszę przedewszystkiem zaznaczyć, że od czasu, kiedy przebudziła się śpiąca sprawa kanałów, rząd w tej sprawie zajmuje stanowisko, które p. sprawozdawca określił jednym słowem,

kiedy mówił o budowie kanału Wiedeń-Kraków i użył wyrażenia „pogłoski“.

Tu musi być w tej sprawie zrobiony jakiś koniec. My nie wiemy wciąż, jakie rząd zajmuje stanowisko. Raz jest propozycja, żeby kraj budował kanały i rząd da 120 mil. koron, to znowu czyby budowy nie oddać w przedsiębiorstwo z gwarancją procentową.

Cała praca wydaje mi się wątpliwą, kiedy nie wiem, jak się rząd na to zapatruje. Niestety nieszczęściem w Austrii jest, że każda sprawa natury czysto ekonomicznej, staje się polityczną.

Koło Polskie stanęło z energią w sprawie budowy kanałów. Chciałbym wiedzieć, jakie było stanowisko rządu, a jakie prezydium Koła Polskiego.

Nie będę podnosił potrzeby budowy kanałów, gdyż to już zrobił p. sprawozdawca. Niema w kraju chyba nikogo, któryby uważał, że budowa kanałów jest zbyteczna.

W tej chwili są dwie sprawy: albo budowa kanału całego od Wiednia aż po Dniestr, albo poruszona myśl, której się rząd dziwnie skwapliwie chwycił, budowa kanału tylko galicyjskiego.

Co do kanału galicyjskiego, chce rząd przyjść z pomocą zbyt drobną, a żąda od kraju nadzwyczaj wysokiej działalności finansowej.

Projektowany jest kanał, którego początek byłby w Oświęcimie, ja uważałbym to za błąd bardzo wielki. Początek kanału powinien być w okolicach Chrzanowa, w tem t. zw. Zagłębiu krakowskiem. Stosunek przewożonego już dzisiaj uregulowaną Przemszą węgla pruskiego i węgla z Królestwa Polskiego do przewozu węgla z kopalni jaworznickiej ma się jak 5—1. Gdyby kanał miał początek w Oświęcimie, to byłoby to zdaniem mojem z korzyścią dla węgla pruskiego, a z uszczerbkiem dla kopalń galicyjskich. W interesie kraju byłoby więc, ażeby początek kanału był nie w Oświęcimie, ale w okolicach Chrzanowa.

P. referent zrobił pewien zarzut rządowi. Nie można winić rządu, że bierze także pod uwagę ewentualną rento-

wność kanału. Czy nas stać na wydatek przeszło miliarda jest rzeczą wątpliwą.

Ażeby rzecz przyszła do skutku, to mojem zdaniem byłoby pożądanem, żeby rząd względnie kraj wziął w przedsiębiorstwo i przeprowadził budowę kanałów.

Wszystkie czynniki w kraju powiadają, albo rząd wybuduje kanał albo Koło Polskie zrobi opozycję. Ja muszę stwierdzić, że nas w tem państwie nikt nie kocha. Dążeniem naszej reprezentacji powinno być, żebyśmy nigdy nie byli odosobnieni, bo my na sojuszników liczyć nie możemy.

Prezydent Dattner podaje dla informacyi, że na konferencyę poselską, która się odbyła dnia 13 września br. zaproszeni zostali również pp. prezes Koła Polskiego, Głąbiński i wiceprezes Koła Polskiego Stapiński, nie przybyli jednakowoż i nie dali żadnej odpowiedzi.

Radca Epstein jest za tem, żeby stać twardo przy ustawie z r. 1901 i nie ustępować ani na krok.

Poseł Staniszewski. Ja byłem zawsze za budową kanałów i cieszę się bardzo, że rezolucya Izby też tego się domaga. Gdybyśmy żyli w kraju, gdzie jest kultura ekonomiczna, to nie dzielilibyśmy się na liczne stronnictwa, ale utworzyli jedno stronnictwo, a jego hasłem byłaby budowa dróg wodnych.

Ja uważam, że rzeczą pierwszą, którą zająć się powinna prasa i odnośne czynniki, jest przez spopularyzowanie wiedzy przekonać szerokie koła o doniosłości budowy kanałów dla kraju naszego. Trzeba wzbudzić zainteresowanie i pewien nastrój w naszym społeczeństwie. Brak agitacyi stoi na przeszkodzie pracy Koła Polskiego.

Jak stoi sprawa z rządem? Ekscelencya Wodzicki, który sprawę tę poruszył twierdzi, że są pogłoski, że rząd nie chce kanału budować. Pod tym względem żadnych wątpliwości mieć nie możemy, rząd rzeczywiście kanału budować nie chce.

Była pewna konjunktura polityczna, że Koło Polskie dałoby się pozyskać dla myśli kompensaty za kanał, ale rząd się zapóźno z tem wybrał.

Ja identyfikuję wybudowanie kanału z odrodzeniem kraju i odbudowaniem ojczyzny. My nie mamy w kraju żadnego innego postulatu, na którym możnaby oprzeć wielkie nadzieje jutra i wszystkie czynniki muszą się zgrupować pod tym względem, a stać się to może tylko drogą agitacji.

Jakie jest stanowisko Koła Polskiego? Koło Polskie już niejednokrotnie uchwalało odezwy do rządu i prezydium Koła Polskiego nie może zajmować innego stanowiska, niż to jakie Koło zajęło. Koło oświadczyło się, że stoi na stanowisku wykonania ustawy z r. 1901 i wahało się tylko, czy nie dodać wniosku, żeby budować kanał galicyjski, ale potem odstąpiło od tego, bo my nie powinniśmy rządowi wskazywać drogi do obejścia ustawy. Protestowaliśmy przeciwko temu dodatkowi i protestować ciągle musimy i ze stanowiska prawnego i ze stanowiska ekonomicznego, bo dla nas kanał Wiedeń-Kraków jest najważniejszym postulatem. To jest stanowisko Koła Polskiego, mimoto, że w prezydium są różne kierunki. Pozostaje nam więc walka w obronie wielkiego postulatu kraju i ustawy, sankcjonowanej przez cesarza. Znajdujemy się w dziwnym położeniu, walczymy o to, żeby prawo było prawem, żeby wola ludu i wola cesarza była wykonaną.

Żeby się nie odosabniać, słyszeliśmy tę przestrożę już niejednokrotnie i to jest klątwa, która ciąży na naszym politycznym życiu.

Koło Polskie stawia alternatywę, że albo rząd kanał wybuduje albo Koło robi opozycję. Opozycja dla ratowania najwyższych dóbr społeczeństwa znajdzie poszanowanie.

My nie mamy żadnych przyjaciół w kraju, to prawda, ale też liczyć się z tem nie możemy, gdyż nie zrobilibyśmy ani jednego kroku w życiu ekonomicznym. Jeżeli nas nikt nie kocha, to musimy to robić co rząd chce, a że rząd nie zawsze nas popiera, to znaczy, że przyszłość nasza jest beznadziejna. My nie możemy społeczeństwu odbierać nadziei w lepszą przyszłość.

Prez. Dattner konstatuje, że Izba krakowska stała zawsze na stanowisku wykonania ustawy z r. 1901. Izba

ma zamiar przedstawić wniosek, że wygotuje odpowiedni memoriał i wniesie go do wydziału krajowego, a odpisu udzieli wszystkim posłom na Sejm i do Rady Państwa.

Wysłaliśmy do „Neue Freie Presse“ komunikat po konferencji poselskiej, który do dziś dnia nie został jeszcze tam zamieszczony.

Opinia publiczna w krajach zachodnich jest fałszowana przez pojedynczych ludzi, którym zależy na tem, żeby kanału nie budowano.

Hr. Wodzicki. Jeżeli ja przestrzegałem przed opozycją to nie cofam tego. Przestrzegam Koło Polskie, aby w tej sprawie nie było izolowane, bo Czechom i Śląskowi nie bardzo na tem zależy.

Radca Epstein wskazuje na to, że poseł czeski Ma-stalka bardzo energicznie występował na radzie kolejowej za budową kanału. Jest posłem wpływowym, nie można więc powiedzieć, że cała opinia jest przeciw nam.

Poseł Sikorski. Wszystko wskazywało na to, że w roku bieżącym można będzie rozpocząć budowę kanału. Przecież rozdane już były roboty około kanalizacji Wisły, rozpisana była rozprawa ofertowa na budowę przejazdów linii kanałowej, były przygotowane operaty wykonawcze, a także i minister Biliński życzliwie był usposobiony dla budowy kanałów i nie szczędziłby funduszy.

Sprawa doznała jednak w ostatnim roku dziwnego zwrotu. Powód tego leży w ogólnych trudnościach finansowych.

Niektórzy członkowie Koła Polskiego dali do zrozumienia, że przyjmą odszkodowanie za kanał. Rząd wdrożył wobec tego rokowania z Kołem Polskiem i ofiarował 59 mil. koron, skoro jednak stało się, że nie znalaziono chętnych do przyjęcia tego odszkodowania dawał rząd 100 i więcej milionów, jednakowoż i ta wysoka kwota nie znalazła ochotników do przyjęcia. A i inne kraje żądały teraz odszkodowania, tak że suma tych odszkodowań jest wyższą, aniżeli koszt budowy kanału i rząd będzie wołał budować kanał.

Na konferencyę zaproszonym był prezes Koła Polskiego

i nie przybył. Żądać tego od niego nie można było, bo przygotowuje sprawozdanie z czynności Koła na Sejm.

Reprezentacya nasza w Sejmie galicyjskim będzie obstawała przy dawnych rezolucyach i oświadczy się za wykonaniem ustawy z r. 1901, a i Koło Polskie spełni swoje zadania.

Delegat Epstein: Ustawa z r. 1901 musi być wykonaną nie tylko ze względu na przyszłość, ale także ze względu na terażniejszość. Cały szereg przedsięwzięć powstał w ostatnich czasach, licząc się z tem, że kanał będzie przecież zbudowany. Jeżeli kanał nie zostanie wkrótce zbudowany, przedsięwzięcia te upadną i cała rzesza robotników, która teraz znajduje tam pracę będzie musiała wędrować za morze. Dlatego też sądzę, żeby Świetna Izba bez dalszego namysłu przyjęła wniosek p. referenta.

Dr. Benis cytuje cyfry importu węgla Przemszą, które wcale nie są tak wielkie jak to podaje Eksc. Wodzicki.

Radca Blumenfeld podnosi, że w rezolucyi należałoby zaakcentować, że ustawa przez monarchę sankcyonowana powinna być wykonaną.

Po zamknięciu dyskusyi uchwalono jednomyślnie przedstawioną przez referenta rezolucyę.

IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA W KRAKOWIE.

SPRAWOZDANIE Z PUBLICZNEGO POSIEDZENIA IZBY HANDLOWEJ I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE Z DNIA 15 LISTOPADA 1910 ROKU.

□ □

T R E Ś Ć.

1) Sprawozdanie prezydium	Str. 132
2) Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia 20 września 1910	„ 134

Wybory.

3) Asesorzy handlowi dla Jasła	„ 138
4) „ „ dla Krakowa	„ 138
5) „ „ dla Nowego Sącza	„ 140
6) Cenzorzy dla filii Banku austriacko-węgierskiego	„ 140

Komunikacje.

7) Petycja do Sejmu w sprawie kanałowej	„ 141
8) Aktywowanie biura taryfowego i reklamacyjnego przy Izbie	„ 164

Prezydent p. Maurycy Dattner konstatuje komplet i otwiera posiedzenie o godzinie 4-tej popołudniu.

1. Sprawozdanie prezydalne.

60-lecie Izby.

W dniu wczorajszym upłynęło 60 lat od chwili ukonstytuowania się naszej Izby w dniu 14 listopada 1850 roku.

Dla upamiętnienia tego zdarzenia, zestawiliśmy z pierwszych naszych zapisków i protokołów, wiązką ciekawszych wspomnień w broszurce, którą prezydium przedkłada Szanownym Panom.

Opłaty szynkarskie.

Wydział krajowy wezwał Izbę o przedłożenie propozycji do komisji szacunkowych dla ustanowienia opłat szynkarskich.

Ze względu na ważność sprawy, uskutecznione zostały te propozycje na podstawie uchwały komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych.

Dla każdej z powiatowych komisji w naszym okręgu przedstawiono 3-ch kandydatów na członka, oraz 3-ch na zastępcę. Ogółem obejmują propozycje Izby 174 kandydatów.

Wedle informacji ze Lwowa otrzymanych, nastąpił już wybór członków komisji, przyczem we wszystkich wypadkach uwzględniono przedstawionych na pierwszym miejscu kandydatów Izby.

O ile Szanowni Panowie sobie tego życzą, możemy podać nazwiska zaproponowanych przez Izbę kandydatów.

Obecnie skutecznicę jeszcze ma Izba propozycję na członka oraz zastępcę krajowej komisji apelacyjnej dla opłat szynkarskich.

Odwiedziny Ministra Ritta.

Świetna Izba miała sposobność powitać w swoim gronie Ministra robót publicznych Dra Ritta, który odwiedził Kraków w powrocie z podróży do Zagłębia naftowego.

Wyraziliśmy nadzieję, iż Jego Ekscelencya Pan Minister znajdzie sposobność do bliższego poznania naszego okręgu przemysłowego oraz krakowskiego Zagłębia węglowego, którego interesy związane są licznymi węzłami z zakresem agend tej władzy centralnej.

Sprawa kanałów.

Stosownie do uchwały Świetnej Izby, wnieśliśmy do Sejmu obszerną petycję, uzasadniającą konieczność przeprowadzenia ustawy o drogach wodnych.

Odbitki tej petycji rozrzuciliśmy w większej ilości po całym kraju. — Możemy z zadowoleniem zaznaczyć, że komisya wodna Sejmu krajowego przyjęła w całej rozciągłości zapatrywania Izby.

Wnioski komisji, skierowane do Sejmu oraz do Wydziału krajowego, identyczne są z żądaniami Izby, przyjętemi na ostatniem posiedzeniu.

Otwarcie Izb w Opawie oraz w Celowcu.

Dwie Izby handlowe obchodziły w ostatnich czasach uroczystość poświęcenia nowych gmachów.

W otwarciu Izby opawskiej w dniu 23 października 1910 wzięło udział prezydium Izby, — do Celowca wysłaliśmy telegram gratulacyjny.

Licytacya drzewa w Bośni.

Łącznie z poświęceniem gmachu Izby opawskiej, odbyło się posiedzenie Centrali austriackich Izb handlowych.

Razem z Izbami w Tryeście i Celowcu, zgłosiliśmy nagły wniosek przeciwko rozpisanu sprzedaży drzewa z rządowych lasów w Bośni na bardzo krótki, bo tylko 6 ty-

godni wynoszący termin. Blisko 4 miliony metrów kubi-
cznych drzewa miało być sprzedanych w wielkich partyach,
dostępnych tylko kilku firmom drzewnym całej Monarchii.

Protest Izb odniósł pożądany skutek, gdyż termin licyta-
cyjny przedłużony został do końca maja 1911.

Mięso argentyńskie.

Austriackie Izby handlowe i przemysłowe wysłały spe-
cjalną komisję do Anglii, celem zbadania tamtejszych urzą-
dzeń dla przywozu mięsa argentyńskiego.

Sprawozdanie tej komisji wyszło z druku i zostało Sza-
nownym Panom doręczone.

Korzystając z równocześnie odbywającego się we Wie-
dniu zjazdu miast, wysłały Izby wspólną deputację w tej
sprawie do rządu.

W deputacyi tej miałem zaszczyt wziąć udział imieniem
Świętej Izby.

Dzisiejsze dorywcze pozwolenia rządu na przywóz mięsa
argentyńskiego uniemożliwiają urządzenie całego tego inte-
resu importowego. Zniżka cen mięsa da się osiągnąć jedy-
nie w razie zezwolenia importu na dłuższy przeciąg czasu,
tak, aby można zorganizować przywóz na większą skalę.

2. Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia 20 września 1910.

Do dziennika podawczego wpłynęło ogółem 1.450 aktów,
które pociągnęły za sobą potrzebę wysłania 1.618 pism do
władz i stron.

Stałe sekcye Izby odbyły następujące posiedzenia:

29 września 1910 komisya zarządu gmachu.

29 „ „ „ dla spraw koncesyjnych i oso-
bistych.

8 października 1910 komisya dla spraw koncesyjnych
i osobistych.

21 października 1910 komisya dla spraw koncesyjnych
i osobistych.

29 października 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

5 listopada 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

7 listopada 1910 komisya połączonych sekcji.

12 „ „ „ dla komunikacji kolejowych i wodnych.

14 listopada 1910 komisya Zarządu gmachu.

Nadto odbyło się w dniu 14 listopada 1910 posiedzenie komitetu dla sprawy utworzenia przy Izbie biura taryfowego i reklamacyjnego.

W uroczystości otwarcia nowego gmachu Izby handlowej i przemysłowej w Opawie, w dniu 23 października 1910 wzięło udział prezydium Izby.

W posiedzeniu biura handlowo-politycznego w Opawie w dniu 25 października 1910, wzięł udział imieniem Izby sekretarz Dr. Artur Benis.

Dnia 7 listopada 1910 odbyło się w biurze handlowo-politycznym posiedzenie komitetu w sprawie reformy prawa wodnego. W posiedzeniu wzięł udział sekretarz Dr. Artur Benis.

Do komisji w sprawie dostaw chleba i owsa dla wojska wydelegowani zostali WPP. radca Norbert Wasserberg i Leon Schleichkorn.

WYDANO :

I. W sprawach przemysłowych :

25 opinii w sprawie dyspenz od dowodu uzdolnienia.

5 „ „ koncesyi na murarstwo pod lżejszymi warunkami.

3 opinie w sprawie koncesyi na ciesielstwo pod lżejszymi warunkami.

1 opinię w sprawie koncesyi na instalację urządzeń gazowych i wodociągowych.

1 opinię w sprawie koncesyi na drukarnię.

2 opinie „ „ na biuro podróży.

3 opinie w sprawie koncesyi na biuro informacyjne o stosunkach kredytowych kupców.

1 opinię w sprawie koncesyi na biuro informacyjne w sprawach asekuracyjnych.

2 opinie w sprawie publicznej wysprzedaży towarów.

1 opinię „ Najwyższego odznaczenia.

1 „ „ charakteru fabrycznego młyna kaszy tatarskiej.

1 opinię w sprawie charakteru fabrycznego wyrobu kapeluszy.

1 opinię w sprawie zaliczenia przemysłu fotograficznego do rzędu przemysłów rękodzielniczych.

1 opinię w sprawie zaliczenia przemysłu galwanizacyjnego do rzędu przemysłów rękodzielniczych.

2 opinie w sprawie taryfy opłat pogrzebowych.

1 opinię „ „ dla doróżek w Tarnowie.

1 „ „ „ opłat targowych.

1 „ „ zmiany przepisów o ochronie robotników przy maszynowej przeróbce drzewa.

II. W sprawach handlowych:

1 opinię w sprawie obowiązku domu zawiadomienia odbiorcy o nieratyfikowaniu umowy, zawartej przez ajenta.

1 opinię w sprawie terminu „prompt“ przy dostawie blachy cynkowej.

1 opinię w sprawie cofnięcia kredytu kupieckiego z powodu niewypełnienia wcześniejszych zobowiązań.

1 opinię w sprawie zwyczaju w handlu jajami.

1 „ „ „ handlowego przy sprzedaży oleju.

III. W sprawach handlowo-politycznych:

6 certyfikatów w sprawie ulg paszportowych przy wyjeździe do Rosyi.

20 certyfikatów w sprawie uwolnienia od cła odpadków kości, przeznaczonych do fabrykacji sztucznych nawozów.

4 certyfikaty w sprawie ulg celnych przy sprowadzaniu maszyn z zagranicy.

6 świadectw pochodzenia na towary idące do Francji i Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki.

IV. W sprawach podatkowych:

8 opinii w sprawie ulg podatkowych przy poborze benzyny do celów motorowych.

1 opinię w sprawie ulg podatkowych przy poborze soli fabrycznej do konserwowania skór surowych.

2 opinie w sprawie obowiązku stemplowania ksiąg handlowych.

1 opinię w sprawie uwolnienia przedsiębiorstwa przemysłowego od dodatków do podatków.

V. W sprawach ruchu kolejowego i wodnego:

16 kart legitymacyjnych dla agentów podróżujących.

Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych podało interesantom stawki frachtowe dla 7 gatunków towarów w 78-miu relacjach.

VI. W sprawach pocztowych i telegraficznych:

1 opinię w sprawie zaprowadzenia całonocnej służby telegraficznej w Rzeszowie.

1 opinię w sprawie urządzenia publicznej mownicy telefonicznej w Czańcu.

1 opinię w sprawie urządzenia publicznej mownicy telefonicznej w Kozach.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia relacji telefonicznej pomiędzy Krakowem a Paryżem.

VII. W sprawach dostaw i sprzedaży publicznych:

8 świadectw solidności i zasobności firmom protokołowanym, starającym się o dostawy rządowe.

W dziennikach miejscowych zamieszczono 23 notatek o rozpisaniu dostaw i sprzedaży publicznych oraz zawiadomiono o rozpisaniu interesowane firmy w okręgu Izby.

VIII. Władzom wojskowym poświadczono stosowność cen w 6-ciu wypadkach.

IX. Władzom wojskowym i cywilnym podano w 2-ch wypadkach ceny targowe i giełdowe rozmaitych artykułów.

X. Władzom oraz stronom prywatnym podano w 11-tu wypadkach adresy firm krajowych i zagranicznych.

XI. Marek ochronnych zarejestrowano 40 oraz 2 wzory przemysłowe.

Zjazdy.

W dniach od 23-go do 26-go października b. r. odbył się we Lwowie Zjazd górników i hutników polskich.

W Zjeździe wziął udział imieniem Izby, delegat Tadeusz Epstein.

Izba otrzymała również zaproszenie na Krajowy Zjazd balneologiczny, zwołany do Lwowa na czas od 29-go do 31-go października.

Izbę zastępował na Zjeździe Wiceprezydent, Poseł na Sejm krajowy Federowicz.

3. Asesorzy handlowi dla Jasła.

Prezydyum Sądu obwodowego w Jaśle wezwało Izbę o postawienie wniosków na obsadzenie posady sędziego obywatelskiego przy tam. Sądzie w miejsce Stefana Przyłęckiego, właściciela apteki w Jaśle, którego okres urzędowania kończy się z upływem bieżącego roku.

Na wniosek komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych, przedstawiony przez wicesekretarza Dra Joseferta, uchwała Izba zaproponować dla Sądu obwodowego w Jaśle na opróżnić się mające miejsce, następujących kandydatów:

Józefa Schmindlinga, współwłaściciela cegielni i fabryki wyrobów cementowych i betonowych w Jaśle;

Maryana Kurza, właściciela składu węgla i domu komisowego w Jaśle; i

Dawida Kornfelda, współwłaściciela firmy „Dawid Kornfeld & L. Emmer“, kantor wymiany i eskont weksli w Jaśle.

4. Asesorzy handlowi dla Krakowa.

Na sesji plenarnej z dnia 15 czerwca 1910 uchwaliła Izba przedstawić na urząd sędziów obywatelskich przy Są-

dzie krajowym jako handlowym w Krakowie ponownie następujących kandydatów :

a) ze stanu samoistnych kupców :

Ludwika Rosenberga, aptekarza w Krakowie ;
 Ignacego Schneida, kupca w Krakowie ;
 Jana Józefa Fischera, kupca w Krakowie ;
 Władysława Libana, przemysłowca w Podgórzu ;
 Ksawerego Mikuckiego, właściciela apteki w Krakowie.

b) ze stanu osób pozostających w służbie
 w zawodzie handlowym :

Józefa Strzyżowskiego, Dyrektora powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie.

Wobec tego, iż ówczesna propozycja obejmować miała 7 kandydatów w miejsce ustępujących z końcem bieżącego roku sędziów obywatelskich, należało przedstawić Sądowi dodatkowo, jeszcze dalsze propozycje na miejsce jednego z ustępujących asesorów.

Ze względu na pośpiech, z jakim Sąd krajowy w Krakowie sprawę tę traktował, przedstawiło prezydium Izby, na skutek jednozgodnego głosowania komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych na opróżnione miejsce następujące terno kandydatów :

Dra Władysława Niecia, c. k. radcę rządu, spółnika prot. firmy Dr. Nieć, Franczewicz i Pawiczic, skład i sprzedaż win w Krakowie ;

Rajmunda Meusa, architekta, współwłaściciela prot. firmy „Meus i Górski“, przedsiębiorstwo budowlane w Krakowie i Stanisława Gabryela Żeleńskiego, właściciela prot. firmy „Krakowski Zakład witrażów, oszklei artystycznych i fabryka mozaiki szklanej, S. G. Żeleński“ w Krakowie.

W zarządzone przez przewodniczącego głosowaniu zatwierdza Izba propozycje, uskutecznione przez prezydium.

5. Asesorzy handlowi dla Nowego Sącza.

Prezydyum Sądu obwodowego w Nowym Sączu zawiadomiło pod dniem 14 października Izbę, iż z dniem 29 kwietnia 1910 r. upłynął 3-letni okres urzędowania fachowych sędziów obywatelskich ze stanu kupieckiego:

Feliksa Rittera,
Tadeusza Kwicińskiego,
Stanisława Nowakowskiego i
Karola Merkla.

Równocześnie uprasza Prezydyum Sądu o przedstawienie na te posady przepisanej ilości kandydatów.

Na wniosek komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych uchwaliła Izba zaproponować Sądowi obwodowemu w Nowym Sączu ponownie wszystkich 4-ech ustępujących asesorów.

6. Cenzorzy dla filii Banku austriacko-węgierskiego.

Dyrekcya Banku austro-węgierskiego we Wiedniu zawiadamia Izbę, iż przy zakładach filialnych w Krakowie, Jaśle, Rzeszowie i Tarnowie, kończą z bieżącym rokiem okres urzędowania następujący cenzorzy:

w Krakowie pp.: Jakób Bober,
Maksymilian Ehrenpreis,
Herman Fritsch,
Zygmunt Mendelsburg,
Dr. Henryk Szarski i
Ludwik Żeleński.

W Jaśle pp.: Dr. Roman Adamski i
Józef Przyłęcki.

W Rzeszowie pp.: Markus Eckstein,
Jan Gumiński,
Dr. Wilhelm Hochfeld i
Dr. Włodzimierz Piliński.

W Tarnowie pp.: Wincenty Paszcza,
Józef Sokalski i
Dawid Zins.

Dyrekcya Banku uprasza Izbę o objawienie zdania co do ponownego wyboru ustępujących cenzorów, przyczem zauważa, iż ponowny wybór wszystkich panów byłby pożądanym ze względu na dotychczasowe gorliwe spełnianie przez nich funkcji cenzorskich.

Dalej zawiadamia Dyrekcya Banku Izbę, iż miejsca opróżnione przy filii krakowskiej wskutek śmierci ś. p. Aleksandra Sulikowskiego i wskutek ustąpienia p. Zygmunta Holzera oraz przy filii jasielskiej wskutek śmierci ś. p. Aleksandra Kosterkiewicza i wskutek ustąpienia Meilecha Goldsteina, nie zostaną w przyszłości obsadzone z powodu, iż obie filie rozporządzają zdaniem Dyrekcyi dostateczną ilością cenzorów.

Na wniosek komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych uchwała Izba zaproponować ponownie na cenzorów wekslowych przy filiach bankowych w Krakowie, Jaśle, Rzeszowie i Tarnowie, wszystkich ustępujących kandydatów oraz oświadcza się przeciwko zamierzonemu zmniejszeniu liczby cenzorów przy zakładach filialnych w Krakowie i Jaśle.

7. Petycja do Sejmu w sprawie kanałowej.

W wykonaniu uchwały poprzedniej sesji plenarnej przedłożyła Izba Wysokiemu Sejmowi powziętą na tem posiedzeniu rezolucyę i przytoczyła na jej poparcie co następuje:

I. W ostatnich czasach przeniosła się była sprawa budowy kanałów spławnych z gruntu gospodarczego, na czysto polityczny.

Ocena sytuacji politycznej i obrona praw gospodarczych kraju ze stanowiska polityki, tak wobec rządu centralnego jak i wobec parlamentarnej reprezentacji całego państwa we Wiedniu, należy do powołanych do tego czynników: do Wysokiego Sejmu i Koła Polskiego.

Natomiast sprawa kanałów obchodzi Izbę jako ustawową reprezentantkę przemysłu, rękodzieł, handlu i górnictwa, w najwyższym stopniu ze stanowiska wyłącznie gospodarczego.

Na podstawie dokładnej znajomości stosunków i długoletnich badań, doszła Izba do przekonania, że dla rozwoju kraju ze stanowiska gospodarczych jego interesów, jest kanał Dniestr-Kraków-Wiedeń bezwzględnie potrzebny i że go uważać musimy za inwestycję, która ponad zmienną grą politycznych wpływów, jest w stanie w sposób trwały i zdolny do rozwoju podnieść gospodarcze siły kraju.

Ten pogląd o nieodzownej i bezwzględnej potrzebie kanału i tę głęboką wiarę, że kanał będzie stanowił chwilę przełomową w dziejach gospodarczych Galicyi, dzielają wszyscy, którzy na niwie tej albo sami czynnie pracują, lub mają sposobność bezstronnem okiem obserwować ewolucję, jaką w ostatnich latach przechodzi nasze gospodarstwo społeczne, nasza produkcya i nasz handel, zwłaszcza na zachodzie kraju.

II. Przedewszystkiem należy tutaj wspomnieć o Zagłębiu krakowskiem, które obejmując płat kraju, ciągnący się od kresów Śląska do Królestwa Polskiego, od Szczakowej i Jawiszowic, aż na zachód od Krakowa, z obydwu stron Wisły, stanowi obecnie jedyne ognisko wielkoprzemysłowej pracy w kraju, oparte na przyrodzonym bogactwie naturalnych warunków, na przedsiębiorczości wielkich kapitałów i umiejętnej ludzkiej pracy.

Rozwój gospodarczy Zagłębia kroczy naprzód tak różnem tempem i nabiera dla całego kraju tak wielkiej doniosłości, iż sprawie tej poświęcić się musi kilka uwag *).

Z pomiędzy produktów kopalnianych Zagłębia pierwsze miejsce należy się węglowi.

---

*) Co do szczegółów patrz: Dr. Artur Benis. Zagłębie Krakowskie. Kraków, 1910 w IV. tomie monografii Zagłębia węglowego krakowskiego, wydanego przez Związek Hutników i Górników Polskich. — Kraków 1910.

Produkcya węgla :

Rok	Ilość w q. (cent. metr.
1903	8,155.324
1904	9,884.381
1905	11,182.009
1906	13,036.862
1907	13,590.223
1908	12,752.593
1909	11,762.334 (Strejk)

Produkcya węgla w Krakowskiem wynosiła w r. 1903 w stosunku do produkcji austriackiej 8·33⁰/₀. W roku 1908 wzrasta ten udział do 10⁰/₀ mimo, że właśnie w owym okresie wydobywanie węgla w Austrii poczyniło wielkie postępy. Podnieść przytem należy, że w czasie powszechnego braku węgla i najsilniejszej konjunktury węglowej, w 1907/8, niedowład zarządu kolei państwowych nie pozwolił kopalniom krakowskim odpowiednio wyzyskać swych urządzeń.

„Die im raschen Aufschwunge begriffene Förderung dieses Reviers hat im Jahre 1908 trotz der Verkehrskalamitäten auf den Eisenbahnen, welche eine Einschränkung der Förderung erzwungen haben, die Produktionsziffer von 1,380.474 Tonnen erreicht“, mówi o tym „stosunku“ kolei do galicyjskiego górnictwa tak bezstronne źródło, jak sprawozdanie rządowe z maja roku 1910. (pag. 123).

W związku z produkcją przedstawiają wysoki interes cyfry, dotyczące robotników.

Rok	Ilość robotników zajętych w kopalniach węgla kamiennego.
1906	4.787
1907	5.116
1908	5.722
1909	6.257

Licząc razem robotników żonatyh i niezonatyh, przyjąć można, że przeciętnie 3 osoby składają się na rodzinę robotnika, zajętego przy produkcji węgla. Węgiel żywi więc u nas okrągło 20.000 głów robotniczych, nie licząc licznej rzeczy techników, urzędników, maszynistów, dozorców, profesjonalistów, zwłaszcza z działu budowlanego, którzy pracują dla kopalń.

Na jednego robotnika wypada u nas w przecięciu roczna produkcja 25 wagonów węgla; 25 wagonów węgla daje więc wyżywienie 3 osobom. Oświeśla to nader charakterystycznie społeczną doniosłość krajowej produkcji węgla oraz społeczną doniosłość importu i konsumpcji węgla obcego.

Wobec tego, że Galicya spala na potrzeby publiczne i prywatne rocznie okrągło 145.000 wagonów węgla, importowanego z Górnego Śląska okazuje się, czem w naszym życiu społecznym węgiel jest i czem być powinien.

Robotnicy w Zagłębiu krakowskiem pobrali w roku 1908, po uwzględnieniu wszystkich potrąceń, gotówką tytułem zarobków 4,200.000 K., do czego trzeba dodać jeszcze płace personalu urzędniczego, technicznego i administracyjnego, płace dozorców, maszynistów oraz wyrobników i robotników przy robotach murarskich, ziemnych i kolejowych, które, jako mające charakter więcej przechodni, tutaj nie znalazły uwzględnienia.

Jestto kwota zarobków na nasze stosunki bardzo wielka, bardzo poważna. Wykazuje ona z innej znowu strony znaczenie górnictwa węglowego, które mimo wszelkich ulepszeń techniki i milionowych wkładów, przecież w swojej istocie polega na ukwalifikowanej ręcznej pracy inteligentnego robotnika.

Co do ilości potrzebnych rąk roboczych żaden przemysł z węglowym nie może się porównać.

Z tego samego punktu oświeśla także doniosłość górnictwa węglowego wzrost płac robotniczych.

Wedle wykazów Kas Brackich zarabiał w rewirze krakowskim na czysto :

	W roku 1901	W roku 1908
	Koron	Koron
Górnik (hajer) rocznie	794.69	1,083.96
Górnik na szczytę	3.14	4.—
Wozak rocznie	455.64	599.18
Wozak na szczytę	1.80	2.43
Przeciętny robotnik nadziemny rocznie	517.39	736.73
Przeciętny robotnik nadziemny, na szczytę	1.87	2.42

Wzrost płac robotniczych jest więc u nas wbrew szerokiej agitacji, bardzo silny i znaczniejszy aniżeli w rewirach śląskich.

Gdy bowiem wysokość zarobku górnika na szczytę w przeciągu siedmioletnia w Zagłębiu ostrawskim wzrosła o 45 halerzy, wynosi zwyżka u nas h. 86.

Czyste zarobki w gotówce — to znaczy po wszelkich potrąceniach na kasę i stowarzyszenie oraz bez wartości mieszkania i deputatu, — wynosiły zaś w przecięciu płac górników i wozaków :

Rewir krakowski	K. 3.43
„ praski	K. 3.46
„ pół. czeski	K. 3.39
„ morawski	K. 3.—

Zarobki szczytowe są tedy w górnictwie galicyjskim równe płacom w innych rewirach, co zresztą jest naturalnem, wobec bliskości innych kopalń w Austrii i na Górnym Śląsku.

Kopalnie galicyjskie węgla znajdują się obecnie w stadyum bardzo intensywne i szybkiego rozwoju. Zakłady stare przerabiają swe podziemne i nadziemne urządzenia,

głębią nowe szyby, modernizują swe instalacje. Kopalnie Zagłębia mogą co do swych urządzeń na cele górniczej odbudowy i na cele oczyszczania węgla śmiało stanąć obok najlepszych obcych wzorów.

Obok zakładów starych powstają nowe, najnowożytniej urządzone, jak Bory, Brzeszcze, Libiąż, z których każdy obliczony jest na produkcję 40.000 do 50.000 wagonów węgla rocznie.

W przeciągu lat kilku galicyjska produkcja węgla wzrośnie conajmniej w dwójnasób, na 250.000 wagonów.

Najważniejszą atoli rzeczą jest, że cały szereg systematycznie na prawym i lewym brzegu Wisły prowadzonych wierceń, w sposób niewątpliwy stwierdził, iż Zagłębie posiada tak olbrzymie bogactwo węgla, o jakim nawet nie marzono.

Zawartość węgla w Zagłębiu krakowskiem obliczają górnicy na podstawie wyników wierceń, na wprost bajeczne cyfry. Nie cytujemy tutaj znawców krajowych, jak Zarański i Bartonec, nie chcąc się narazić na zarzut stronniczości. Natomiast wolno się chyba powołać na świadectwo niemieckiego badacza Dra W. Petraschka z c. k. centralnego państwowego Zakładu geneologicznego we Wiedniu, który cyfrę użytkowego węgla w Zagłębiu krakowskiem podaje w swojej pracy: „Die Steinkohlenfelder am Donau-Weichsel-Kanal“¹⁾, na 25 miliardów ton i to już po odliczeniu 33% na załomy i straty przy odbudowie. Jestto okrągło 10 razy więcej aniżeli zapas węglowy, który posiada Zagłębie ostrawsko-karwińskie.

Wedle Petraschka posiada cała Austria węgla kamiennego 28 miliardów ton, z tego Zagłębie krakowskie 25 miliardów.

Cyfry te uwidaczniają, — używając własnych słów Petraschka, — że punkt ciężkości austriackiego bogactwa węgla leży w zachodniej Galicyi.

¹⁾ Wydana po polsku pod tytułem: Pokłady węglowe wzdłuż przysłego kanału Odra-Wisła. Nakł. Ligi pomocy przemysłowej. Lwów, 1910.

Kapitał obcy i krajowy czyni też teraz w Zagłębiu najenergiczniejsze wysiłki, ażeby te nieprzebrane skarby ziemi krakowskiej wydobyć na światło dzienne, co — bez przesady — może w przyszłości dać zatrudnienie dziesiątkom tysięcy rąk.

Kopalnie położone ku brzegom Zagłębia produkują węgiel bardzo dobry, conajmniej równy dobrym, acz nie najlepszym markom pruskim, których to najlepszych marek zresztą Galicya kupuje tylko bardzo mało. Wystarczająca na wszelkie potrzeby przemysłu i opału domowego jakoś naszego węgla stwierdzoną została całym szeregiem skutecznych prób przy kolejach państwowych, przy kolei Północnej i w całym szeregu wielkich zakładów przemysłowych.

Dzielenie węgla na „zły“ i „dobry“ jest ze stanowiska gospodarczego, nedorzecznnością. Węgiel musi mieć w stosunku do swej siły kalorycznej taką cenę, aby się opłacało nim palić. Jestto w każdym poszczególnym wypadku rzeczą rachunku.

Troską naszych kopalń nie jest też ani produkcya, ani jakość wydobytego węgla, jedynie tylko zbyt, gdyż Zagłębie przy odpowiednim zbycie może z łatwością nastarczyć każdemu zapotrzebowaniu.

Węgiel nasz ma w Galicyi głównego współzawodnika w węglu górno-śląskim, do niedawna wprost faworyzowanym przez taryfy kolejowe. Obecnie sprowadza jeszcze kraj, konsumujący rocznie, wraz z kolejami, około 280.000 wagonów węgla, okrągło 145.000 wagonów węgla górno-śląskiego. Węgiel austriacki z Zagłębia ostrawskiego przychodzi do Galicyi tylko w znikająco drobnych ilościach.

Pole zbytu, które sobie węgiel galicyjski musi zdobyć ciągnie się na wschód do wnętrza kraju i co najważniejsza na zachód na Śląsk, Morawy i do Wiednia.

Konsumcya Galicyi będzie niewątpliwie rosła. Nie ulega kwestyi, że wzmożone zapotrzebowanie przemysłu, nowe linie kolejowe i drożyzna drzewa będą torowały drogę u nas zużyciu węgla. Nie ulega też kwestyi, że zniknie uprzedzenie ku węglowi krajowemu, i że węgiel krajowy wstąpi w miej-

scie górno-śląskiego. Ale na to wszystko potrzeba czasu, zwłaszcza, że kwestya konsumcyi węgla w Galicyi wschodniej bardzo zależy od obrotu, jaki wezmą ceny ropy.

Kanał Wisła-Dniestr dzielnie też może się przyczynić do tego, aby dalej na wschód położone części kraju, miały dla swej konsumcyi tańszy fracht na węgiel niż obecnie.

Tymczasem na zachodzie, na Śląsku i na Morawach rozgrywa się bardzo ciekawy proces.

Polem ekspansyi dla kopalń Zagłębia krakowskiego jest Śląsk austriacki, Morawy oraz tak wielki konsument jak Wiedeń, który obecnie na potrzeby prywatnych stron spala więcej węgla, niż cała Galicya.

Rewir ostrawski, z którego kraje te czerpią węgiel, przechodzi już zenit swej produkcyjności. Nadto w kopalniach ostrawsko-karwińskich jest coraz bardziej widoczna tendencya, aby tamtejszy koksujący węgiel przerabiać na koks, w którym Austria jest bierną i skazaną na import z Westfalii i z nad Renu, tudzież na produkta uboczne, jak benzol i i., służące za materyał surowy dla przemysłu chemicznego. Powstały przez to ubytek, może być w węglu przemysłowym oraz opałowym zastąpiony z łatwością przez węgiel galicyjski.

Sprawa ta ma znaczenie, przekraczające znacznie sferę interesów gospodarczych Galicyi. Austria jest bowiem w środkach opałowych bierną i płaci z tego tytułu na rzecz zagranicy corocznie bardzo poważne kwoty.

W r. 1908 przedstawiała się rzecz ta cyfrowo w sposób następujący:

Wartość importu węgla kamiennego wraz	
z węglem brunatnym, brykietami i koksem	189.000.000 K.
Wartość wywozu	111.000.000 „
Zapłacono zagranicy za węgiel i koks . .	78.000.000 K.

Z wyjątkiem pewnej ilości węgla i koksu, która przychodzi z Anglii drogą morską na użytek południowych wybrzeży oraz dla marynarki, tudzież dla wysokich pieców w Servoli, rocznie w wartości łącznej około 25.000.000 K.,

idą wszystkie importy austriackie z Niemiec. Wszak Austria sprowadziła w roku 1908 z Niemiec samego węgla kamiennego przeszło 900.000 wagonów!

Jeżeli się cyfry te zestawi z faktem, że dla produkcji 25 wagonów węgla potrzebnym jest u nas jeden robotnik, wyżywiający jeszcze ze swej pracy prócz siebie dwoje ludzi, to się dopiero zrozumie, co właściwie te cyfry mówią.

Zastąpienie węgla obcego w obrębie państwa, węglem wydobytym w Galicyi, jest kwestyą pierwszorzędną wagi tak dla państwowego bilansu płatniczego, jak i dla rozwoju przemysłu i dobrobytu w Galicyi.

Wszak chodzi tu o dziesiątki milionów koron rocznych zarobków robotniczych, które się znowu rolnictwu i przemysłowi wracają pod formą żywności i towarów.

Na odwierconych już terenach Zagłębia ze skonstatowanymi złożami, mogą powstać takie szeregi kopalń jak na Śląsku pruskim, nad Renem lub w Belgii. To nieprzebrane bogactwo Zagłębia nie jest fantazyą geologów, ani wymysłem spekulacyi, są to fakta stwierdzone wierceniami, znane aż nadto dobrze zagranicznemu kapitałowi.

Aby jednak istotnie dla naszego węgla zdobyć takich odbiorców, jak bogate w przemysł i gęsto zaludnione dziedziny Śląska i Moraw oraz Wiedeń, — aby postawić nasze górnictwo na tej stopie, na jakiej stanąć może — aby w niem zatrudnić tę armię robotniczą, która teraz pracą swych rąk pomaga wytwarzać obcy, do nas potem importowany produkt — musimy przede wszystkim mieć kanał spławny z Krakowa ku Wiedniowi. Z tym kanałem wiąże się rozwój i przyszłość Zagłębia.

Te fakta i cyfry wykazują też wymownie i bez komentarzy, o ile dla górnictwa węglowego na razie pilniejszym i potrzebniejszym jest kanał na Zachód, od kanału na Wschód.

Trasa projektowanego kanału idzie wprost z naszych kopalń do miejsc wielkiej konsumpcyi, które pozwoliłyby im zbyć i produkcję oprzeć o szerszą i trwałą podstawę.

Na podłożu górnictwa węglowego, tej macierzy wszelkich przemysłów, rozwinęły się w Zagłębiu krakowskim jeszcze rozliczne działy produkcji.

Drugą z rzędu i ważności kopalnią Zagłębia krakowskiego jest cynk (wartość rocznej produkcji 5 mil. koron, 1100 robotników). Na cynku opiera się wyrób bieli cynkowej (wartości rocznej 2.000.000 K.) Na rodzimej produkcji cynku oparte są dalej walcownia cynku w Oświęcimie oraz produkcja żelaznej blachy cynkowanej, tudzież wyrób przedmiotów cynkowych w Krakowie.

Produkcja cynku w krótkim czasie bardzo silnie się wzmoże, skoro ukończoną zostanie przebudowa huty cynkowej w Krzu, z którą ma być połączona także i walcownia cynku.

Trzy czwarte cynku austriackiego produkuje się teraz w krakowskiem.

Rosnąca konsumpcja cynku powołała także do życia założenie nowej kopalni rud cynkowych, którą się w sposób zupełnie nowożytny obecnie urządza w Trzebieńce.

W pośrednim związku z naszą hutniczą produkcją cynku stoi dalej przemysł chemiczny Zagłębia.

Kwas siarkawy, wywiązujący się przy prażeniu rud, przerabia się na kwas siarkowy (roczna produkcja 14.000 wagonów). Kwasu tego używa się częścią jako środka pomocniczego w galicyjskich rafineryach nafty, a częścią do wyrobu nawozów sztucznych, których Oświęcim i Podgórze produkują około 3.000 wagonów rocznie, pokrywając w ten sposób prawie całe zapotrzebowanie Galicyi w superfosfatach mineralnych. Kraj sprowadza nadto z zagranicy około 5.000 wagonów nawozów sztucznych (tomasyny).

Przykład cynku jest charakterystyczny na racjonalne i nowożytnym duchem przepojone wyzyskanie bogactw przyrody w Zagłębiu krakowskiem.

Z węgla i rudy cynkowej, częścią krajowego, ale głównie, zamorskiego pochodzenia, wyrabia się cynk metaliczny, blachę cynkową, cynkowane żelazo, biel cynkową, kwas siarkowy, który znowu dalej służy przy destylacji galicyjskiej ropy

i przy wyrobie sztucznych nawozów dla galicyjskiego rolnictwa. W ten sposób tworzy się zwarty i silnie ufundowany w sobie wieniec przemysłów, wzajemnie o siebie wspartych i z siebie żyjących.

Na skarbach mineralnych Zagłębia oparte jest dalej kopalnictwo ołowianki (wartość rocznej produkcji 750.000 K.) oraz wyrób farb ziemnych, jak oker i satynober, w Krzeszowicach i w Mogile.

Do Zagłębia zaliczyć także należy żupy solne w Wieliczce i Bochni, zatrudniające obecnie 2.000 robotników i produkujące 11.000 wagonów soli rocznie.

Saliny znajdują się także w stadyum wielkiego górniczego i technicznego przekształcenia, mającego na celu powiększenie sprawności oraz modernizację toku produkcji.

Sól przerabia się w Podgórzu na sodę (roczna produkcja 1.200 wagonów).

Geologiczna budowa Zagłębia sprawia, że eksploatacja kamienia, jak porfiru, melafiru, piaskowca, wapienia i dolomitu, przybrała w Zagłębiu wielkie rozmiary.

Obecnie wysyła Zagłębie, przeważnie na zachód, łamanego kamienia rocznie za blisko 3.000.000 koron. Oprócz tego produkuje, głównie też na potrzeby zachodnich prowincji austriackich, płyt i kwadrów za blisko milion koron.

Jakążby rolę ożywczą mógł dla tego przemysłu odegrać kanał Kraków-Wiedeń! Jakżeby produkcja ta wzrosła i skrzepiła się pod wpływem tanich frachtów na drodze wodnej, łączącej wprost miejsce wydobycia z miejscem zużycia, zwłaszcza, że szeroki i długi pas kraju na zachód od Krakowa pozbawionym jest kamienia, szczególnie wapienia oraz kamieni twardych, jak porfir, melafir i bazalt.

Na bogactwie wapieni i marglów w Zagłębiu oraz na bliskości węgla opiera się także przemysł cementowy, produkujący obecnie przy pomocy 1.200 robotników 13.000 wagonów cementu i 3.000 wagonów dolomitu, oraz przemysł wapienny (5000 wozów).

Dolomit palony wywozi się jako materiał ogniotrwały do hut żelaznych na Śląsku.

Produkcja wapna, cementu i dolomitu mogłaby w Zagłębiu ogromnie wzrosnąć, gdyby znowu te ciężkie i masowe artykuły miały do dyspozycji drogę wodną do tych miejsc, w których się znajdują ich spożywcy i nabywcy.

Obfitość piasku względnie glin obok węgla dała w Zagłębiu podstawę do wzrostu przemysłu szklanego i ceramicznego, który ma również bardzo silny interes w wywozie szkła taflowego, materiałów ogniotrwałych, cegieł, dachówki i drenów na wschód i zachód.

Z innych przemysłów Zagłębia, które wszystkie rosną pod wpływem taniego węgla, należy wymienić hutę stalową i walcownię żelaza z produkcją blisko 1000 wozów w Borku Fałęckim, liczne fabryki maszyn i konstrukcji żelaznych (1200 robotników), które znajdują alimentację w zapotrzebowaniu krajowych kopalń i, rzecz szczególnie pocieszająca, szybko rosnącą produkcją artykułów masowych z żelaza, jak śruby i nity (roczna produkcja 300 wagonów), gwoździe i drut (roczna produkcja 300 wagonów. Galicya wraz z Bukowiną konsumuje około 800 wagonów). Dalej narożniki do okien, gwoździe do podków, ocele, łańcuchy do wozów (produkcja roczna 45 wagonów, Galicya konsumuje 150 wagonów). Następnie artykuły druciane i gwintowane, rozmaite wyroby żelazne, jak okucia budowlane, siatki druciane, wagonety, wyroby masowe kute i wytłaczane, maszynki do siekania mięsa, fabryczne wyroby ślusarskie, pompy, sikawki, armatury, wentyle, kasy ogniotrwałe, wagi itp. następnie pilniki (ćwierć miliona sztuk), dalej sieczkarnie (4000 sztuk), a w końcu odlewy handlowe jak piece żelazne, płyty kopalniane, kotły lane, kociołki i odlewy formierskie, przedmioty lane użytkowe, jak drzwiczki do pieców, ruszty, kraty ściekowe, kółka trybowe do sieczkarń, płyty tz. blachy kuchenne, płyty ankrowe budowlane, ciężarki, buksy osiowe itd. itd. Skala produkcji żelaznej w Zagłębiu jest bardzo obszerną, i sięga od statków parowych, bagrów i największych pomp kopalnianych, wyrzucających 12.000 litrów na minutę, do precyzyjnych wentyli, drobniutkich gwoździków haftek i guziczków.

Równorzędnie z wyrobem towarów żelaznych rozpoczął się rozwijać i u nas fabryczny wyrób towarów blaszanych, jak latarnie, pudełka blaszane i guziki blaszane (razem 500 robotników) oraz odlewy mosiężne i armatury (robotników 300).

Nader pobieżny i zgoła niewyczerpujący ten przegląd posłużyć ma zresztą tylko do wykazania, jakie siły produkcyjne tkwią w Zagłębiu krakowskim i czym może się stać i dla samodzielności przemysłowej kraju i dla Zagłębia droga wodna, ułatwiająca mu sprzedaż swej produkcji i sprowadzanie owych surowców, których kraj nie posiada.

Dzieje ostatnich lat w Zagłębiu są zarazem wskazówką, że dla Galicyi wschodniej, pozbawionej węgla, a temsamem i całego szeregu z węglem związanych przemysłów, tylko kanał, obniżający koszta przewozu węgla, może stworzyć jeden z głównych rzeczowych warunków uprzemysłowienia tej części kraju.

III. W toku politycznej dyskusyi o sprawach kanałowych powstała także myśl, ażeby kanał galicyjski ograniczyć do kanału wewnątrzno-galicyjskiego, któryby od granicy śląskiej względnie od Oświęcima szedł w głąb kraju.

Ze stanowiska interesów gospodarczych kraju a zwłaszcza Zagłębia, trzeba myśl taką uważać za całkiem chybioną.

Nie ujmując w niczem ważności kanału wewnątrzno-galicyjskiego, który jako tania arterya komunikacyjna z zachodu w głąb kraju, także do doniosłych, jak niżej cyfrowo wykażemy, powołany jest zadań, nie możemy przecież nie widzieć, jak wielkim konsumentem naszej produkcji i naszych płodów surowych jest zachód, są owe bogate w silną konsumpcję prowincye Śląsk, Morawy, Wiedeń oraz przez Śląsk i Morawy, Państwo Niemieckie.

Niechaj nam wolno tutaj będzie powołać się powtórnie na jeden charakterystyczny szczegół.

W roku 1908, wynosiła konsumpcya węgla we Wiedniu 1.980.000 ton, t. zn., że sam Wiedeń konsumuje obecnie, podkreślamy z naciskiem słowo „obecnie“, tyle węgla co

cały nasz kraj na potrzeby prywatne, bez kolei państwowych.

Konsumcya węgla jest atoli zarazem wskaźnikiem konsumpcji i innych płodów surowych i przemysłowych.

Kanał na zachód ku Wiedniowi jest krajowi potrzebny do wywozu, do sprzedaży swoich płodów masowych drzewa, ropy, węgla, płodów rolniczych i kopalnianych, — do tych interesów sprzedażnych, które przynoszą bezpośrednio gospodarczą korzyść. Bez tego przedłużenia będzie kanał wewnątrzno-galicyjski ograniczony głównie do ruchu lokalnego.

Nie odwracając tedy oka od kanału na wschód, który ma umożliwić wewnątrz Galicyi sprowadzanie tańszą drogą w pierwszej linii węgla, żelaza oraz innych towarów masowych (nawozy sztuczne, kwas siarkowy, produkta chemiczne i inne) musimy przecież z całym naciskiem wskazać na doniosłą gospodarczą rolę, którą już obecnie kanał Kraków-Wiedeń może odegrać dla podniesienia ekonomicznego rozwoju zachodniej części kraju, przedstawiającej istotnie niezwykle, a może jedyne szanse rozkwitu, opartego na naturalnych korzystnych warunkach, szczerze danych przez łaskawą przyrodę, oraz dla wywozu drzewa, ropy i płodów rolniczych ze wschodniej części kraju.

Kanał kończący się w Oświęcimie, byłby istotną drogą, pozbawioną najważniejszego końcowego ogniwa, drogą, która się urywa w najważniejszym punkcie, która dla krajowej produkcji, dla wywozu krajowych płodów oraz dla krajowego handlu w zupełności chybia swoich celów, co na jej frekwencyę i rentowność musiałoby wyrzucić ze wszechmiar niekorzystny i ujemny wpływ. Im dalej kanał dotrze na zachód, tem większą krajowi przyniesie korzyść.

Ze stanowiska interesów górniczych Zagłębia krakowskiego byłby taki, w Oświęcimie kończący się kanał, raczej wprost szkodliwym. Kanał taki ułatwiłby bowiem jedynie górnio-śląskim kopalniom węgla, zgrupowanym tuż nad galicyjsko-pruską granicą, import swej produkcji tanią drogą

wodną i służyłby dowozowi węgla górno-śląskiego z wielką dla naszych kopalń szkodą.

IV. Od stworzenia drogi wodnej Dniestr-Wiedeń zależnem jest także spełnienie jednego z najstarszych, najpilniejszych i najważniejszych postulatów kraju, stworzenie produkcji hutniczej surowego żelaza.

Galicja nie posiada dla przemysłu żelaznego szczególnie korzystnych warunków. Niema ani własnych bogatych rud, a węgiel galicyjski, który obecnie jest w odbudowie, nie dostarcza koksu. Wprawdzie wiercenia wykazały w najbardziej na zachód położonej części Zagłębia, tuż nad samą granicą austriacko-śląską, pokłady należycie koksujące, ale jestto dopiero kwestya dalszej przyszłości, na której teraz poważnych rachub gospodarczych opierać nie można.

Również i słaboprocentowe rudy żelazne, w które obfituje Zagłębie krakowskie, nie nadają się zdaniem znawców, aby przy obecnym stanie hutnictwa żelaznego oprzeć na nich produkcję surowca.

Nie wyklucza to oczywiście, że z postępem wiedzy hutniczej oraz w miarę wyczerpywania się skąpych zasobów bogatszych rud żelaznych w środkowej Europie zawitają także i dla naszych rud lepsze czasy. Stało się tak swego czasu z długo wzgardzanymi rudami fosforowemi szwedzkiemi, które dzięki postępowaniu Thomasa stały się teraz tak obfitem i drogocennem źródłem dla produkcji surowego żelaza.

Produkcya surowego żelaza nie jest zresztą zależną ani od posiadania własnych rud na miejscu, ani od własnej produkcji koksu. W niedalekiem sąsiedztwie (Śląsk austriacki i pruski) znajdują się olbrzymie centra wielkohutnicze, które żyją wyłącznie z dalekich stron (północna Szwecya i południowa Rosya) doprowadzaną rudą.

Inne austriackie grupy wysokich pieców posiadają blisko rudę, ale sprowadzają koks na setki kilometrów z nad Renu i Westfalii tak, że do wyjątków niemal zaliczyć można wysokie piece, które mają w bliskości koks i rudę (Luxemburg). Są nawet wielkie, w szczególnie dobrych warunkach

położone piece, które i rudę i koks sprowadzają na wielkie odległości.

Jeżeli u nas istotnie powstać ma produkcja hutnicza surowego żelaza, — a niema chyba nikogo, ktoby nie docenił pierwszorzędnej doniosłości gospodarczej tego postulat, będzie się hutnictwo nasze musiało oprzeć podobnie jak Zagłębie śląsko-morawskie, głównie na rudach południowo-rosyjskich, względnie szwedzkich. W jednym i drugim wypadku wymaga to bezwarunkowo i koniecznie dróg wodnych, prowadzących czyto na wschód ku drodze wodnej Dniestru, czy na zachód do Koźła i ku Odrze.

Podobnie rzecz ma się z koksem, którego dowóz tanią drogą wodną do Galicyi z głównego centrum austriackiej produkcji koksu, w Zagłębiu ostrawsko-karwińskim, jest drugim zasadniczym warunkiem dla powstania galicyjskiej produkcji surowca. Jeżeliby nawet kanał nie miał iść na Śląsk, to w każdym razie, tem większą z niego hutnictwo odniesie korzyść, im dalej na zachód będzie posunięty.

Galicyjskie hutnictwo cynkowe, opierające się na karyńskich, hiszpańskich i australskich rudach dało dowód, że przedsiębiorczość przemysłowa i tęgość kupiecka potrafią zrównoważyć pewne niekorzyści geograficznego położenia, jeżeli tylko w pewnem miejscu istnieją zasadnicze dane.

Takim punktem wyjścia musi być dla naszej przyszłej produkcji hutniczej żelaza kanał spławny, umożliwiający nam dowóz rud i koksu, a więc docierający o ile można najdalej na zachód.

Rozwój naszych kopalń węgla — zaopatrzenie całego kraju w tani materiał opałowy, tę podstawę wszelkiej kultury przemysłowej, — wzrost innych działów górnictwa w Zagłębiu i powstanie żelaznego przemysłu hutniczego w kraju z całym tym wielkim kręgiem przemysłowych i zarobkowych interesów, które okalają wysokie piece i produkcję oraz przeróbkę surowca, — wszystko to, w czem widzimy drogę do prawdziwego, na pracy produkcyjnej opartego dobrobytu, wszystko to zależy od budowy dróg wodnych Dniestr-Kraków-Wiedeń.

Wiedzą o tem dobrze ich przeciwnicy.

V. Oprócz kopalin krakowskiego Zagłębia posiada Galicya drzewo i ropę, dwa wielkie artykuły masowego zbytu. Należy im się tedy przypatrzeć bliżej, z chłodnego, czysto gospodarczego stanowiska.

Galicya tworzy wraz z Bukowiną pod względem gospodarczym jednolite terytorjum produkcji drzewa, które atoli przedstawia dwa niejako oblicza.

Głównym odbiorcą drzewa miękkiego są Niemcy.

Drzewo galicyjskie zdąża do miejsc swych konsumpcyi dwiema drogami, z dwu niejako części kraju.

Terytorjum galicyjskie rozgranicza w przybliżeniu linia, idąca z północy na południe przez Stanisławów. Drzewo z lasów na wschód od Stanisławowa położonych, przebiega na liniach kolei państwowych austriackich drobną tylko przestrzeń, aż do Itzkan, następnie idzie rosyjskimi albo rumuńskimi drogami żelaznymi do portów czarnomorskich, do Odessy, Gałacza i i., a stąd dalej, via Gibraltar przez Rotterdam, biegiem Renu i Łaby i łączącą te dwie arterye komunikacyjne siecią kanałów, do wnętrza Niemiec.

Drzewo z miejsc produkcji położonych za zachód od Stanisławowa, idzie kolejami austriackimi do najbliższej drogi wodnej na Łabę w Tetschen lub do Koźła nad Odrą.

W Niemczech spotyka się drzewo nasze głównie z konkurencją rumuńską, rosyjską i szwedzką, mającą do dyspozycyi aż do samego wnętrza Niemiec wspomniane już drogi wodne najprzód morzem, potem niemieckimi rzekami i kanałami, — względnie spław do portów morza Bałtyckiego, a stamtąd znowu przez Rotterdam, Hamburg, Szczecin i kanały w głąb kraju.

Statystyka porównawcza importu głównego artykułu naszej produkcji drzewnej, drzewa miękkiego (szpilkowego), do Niemiec, wykazuje obecnie niezwykle obraz, jak to wynika z następującej tabeli, zaczerpniętej z urzędowej statystyki Państwa Niemieckiego:

Import drzewa miękkiego (szpilkowego) do Niemiec :			
Rok	z Austrii	z Rosji	z Rumunii
w milionach w markach :			
1900	92,9	—	—
1901	64,8	47,7	—
1902	58,4	40,1	1,4
1903	70,2	54,7	1,7
1904	73,4	58,5	2,9
1905	80,1	70,8	3,3
1906	59,6	66,0	6,2
1907	64,2	87,6	6,0
1908	50,8	72,3	4,8

W przeciągu ostatniego dziesięciolecia eksport austriacki a jesto w większej połowie eksport galicyjski, spadł z kwoty 93 milionów marek na 51 milionów. W tym samym czasie import tego samego towaru z Rosji do Niemiec wzrósł z 47,7 miliona M. na 72,3 milionów M., a import rumuński z 1,4 miliona na blisko 5 milionów marek.

Konsumpcja drzewa miękkiego w Niemczech jest ilością mniej więcej stałą, wahającą się jedynie w granicach konjunktury. Ta atoli pomiędzy terazniejszością a chwilą poprzednią zachodzi różnica, że Austria, a specjalnie Galicya, wysyła do Niemiec drzewa coraz mniej, a w miejsce drzewa galicyjskiego wstępuje drzewo rosyjskie i drzewo rumuńskie. Galicyjskie drzewo traci w oczach pole zbytu, ma do walczenia z coraz większymi trudnościami, co się niewątpliwie, w krótszym może czasie niż się powszechnie sądzi, odbije na cenie lasów i drzewa oraz na całym potężnym przemyśle drzewnym, który zatrudnia tysiące rąk.

Sprawa zarobków robotniczych przy drzewie nie jest u nas obojętną. Na 1 metrze sześciennym materiału drzewnego, gotowego do załadowania w tartaku, ciąży przeciętnie 20 K. łącznej robocizny, czyli na wagonie około 400 koron.

Wobec tego, że wytrawni znawcy oceniają produkcję na około 100.000 wozów rocznie, reprezentuje przemysł drze-

wny sumę rocznie wypłaconych zarobków w kwocie 40,000.000 Kor., co stanowi bardzo poważną pozycję w bilansie gospodarczym kraju.

Galicyskiemu przemysłowi drzewnemu pomódz może tylko droga ku Wiedniowi, która pozwoli przedewszystkiem podjąć na rynku wewnątrzno-austriackim, w samym jego centrum, we Wiedniu, skuteczne współzawodnictwo z drzewem siedmiogrodzkiem i południowo-węgierskiem i która równocześnie pozwoli temu drzewu dotrzeć w eksporcie aż po same wrota Państwa Niemieckiego.

Kanał pozwoliłby także ściągnąć na rutę zachodnią część owych transportów, które teraz zdążają ku wschodowi na Morze Czarne. Linia działowa idąca obecnie przez Stanisławów, przesunęłaby się bardziej ku wschodowi na korzyść galicyjskiego kanału i austriackich dróg żelaznych, a kosztem zagranicznych dróg transportowych.

VI. Podobne stosunki zachodzą i co do ropy.

Z ropy wydobywanej w Galicyi przerabia się w kraju tylko mniejsza część, reszta idzie w stanie surowym do pozakrajowych rafinerji na Śląsk, do Moraw, do Austrii Dolnej, do Czech i na Węgry. A i z tej ilości, którą przerabiają rafinerje krajowe, zużywa się na konsumpcję krajową tylko 2/3 u nas wyrobionej nafty, podczas gdy 1/3 nafty rafinowanej tudzież prawie wszystkie produkta uboczne, jak benzyna smary, oleje ciężkie, parafina, idą do konsumpcyi poza Galicyę.

Nie potrzeba więc chyba długich wywodów, aby się przekonać, że przemysł naftowy w kanale Dniestr-Wiedeń posiadłby bardzo poważną broń we walce konkurencyjnej.

Ropa, artykuł masowy o wielkiej objętości, nadaje się lepiej jak każdy inny, do bezpośredniego transportu statkami rzecznyymi na długie przestrzenie. A jeżeli nawet kiedy w przyszłości dojdziemy do upragnionego celu, że galicyjska ropa w znacznie większej niż dotychczas proporcji, rafinować się będzie w krajowych zakładach przemysłowych, nie zmieni to w niczem stosunku przemysłu naftowego do kanału, z tą

jedynie różnicą, że kanałem będzie szło na zachód mniej surowej ropy, a więcej nafty i produktów ubocznych.

Przemysł ropny skorzystałby też niewątpliwie z kanału, mając w ten sposób ułatwiony sobie tańszy dowóz rur, żelaza i innych materiałów pomocniczych, których konsumuje bardzo wielkie ilości.

VII. Powyższe fakta i cyfry wykazują w sposób niezbity, że kanały galicyjskie mogą liczyć na potężny ruch, alimentowany przez już istniejące i zdolne do rozrostu galicyjskie działy produkcji, oraz przez stworzenie przemysłów nowych, dla których kraj, prócz tanich dróg transportowych, ma wszelkie naturalne warunki.

VIII. Kanał galicyjski miałby do spełnienia w przyszłości także bardzo ważne zadanie jako droga handlowa. Wielka ilość masowych płodów gospodarstwa rolnego nie może uzyskać obecnie odpowiednich cen, gdyż wywóz ich jest zbyt kosztowny.

Acz Galicya w zbożu chlebnem, w pszenicy i życie, jest bierną i braki własnych plonów pokrywa mąką głównie węgierską, istnieje przecież u nas bardzo znaczny wywóz siana, słomy, owoców strączkowych, ziemniaków, warzyw i innych płodów rolniczych w kierunku ze wschodu na zachód.

Gdyby płody te mogły użyć drogi wodnej, zyskałyby w sposób znakomity z potaniaenia frachtów, a niektóre z nich przez tani transport kanałowy, osiągnęłyby dopiero w ogólności rentowność w wywozie.

XI. Patrząc na mapę zdawałoby się, że nieszczęśliwa konfiguracja geograficzna Galicyi, przedstawiająca wąską i wydłużoną formę, powinna być przynajmniej w części zrównoważoną wybitnemi korzyściami, jakie Galicya przedstawia dla handlu tranzytowego z Rosyi na zachód. W rzeczywistości atoli tak nie jest, a nie jest dlatego, że linie kolei państwowych, idące jednym nieprzerwanym szlakiem od granicy podolsko-rosyjskiej aż w głąb Monarchii, nie są nawet w stanie w stosunkach normalnych podołać o b e c n e m u ruchowi towarowemu.

Po przeprowadzeniu wszystkich inwestycji na kolei północnej i na kolejach państwowych, które teraz są w toku, będą koleje, jak to stwierdzono z najbardziej wiarygodnej strony, dopiero w stanie, ująć w sposób odpowiadający słusznym wymaganiom handlu i przemysłu, ruchu obecnego. A potrzeba jeszcze będzie milionów na stacje, lokomotywy, wagony i magazyny, ażeby zapanować nad tą potężną i z roku na rok rosnącą masą towarów, płynących po galicyjskich drogach żelaznych i po liniach kolei północnej.

Tymczasem jesteśmy świadkami, że bardzo wielki ruch tranzytowy z południowej Rosji na Zachód omija Galicyę i idzie przez Niemcy, które z niego czerpią też odpowiednie handlowe i gospodarcze zyski.

Wielki ruch zbożowy rosyjski przeniósł się z Galicyi na koleje górno-śląskie, a z nim przeszedł także na teren niemiecki cały handel ziemiopłodami żywej południowej Rosji. Tą samą drogą idzie teraz wielki handel rudą żelazną południowo-rosyjską, którą nawet Austria (Śląsk) wskutek niedowładu kolei północnej sprowadza przez koleje niemieckie i co za tem idzie, za pośrednictwem handlowem Niemiec.

Jeżeli się nawet wykona kosztem bardzo wielkich sum na obecnej drodze transportowej (granica rosyjska-Wiedeń) wszystko to, co jest potrzebnem, aby usunąć przez dziesiątki lat ciągnące się upośledzenie w wyposażeniu naszych kolei, dopiętym będzie tylko ten cel, że ruch który obecnie w czasach silniejszego natłoku towarów poprostu ustaje, mógłby się odbywać w sposób należyty i ciągły. Żadna atoli z projektowanych inwestycji kolejowych nie potrafi ściągnąć do Galicyi tej złotodajnej strugi międzynarodowego handlu, która się Galicyi należy. Rzeczy tej dokona tylko kanał.

Galicyjskie gospodarstwo zyskałoby także dla swego ruchu wewnętrznego w drogach wodnych bardzo korzystny czynnik rozwoju. Ruch towarów w obrębie Galicyi jest bardzo wielki. Potrzeby ruchu lokalnego są wskutek właściwości Galicyi tak silne, że obecnie n. p. wyroby ceramiczne Zagłębia krakowskiego, jak dachówki, idą koleją przez całą Galicyę aż do granicy bukowińskiej. Tanie, objętościowe

i ciężkie masowe towary, jak węgiel, drzewo, ropa, metale, płody rolnicze i górnicze, wapno, cement, kamień, nawozy, cegła, dreny etc. etc. wszystko to należy i w ruchu wewnętrznym, galicyjskim, na drogę wodną, podobnie jak to ma miejsce w Niemczech, gdzie koleje służą do szybkiego, precyzyjnego transportu towarów droższych, a droga wodna do powolnego transportu masowych towarów tanich. Przy tej polityce rentują się i koleje i kanały.

X. Izba nie myśli zapuszczać się w polemikę z przedstawieniem przez rząd obliczeniem rentowności dróg wodnych. Jestto rzeczą powszechnie znaną i wielokrotnem doświadczeniem stwierdzoną, że obliczenia rentowności są zawsze dowolne i bezwartościowe. W braku wszelkich pozytywnych danych, w braku możności cyfrowego przewidzenia, w jakim stopniu nowa droga transportowa ożywi gospodarczo okolicę, którą przechodzi, wypadają obliczenia rentowności zawsze tak, jak się chce, aby wypadły.

Każda nowa droga transportowa budzi koło siebie ruch, pobudza do życia nowe przemysły i ściąga transporty, których przedtem nikt się ani nie spodziewał, ani nie mógł przewidzieć.

Przemysły, które rozwijają się wzdłuż kanału i transporty, które dopiero dzięki kanałowi rozpoczynają swój pochód, alimentują nawzajem kanał i zapewniają mu pożądaną rentowność.

Przy każdej nowej wielkiej arterii komunikacyjnej powtarza się to samo zjawisko. Ludzie, którzy jej nie chcą, wróżą beznadziejność i niepowodzenie. Wystarczy tutaj wskazać na opozycję przeciwników kanałowych w Niemczech, tak świetnie przez życie późniejsze odpartą.

Izba żadną miarą też nie może zgodzić się na zasadnicze stanowisko memoriału rządowego, który traktuje kanał tylko ze stanowiska rentowności. Kanał nie jest i nie powinien być zarobkowem przedsiębiorstwem państwa. Jestto wielka inwestycja gospodarcza, mająca rozbudzić uśpione siły produkcyjne, powołana do spełnienia doniosłych zadań.

I podobnie jak nikomu nawet nie przyszło na myśl pytanie, czy setki milionów włożone w port tryesteński, w ko-

leje alpejskie, w regulację górskich potoków i budowę dróg w Tyrolu itd. itd., przyniosą od razu w pierwszych latach odpowiedni procent, i podobnie jak je zbudowano z funduszków państwowych w przeświadczeniu, że są to publiczno-państwowe inwestycje powszechno-gospodarczej natury, — tak i drogi wodne galicyjskie z tego samego punktu widzenia muszą być traktowane.

Nawet z tego zacieśnionego stanowiska pieniężnej natychmiastowej rentowności, którego Izba, mając na oku cele gospodarcze, żadną miarą aprobować nie może, trzyma się sprawozdanie rządowe metody, na którą istotnie trudno się zgodzić.

Jeżeli się drogi wodnej Dniestr-Wisła-Dunaj nie pojmuje jako całości, jeżeli się rentowność oblicza osobno dla kanału Dunaj-Odra, a osobno dla rozmaitych wariantów przestrzeni galicyjskich, jeżeli się na pierwszy plan wysuwa zamiast przygotowanej już do wykonania części Kraków-Wiedeń, kanał wewnętrzno-galicyjski, który, jak sprawozdanie przyznaje, wymaga jeszcze kilku lat dalszych studyów, jeżeli pomija się względy na ruch tranzytowy, na wywóz płodów surowych z Galicyi i na skrzepienie sił organizmu gospodarczego naszego kraju, jeżeli się zupełnie pomija korzyści, jakie gospodarstwo państwowe odniesie z rosnącego przemysłu przez daniny publiczne i, co najważniejsza, przez konsumpcję robotników, jeżeli się jednym słowem pomija wszelkie względy natury gospodarczej i państwowej, jeżeli się operuje tak urojonymi przykładami, jak nieistniejący import węgla ostrawskiego do Galicyi itp.; — nic dziwnego, że obrachunek taki rzecz całą w fałszywym przedstawia świetle i daje mierne tylko wyniki. A nawet i te tak pesymistycznie, tak ciasno skonstruowane rezultaty finansowe, mogą conajmniej wytrzymać porównanie z rentownością kolei alpejskich albo portu w Tryeście. Z temi tylko bowiem inwestycjami można porównać kanały galicyjskie.

XI. Kanał Dniestr-Wiedeń mógłby się stać kością pacierzową dla gospodarczego organizmu naszego kraju. Kanał pozwoliłby nam wyzyskać leżące dotąd odłogiem bogactwa

przyrodzone kraju, byłyby podporą naszego rolnictwa i leśnictwa, naszego przemysłu górniczego i fabrycznego, byłyby sposobem do wyrównania różnicowości w naturalnym uposażeniu wschodniej i zachodniej części kraju. Dzięki taniej drodze wodnej dla węgla i płodów rolniczych, mógłby się kraj naprawdę uprzemysłowić, i nie potrzebowałby rok w rok wysyłać na poniewierkę i tułaczkę ćwierć miliona ludzi, których teraz wyżywić nie może. Kraj musi zastąpić obecny wywóz młodych, zdrowych ludzi, eksportem towarów. Bez przemysłu nie zablizni się krwawiąca rana emigracji. Do przemysłu i dobrobytu wiedzie droga przez zespół wielu czynników, z których bodaj czy nie najważniejszym są u nas tanie i sprawne drogi transportowe.

W tem skupieniu gospodarki społecznej, w tej konsolidacji sił wytwórczych, leży zadanie i ważność kanału ze stanowiska kraju i państwa.

Produkcya, zatrudniająca liczną ludność przemysłową, jest niewyczerpanem polem konsumpcji płodów rolnych i wytworów fabrycznych, jest najwydatniejszym zbiornikiem dobrobytu, z którego kraj i państwo czerpią znowu dochody pod formą podatków spożywczych od mięsa, soli, nafty, piwa i wódki, oraz pod formą bezpośrednich podatków i danin.

Z tego punktu widzenia i na długą metę należy przede wszystkim oceniać kanał Dniestr-Kraków-Wiedeń jako gospodarczą inwestycję.

Dlatego też musi się Izba, w zupełnej zgodzie z wszystkimi reprezentantami przemysłu, rękodzieł, handlu i górnictwa swego okręgu i w całym poczuciu odpowiedzialności, oświadczyć we formie jak najbardziej gorącej i jak najbardziej stanowczej za bezwarunkowem wykonaniem ustawy z roku 1901.

8. Aktywowanie biura taryfowego i reklamacyjnego przy Izbie.

W imieniu komisji połączonych sekcji przedstawia p. r. Bernard Wachtel sprawę aktywowania przy Izbie osobnego biura dla udzielania informacji frachtowych, rewizji doku-

mentów przewozowych oraz wnoszenia imieniem stron reklamacyi kolejowych.

Sprawa ta jest aktualną w Izbie od szeregu lat i odpowiada żywej potrzebie świata gospodarczego okręgu Izby.

Możność zasiągnięcia prawdziwych, a bezpłatnie udzielanych informacji i porad frachtowych, posiada dla zach. Galicyi wielkie znaczenie, zwłaszcza ze względu na silny rozwój ruchu wysyłkowego oraz obrotów tranzytowych artykułami masowymi.

Z powodu braku należycie prowadzonych koncesyjonowanych biur taryfowych i reklamacyjnych, narażeni są kupcy i przemysłowcy tut. okręgu na usługi prywatnych reklamantów, skupujących za bezcen dokumenty frachtowe i narażających strony na znaczne straty materyalne.

Biuro kolejowe połączone z biurem reklamacyjnem istnieje obecnie przy Izbie lwowskiej, gdzie przynosi znaczne korzyści interesentom. Nadto istnieją podobne biura przy całym szeregu innych Izb austriackich.

Dotychczasowa działalność Izby, polegająca na pośrednictwie w dostarczaniu informacji frachtowych okazała się niedostateczną. Nadto zachodzi potrzeba szerszego uwzględnienia inicjatywy oraz wniosków w sprawach polityki komunikacyjnej, któraby wraz z wszystkimi kwestyami, dotyczącymi telefonów i telegrafów stanowiła referat powstać mającego biura kolejowego.

Izba postarała się już o koncesyę prawnoprzemysłową na prowadzenie biura reklamacyjnego, którego działalność leżeć będzie zresztą nietylko w interesie handlu i przemysłu, ale także przyczyni się do uproszczenia służby kolejowej i zmniejszenia agend oddziałów reklamacyjnych przy Dyrekcyach.

Wychodząc z tego stanowiska poczyniło prezydyum Izby w Ministerstwie kolejowem starania o uzyskanie subwencji na kosztą prowadzenia biura w kwocie 10.000 K.

Wedle kosztorysu, ułożonego przez specjalny subkomitet dla sprawy biura kolejowego, obciąży projekt ten budżet Izby kwotą około 16.000 K. rocznie.

Wydatek ten zmniejszy się o własny dochód biura oraz o uzyskać się mającą subwencyę.

Zanim Izba przystąpi do zorganizowania biura oraz przyjęcia odpowiednich sił fachowych, uchwalono wysłać wicesekretarza Dra Beresa do Lwowa, Wiednia oraz Liberca, celem zbadania organizacji biur kolejowych, istniejących przy tamtejszych Izbach.

Referent prosi o przyjęcie zarządzeń komisji do wiadomości oraz ich zatwierdzenie.

W dyskusji wyraża r. Uderski obawę, że subwencja ministeryalna wywołać może kolizję między działalnością biura a zarządem kolejowym.

Prezydent Dattner oraz r. Judkiewicz i Mendelsburg uspokajają obawy mowcy.

Obecny na posiedzeniu zastępca Dyrekcyi kolejowej nad-insp. Starzewski wita inicjatywę Izby, która spotyka się w sferach kolejowych z jak najwyższą sympatją.

Izba przyjmuje zarządzenia prezydium do wiadomości.

9. Wnioski na Radę kolejową.

Wicesekretarz Dr. Beres przedkłada wnioski, zgłoszone przez zastępców Izby na grudniową sesję państwowej Rady kolejowej.

Ze spraw ogólnych ruchu towarowego podnieść należy wniosek, domagający się decentralizacji służby rozdzielania wozów (Zentralwagendirektionsamt).

Wskutek znacznego rozrostu parku wozowego kolei państwowych oraz trudności technicznych dyrygowania tą olbrzymią ilością wozów z jednego miejsca, narażone są często na szwank interesy poszczególnych prowincyi, zwłaszcza w czasach sezonu, kampanii wysyłkowej, ćwiczeń wojskowych itd.

Wniosek delegatów Izby proponuje utworzenie kilku urzędów dla dyrygowania wozami, które pod kontrolą Wiednia miałyby posiadać dla pewnych okręgów terytoryalnych samodzielny zakres działania.

Niedomagania urzędzeń stacyjnych znalazły wyraz w dwóch wnioskach Izby.

Zażądano mianowicie rozszerzenia i powiększenia stacji

w Rajczy, która jest siedzibą kilku wielkich przedsiębiorstw drzewnych i wykazuje znaczny ruch wysyłkowy.

Drugi wniosek dotyczy nowo utworzonej stacji Podgórze-Wisła, położonej na prawym brzegu Wisły, która od stycznia 1911 otwartą zostanie dla ruchu przesyłek pojedynczych (Stückgutverkehr).

Po wybudowaniu trzeciego mostu na Wiśle oraz przeniesieniu magazynów kolejowych na nowy dworzec w Krowdrzy, spodziewać się należy silnego wzmożenia ruchu na stacji Podgórze-Wisła. Należy tedy już obecnie zapewnić dostateczne środki dla powiększenia ilości torów, zbudowania większych magazynów i zapewnienia bezpieczeństwa w nowej stacji.

Na prośbę rafinerii zachodnio-galicyskich zażądano dalej rozszerzenia taryfy wyjątkowej 27 c. na spirytus, na położone na zachód od Krakowa stacje kolei Północnej.

Sprawami ruchu osobowego zajmują się wkońcu dwa wnioski, z których jeden żąda wstawienia wagonów sypialnych do nocnych pociągów osobowych Nr. 18 i 19 między Lwowem a Krakowem oraz przyłączenia wagonów restauracyjnych do pociągu pospiesznego Nr. 9, odchodzącego z Wiednia o godzinie 3:10 pop., a przybywającego do Krakowa o godzinie 11:47 wiecz.

Referent donosi wkońcu, że rozkład jazdy na rok 1911 zapowiada szereg ulepszeń kolejowych. I tak zyska Kraków bardzo dogodne połączenie z Berlinem od pociągu pospiesznego Nr. 2, który odchodzi z Krakowa o godzinie 7:14 rano, a przybędzie do Berlina o godzinie 4:50 popołudniu.

Pociąg pospieszny Nr. 5 zyska w Trzebini nowe połączenie do Warszawy przez wstawienie pociągu pospiesznego do Granicy.

Przyspieszonym zostanie również połączenie Galicyi z Karlsbadem, odjazd z Krakowa 8:15 wieczorem, przyjazd do Karlsbadu 10-ta przedpołudniem.

W dyskusyi podnosi szereg mowców nieustanny brak

wagonów na kolejach państwowych, który w sezonach wysyłki potęguje się do rozmiarów kłęski.

Delegat Epstein oraz r. Liban domagają się zgłoszenia wniosku na państwową Radę kolejową, aby przez wydane zamówienie wagonów względnie wypożyczanie wagonów prywatnych na czas kampanii, zapobiedz ciąglemu brakowi wozów.

Izba uchwała zgłoszony wniosek.

Radca Uderski domaga się ponowienia przedstawionych w zeszłym roku wniosków, aby przy pociągach t. zw. „błyskawicznych“ pomiędzy Lwowem a Krakowem wprowadzono także wagon 3-ciej klasy.

Spełnienie tego postulatu, bardzo ważnego zwłaszcza dla kupców podróżujących, zostało przyrzeczone, ulega jednak nieustannej zwłoce, gdyż maszyny silniejszego typu nie zostały dotąd wprowadzone.

Izba porucza delegatom do państwowej Rady kolejowej zgłoszenie wniosku także w tym przedmiocie, poczem referat przyjmuje do wiadomości.

Radca Zygmunt Mendelsburg żali się na opóźnienia w przyjmowaniu depesz drogą telefoniczną.

Strona korzystająca z tego udogodnienia komunikacyjnego, czekać musi niejednokrotnie dłużej, niż trwałoby wysłanie napisanego telegramu do Urzędu pocztowego.

Prezydent wyjaśnia, iż w zeszłym roku domagała się Izba ustawienia trzeciego aparatu dla nadawania depesz drogą telefoniczną i otrzymała zapewnienie, że życzenie to zostanie uwzględnione.

Prezydium poczyni w tym kierunku odpowiednie starania w Dyrekcyi poczt i telegrafów dla Galicyi we Lwowie.

Delegat Epstein podnosi przy tej sposobności niesłychane niedbalstwo w obsłudze telefonów w Krakowie oraz domaga się energicznej interwencji u powołanych czynników, aby wreszcie stosunki telefoniczne doprowadzić do stanu normalnego.

Do skargi tej przyłącza się także r. Władysław Liban.

Prezydent donosi, iż montaż aparatów automatycznych ma być wkrótce ukończony.

Prezydent przedsięwzięmie kroki potrzebne, by przyspieszyć ostateczne załatwienie sprawy.

Na tem posiedzenie zakończono o godzinie 6-tej wie-rem.

**IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA
W KRAKOWIE.**

**SPRAWOZDANIE Z PUBLICZNEGO
POSIEDZENIA IZBY HANDLOWEJ
I PRZEMYSŁOWEJ W KRAKOWIE
Z DNIA 13. GRUDNIA 1910 ROKU.**

□ □

T R E Ś Ć .

- 1) Sprawozdanie prezydium . . . . . Str. 171
2) Sprawozdanie z czynności biura za czas od dnia
15 listopada 1910 roku . . . . . „ 171

Rachunki Izby.

- 3) Skontrum kasy i rachunków Izby za rok 1909 . . „ 174
4) Projekt budżetu na rok 1911 . . . . . „ 177
5) Sprawozdanie komisji dla spraw koncesyjnych
i osobistych o użyciu funduszu stypendyjalnego
w roku 1910 . . . . . „ 197

Komunikacye.

- 6) Sprawozdanie z państwowej Rady kolejowej . . „ 206

---

1. Sprawozdanie prezydyalne.

Prezydent Maurycy Dattner konstatuje komplet i składa na wstępie posiedzenia następujące oświadczenie:

„Przed kilku dniami pojawił się w jednym z pism miejscowych artykuł, streszczający dyskusję w Radzie przemysłowej nad projektem śląskiej ustawy o popieraniu przemysłu.

Sprawozdanie to mieściło zarzut, skierowany przeciwko szefowi sekcji w Ministerstwie handlu, Drowi Broschemu, jakoby odnosił się w sposób nieżyczliwy do ustawy galicyjskiej o popieraniu przemysłu. Zapatrywanie to znalazło także oddźwięk podczas dyskusji budżetowej w Radzie Państwa.

Imieniem krakowskich członków Rady przemysłowej, którzy brali udział w owych obradach, chciałbym podnieść, że wiadomość owa polega widocznie na błędnych informacjach faktycznych, co zresztą jest widocznym z urzędowego protokołu dyskusji w Radzie przemysłowej.

Szef sekcji Dr. Brosche nie zwrócił się bowiem w żadnym kierunku przeciwko interesom Galicyi, co w interesie prawdy stwierdzić należy“.

2. Sprawozdanie

z czynności biura za czas od dnia 15. listopada 1910.

Do dziennika podawczego wpłynęło ogółem 627 aktów, które pociągnęły za sobą potrzebę wysłania 728 pism do władz i stron.

Stałe sekcje Izby odbyły następujące posiedzenia:

28 listopada 1910 roku komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

30 listopada 1910 komisya zarządu gmachu.

3 grudnia 1910 komisya budżetowa.

10 grudnia 1910 komisya połączonych sekcji.

12 grudnia 1910 komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych.

13 grudnia 1910 komisya budżetowa.

Nadto odbyło się w dniu 18 listopada 1910 posiedzenie subkomitetu dla kontroli rachunków Izby i skontrum kasy.

W komisji rewizji trasy generalnego projektu przebudowy kolei górniczej Szczakowa-Jaworzno na kolej lokalną, w dniach 6 i 7 grudnia 1910 w Chrzanowie, wzięli udział imieniem Izby pp. r. Jakób Judkiewicz i wicesekretarz Dr. Josefert.

WYDANO:

I. W sprawach przemysłowych:

1 opinię w sprawie pozwolenia na używanie Orła Cesarzskiego w godle i pieczęci.

8 opinii w sprawie dyspens od dowodu uzdolnienia.

7 opinii w sprawie koncesyi na murarstwo pod lżejszymi warunkami.

1 opinię w sprawie koncesyi na ciesielstwo pod lżejszymi warunkami.

1 opinię w sprawie koncesyi na kamieniarstwo pod lżejszymi warunkami.

2 opinie w sprawie koncesyi na instalację wodociągów i gazociągów.

4 opinie w sprawie publicznej wysprzedaży towarów.

1 opinię w sprawie charakteru przemysłowego okuwania narzędzi rolniczych i naprawy części tychże.

1 opinię w sprawie taryfy opłat targowych.

II. W sprawach handlowych:

1 opinię w sprawie obowiązku kupca - akceptanta do udzielenia odpowiedzi na zawiadomienie banku o podaniu weksła do eskontu.

III. W sprawach handlowo-politycznych:

7 certyfikatów w sprawie ulg paszportowych przy wyjeździe do Rosji.

3 certyfikaty w sprawie uwolnienia od cła odpadków kości, przeznaczonych do fabrykacji sztucznych nawozów.

2 certyfikaty w sprawie ulg celnych przy sprowadzaniu maszyn z zagranicy.

3 świadectwa pochodzenia na towary, idące do Japonii.

IV. W sprawach podatkowych:

2 opinie w sprawie ulg podatkowych przy poborze benzyny do celów motorowych.

1 opinię w sprawie ulg podatkowych przy poborze soli fabrycznej do fabrykacji lodów.

V. W sprawach ruchu kolejowego i wodnego:

8 kart legitymacyjnych dla agentów podróżujących.

Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych podało interesantom stawki frachtowe dla 15-tu gatunków towarów w 100-tu relacjach.

VI. W sprawach pocztowych i telegraficznych:

1 opinię w sprawie zaprowadzenia służby telegraficznej w Rzepienniku strzyżowskim.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia służby telegraficznej w Brzeszczach.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia służby telegraficznej przy urzędzie pocztowym w Ujsołach.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia służby telegraficznej przy urzędzie pocztowym w Tryńcy.

1 opinię w sprawie zaprowadzenia całodziennej służby telegraficznej przy urzędzie pocztowym w Dębicy.

VII. W sprawach dostaw i sprzedaży publicznych:

3 świadectwa solidności i zasobności firmom, starającym się o dostawy rządowe.

W dziennikach miejscowych zamieszczono 8 notatek o rozpisaniu dostaw i sprzedaży publicznych oraz zawiadomiono o rozpisaniu interesowane firmy w okręgu Izby.

VIII. Władzom wojskowym poświadczono stosowność cen w 3-ch wypadkach.

IX. Władzom wojskowym i cywilnym podano w 2-ch wypadkach ceny targowe i giełdowe rozmaitych artykułów.

X. Władzom oraz stronom prywatnym podano w 11-tu wypadkach adresy firm krajowych i zagranicznych.

XI. Marek ochronnych zarejestrowano 9 oraz 2 wzory przemysłowe.

3. Skontrum kasy i rachunków Izby za rok 1909.

Subkomitet złożony z PP. Gustawa Bazesa, Adolfa Blumenfelda i Norberta Wasserberga, odbył w dniu 17 listopada 1910 roku skontrum kasy i rachunków Izby za rok 1909 i znalazł zgodnie z przedłożonymi rachunkami:

W stanie czynnym:

Remanent kasy	K.	12.303·49
„Salda Conti“	„	89.704·17
Nieruchomość	„	466.316·68
Ruchomości	„	30.371·12
		<hr/>
	K.	598.695·46

W stanie biernym:

Fundusz bieżący:

Remanent z 31. XII. 1909	K.	10.582·07
Zaległości z roku 1909, do		
wyłaty w roku 1910	„	1.024·10
		<hr/>
Fundusz emerytalny	„	91.425·59
Pożyczka budowlana	„	475.066·18
Majątek czysty per saldo	„	20.597·52
		<hr/>
	K.	598.695·46

**Rachunek „Saldy Conti“
przedstawia się następująco:**

Dłużnicy:

Bank krajowy, rk. bieżący	K.	15.301·16
Bank krajowy, rk. depozytów	„	76.666·69
Powiatowa Kasa oszczędności w Krakowie na książeczkach wkładowych	„	926·04
Pocztowa kasa czekowa	„	280·89
Zakład oszcz. i przem. w Kra- kowie na książ. wkładowej „		10·—
Kaucya telefoniczna	„	150·—
Zaliczki i awanse	„	1.595·10
Efekta kaucyjne	„	3.140·—
		K. 99.069·88

Wierzyciele:

Kaucye budowlane	K.	840·—
Kaucye czynszowe	„	4.236·04
Mandelbaum	K.	936·04
Lesikowski	„	2.000·—
„Alfa Separator“	„	1.300·—
		K. 4.236·04
Depozyt na kursa drukarskie	„	1.205·92
Cesarska Dotacya Jubileuszowa 1908 (nie- wyczerpana dotacya z roku 1909)	„	3.033·75
Steinberg, za roboty stolarskie	„	50·—
Saldo czynne	„	89.704·17
		K. 99.069·88

Bieżący fundusz Izby wykazuje:

W dochodach:

Salda z dn. 1 stycznia 1908	K.	296·57
Składka na Izbę	„	111.055·78
Subwencya m. Krakowa	„	2.000·—
Marki i wzory	„	2.171·75
Do przeniesienia	K.	115.524·10

Z przeniesienia	K. 115.524·10
Odsetki od zapasów gotówki	„ 463·21
Sprzedane ruchomości	„ 400·—
Różne drobne dochody	„ 541·38
Zwroty za portorya i telegramy	K. 327·70
Zwroty kancelar.	„ 112·80
Z taks egzaminacyj.	„ 54·—
Różne drobne do- chody	„ 46·78
	<u>K. 541·38</u>
	K. 116.928·69

W wydatkach:

Pensye	K. 29.696·—
Zasługi	„ 1.700·34
Dyurna	„ 6.946·—
Dodatek drożyzn. dla dyetaryuszów i służby	„ 840·—
Podatek za urzędników	„ 565·41
Podróże	„ 1.637·20
Kataster przemysłowy (materyały)	„ 525·90
Materyały i inne potrzeby kancelaryjne	„ 2.030·31
Inwentarz kancelaryjny (maszyna do pisania)	„ 544·41
Druki	„ 1.500·—
Biblioteka	„ 1.722·42
Portorya, telegramy i telefon	„ 1.155·71
Woda, opał, światło, „Vacuum“	„ 3.476·—
Wydatki prezydyalne	„ 5.564·15
Subwencye	„ 29.335·—
Wydatki nadzwyczajne	„ 3.829·97
Niedobór rachunku administracyi domu (jako dodatek na pokrycie annuitetów pożyczki budowlanej)	„ 9.928·08
Dodatek do funduszu emerytalnego	„ 5.199·72
Saldo czynne	<u>10.582·07</u>
	K. 116.928·69

4. PROJEKT BUDŻETU NA ROK 1911.

Imieniem Komisji budżetowej przedstawia r. Blumenfeld następujący projekt budżetu Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie na rok 1911.

PROJEKT BUDŻETU NA ROK 1911.

	1909	1909	1910	1910	1911	Różnica:	
	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Plus	Minus
I. WYDATKI OSOBISTE.							
Tytuł i.							
Pobory osobiste stałego personalu.							
1. Sekretarz Dr. Benis, pensya . . .	8.000.—	zgodnie	8.000.—	zgodnie	8.000.—	—	—
2. " " dodatek aktywalny . . .	1.472.—	"	1.472.—	"	1.472.—	—	—
3. Zastępca sekretarza, pensya . . .	3.600.—	vacat	3.600.—	vacat	3.600.—	—	—
4. " " dodatek aktywalny . . .	1.104.—	"	1.104.—	"	1.104.—	—	—
5. Wicesekr. Dr. Josefert, pensya . . .	3.600.—	zgodnie	3.600.—	zgodnie	3.600.—	—	—
6. " " dodatek aktywalny . . .	960.—	"	960.—	"	960.—	—	—
7. Wicesekr. Dr. Beres, pensya . . .	3.000.—	"	3.000.—	"	3.000.—	—	—
8. " " dodatek aktywalny . . .	960.—	"	960.—	"	960.—	—	—
9. Oficyał st. Krudowski, pensya . . .	3.000.—	"	3.000.—	"	3.000.—	—	—
10. " " dodatek aktywalny . . .	960.—	"	960.—	"	960.—	—	—
11. Ofic. i rachm. Jachniewicz, pens. . .	2.400.—	"	2.400.—	"	2.400.—	—	—
12. " " dodatek aktyw. . .	768.—	"	768.—	"	768.—	—	—
13. Oficyał III. Fabian, pensya . . .	1.600.—	"	1.600.—	"	1.600.—	—	—
14. " " dodatek aktywalny . . .	576.—	"	576.—	"	576.—	—	—
					32.000.—		

	1909	1909	1910	1910	1911	Różnica:	
	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Plus	Minus
Tytuł II.							
Pobory osobiste niestałego personalu.							
15. Personal biura kolejow. (kredyt)	—	—	—	—	15.000.—	15.000.—	—
16. Wydatki na siły pomocnicze wraz z 10% dodatkiem now. (kredyt) . . .	8.684.—	7.630.—	8.684.—	7.619.—	11.000.—	2.316.—	—
17. Wydatki na dyurna z powodu wyborów w roku 1911 . . .	—	—	—	—	2.500.—	2.500.—	—
18. Dwaj woźni pomocniczy wraz z 10% dodatkiem nowor. . .	1.716.—	zgodnie	1.716.—	zgodnie	1.980.—	264.—	—
19. Dozorca domu wraz z 10% dodatkami nowor. . .	660.—	"	660.—	"	792.—	132.—	—
					31.272.—	20.212.—	—
Tytuł III.							
Honorarya, remuneracye i zapomogi.							
20. Konsulent Dr. Battaglia, honor.	2.500.—	zgodnie	2.500.—	"	2.500.—	—	—
21. Wynagrodzenie st. oficyała Krudowskiego za prowadzenie administracyi domu . . .	150.—	"	150.—	"	300.—	150.—	—
22. Wynagrodzenia dla person. lzby z powodu robót nadzwyczajnych przy wyborach 1911 (kredyt) . . .	—	—	—	—	2.000.—	2.000.—	—
23. Zapomogi dla personalu lzby . . .	200.—	zgodnie	—	—	—	—	—
					4.800.—	2.150.—	—

	1909 Prelimin.	1909 Wydatek	1910 Prelimin.	1910 Wydatek	1911 Prelimin.	Różnica:	
						Plus	Minus
Tytuł IV. Dary z łaski.							
24. Uzupełnienie datku na wychowa- nie z funduszu pensyjnego dla sieroty po urzędniku Izby	280·—	zgodnie	280·—	zgodnie	280·—	—	—
25. Podatek dochodowy od pensyi wdowich	53·10	„	53·10	„	53·10 333·10	—	—
Tytuł V.							
Inne wydatki na korzyść personalu.							
26. Podatek dochodowy od pensyi.	607·76	564·59	607·76	672·98	672·98	65·22	—
27. Kasa chorych i ubezpieczenie od wypadku dozorczy domu	20·—	19·76	20·—	19·76	20·—	—	—
					692·98	65·22	—
28. Koszta podróży członków i urzę- dników Izby (kredyt).	2,000·—	1,368·20	2,000·—	3,000·—	3,000·—	1,000·—	—
					3,000·—	1,000·—	—
Tytuł VII. Czynsze opłacane przez Izbę.							
	—	—	—	—	—	—	—

	1909 Prelimin.	1909 Wydatek	1910 Prelimin.	1910 Wydatek	1911 Prelimin.	Różnica:	
						Plus	Minus
Tytuł VIII. Potrzeby urzędowe.							
29. Materiały kancelaryjne	1,800·—	1,920·65	1,800·—	2,000·—	2,000·—	200·—	—
30. Materiały potrzebne z okazji wyborów 1911	—	—	—	—	200·—	200·—	—
31. Katalaster, materiały	800·—	525·90	300·—	516·—	200·—	—	100·—
32. Maszyny do pisania	900·—	540·—	600·—	418 05	600·—	—	—
33. Liberya dla 2 woźnych i stróża	300·—	193·56	300·—	199·—	660·—	360·—	—
					3,660·—	760·—	100·—
Tytuł IX. Portorya, telegramy, telefon.							
34. Portorya, telegramy, telefon	800·—	828·01	800·—	850·—	800·—	—	—
35. Portorya, telegramy, telefon z o- kazy wyborów 1911	—	—	—	—	200·—	200·—	—
					1,000·—	200·—	—
Tytuł X. Książki, czasopisma etc.							
36. Książki, czasopisma, roboty in- troligatorskie	1,000·—	1,772·42	1,200·—	1,477·48	1,200·—	—	—
					1,200·—	—	—
Tytuł XI. Wydatki rzeczowe.							
37. Wydatki rzeczowe na urządzenie biura kolejowego	—	—	—	—	4,000·—	—	—
					4,000·—	—	—

	1909		1909		1910		1910		Różnica:	
	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Plus	Minus
Z przeniesienia										
58. Kraków, szkoła niedzielna Kon- gregacyi kupieckiej	300.—	300.—	300.—	300.—			7.000.—			
59. Uniwersytet Ludowy. Kurs bu- chalteryi i stenografii	—	—	200.—	200.—			300.—			
60. Kraków, Centr. Tow. handlow. na kurs buchalteryi i stenogr.	—	—	200.—	200.—			200.—			
61. Kraków, Kursa dla analfabetów	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
62. Kraków, Tow. Szkoły Ludowej na naukę przemysłową uzupeł.	400.—	400.—	400.—	400.—			400.—			
63. Biała, Szkoła przemysł. uzupeł.	400.—	400.—	400.—	400.—			400.—			
64. " " handlowa	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
65. Chrzanów, Szkoła przem. uzup.	300.—	300.—	300.—	300.—			200.—			100.—
66. Dębica, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
67. Gorlice, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
68. Jasio, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
69. Jaworzno, " " "	—	—	200.—	200.—			200.—			
70. Kęty, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
71. Leżajsk, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
72. Oświęcim, " " "	—	—	—	—			200.—			
73. Podgórze, " " "	300.—	300.—	300.—	300.—			300.—			
Do przeniesienia							11.800.—		400.—	100.—

	1909		1909		1910		1910		Różnica:	
	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Prelimin.	Wydatek	Plus	Minus
Z przeniesienia										
74. Przeworsk, Szkoła przem. uzup.	—	—	—	—			11.800.—		400.—	100.—
75. Rzeszów, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—		200.—	
76. Nowy Sącz, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
77. Stary Sącz, " " "	—	—	200.—	200.—			200.—			
78. Tarnobrzeg, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
79. Tarnów, " " "	—	—	200.—	200.—			200.—			
80. Wadowice, " " "	—	—	200.—	200.—			200.—			
81. Żywiec, " " "	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
82. Kredyt na szkoły przemysłowe uzupełniające oraz na naukę za- wodową w ciągu roku	1 000.—	400.—	1 600.—	900.—			1 000.—			600.—
83. Kraków, Szkoła zaw. piekarska	—	—	200.—	200.—			200.—			
84. Kraków, Szkoła zawodowa go- spodnio-szynkarska	400.—	400.—	300.—	300.—			300.—			
85. Kraków, Szkoła zaw. cukiernicza	200.—	200.—	200.—	200.—			200.—			
86. " " " drukarska	—	—	400.—	400.—			400.—			
87. Kalwarya, Szkoła stolarska uzu- pełniająca	—	—	—	—			200.—		200.—	
88. Podgórze, Szkoła zawodowa ce- ramiczna	600.—	600.—	600.—	600.—			600.—			
Do przeniesienia							15.300.—		600.—	700.—

	1909 Prelimin.	1909 Wydatek	1910 Prelimin.	1910 Wydatek	1911 Prelimin.	Różnica:	
						Plus	Minus
Z przeniesienia					15.300.—	800.—	700.—
b) Na cele wystaw.							
89. Kraków. Wystawa przemysłu budowlanego	300.—	300.—	300.—	300.—	300.—	—	—
90. Wystawy terminatorskie	300.—	—	300.—	50.—	300.—	—	—
c) i d) Muzea i służba popierania przemysłu.							
91. Kraków. Muzeum przemysłowe i instytut popierania przemysłu	1.500.—	1.500.—	1.500.—	1.500.—	2.000.—	500.—	—
92. Egzamina czeladnicze	—	—	800.—	548-87	400.—	—	400.—
93. Kursa buchaltery dla rękodzielników	—	—	200.—	50.—	150.—	—	50.—
e) Centrala handlowo-polityczna.							
94. Udział Izby w kosztach utrzymania Centrali	400.—	632-41	650.—	629-85	650.—	—	—
f) Na inne cele.							
95. Lwów. Centralny Związek przemysłu fabrycznego	600.—	600.—	600.—	600.—	600.—	—	—
96. Lwów. Liga pomocy przemysł.	200.—	200.—	200.—	200.—	200.—	—	—
Do przeniesienia					18.900.—	1.300.—	1.150.—

	1909 Prelimin.	1909 Wydatek	1910 Prelimin.	1910 Wydatek	1911 Prelimin.	Różnica:	
						Plus	Minus
Z przeniesienia					18.900.—	1.300.—	1.150.—
97. Bielsko-Bialskie Tow. przem.	400.—	400.—	400.—	400.—	400.—	—	—
98. Kraków. Izba rękodzielnicza	600.—	600.—	600.—	600.—	600.—	—	—
99. Tarnów. "	—	—	200.—	200.—	200.—	—	—
100. Kraków. Stow. kupców i młodziży handlowej	300.—	300.—	300.—	300.—	300.—	—	—
101. Kraków. Stow. kupców podróz.	—	—	600.—	600.—	600.—	—	—
102. " Przytul. X. Siemaszki	300.—	300.—	300.—	300.—	300.—	—	—
103. " Tow. burs i opieki nad młodocian. rękodz. 1-razowa	—	—	400.—	400.—	—	—	400.—
104. Kraków. Przytulisko term. izr.	400.—	400.—	400.—	400.—	400.—	—	—
105. " Stowarz. opieki nad uwolnionymi więźniami	50.—	—	50.—	—	50.—	—	—
106. Kraków. Związek Turystyczny	300.—	300.—	300.—	300.—	300.—	—	—
107. " Tow. Tatrzańskie	200.—	200.—	200.—	200.—	200.—	—	—
108. Izba handlowa Aleksandrya	50.—	50.—	50.—	50.—	50.—	—	—
109. " " Konstantynopol	50.—	50.—	50.—	50.—	50.—	—	—
110. " " Parыз	50.—	50.—	50.—	50.—	50.—	—	—
Tytuł XVII.					23.400.—	1.300.—	1.550.—
Stypendya.							
111. Cesarska Dotacya Jubil. 1908.	6.000.—	6.000.—	6.000.—	6.000.—	6.000.—	—	—
112. Kalwarya. Szkoła zaw. stolarska	400.—	400.—	400.—	400.—	400.—	—	—
Do przeniesienia					6.400.—	—	—

	1909 Prelimin.	1909 Wydatek	1910 Prelimin.	1910 Wydatek	1911 Prelimin	Różnica:	
						Plus	Minus
Z przeniesienia							
113. Sułkowice. Szkoła zawodowa kowska	400.—	400.—	400.—	400.—	400.—	—	—
114. Świątniki. Szkoła zawodowa ślusarska	500.—	500.—	500.—	500.—	500.—	—	—
Tytuł XVIII.					<u>7.300.—</u>		
Fundusz pensyjny.							
115. 5% ustawowa wkładka na fun- dusz pensyjny	5.142.69	zgodnie	4.979.88	zgodnie	<u>6.194.06</u>	—	—
B. Wydatki nadzwyczajne.							
116. Odsetki od rat pożyczkowych	—	—	21.278.06	"	21.189.69	—	—
117. Spłata kapitału pożyczkowego	—	—	2.971.94	"	3.110.31	—	—
118. Kredyt na przeróbki w lokalu, dodatkowe sprawienie inwenta- rza oraz urzędzenia, wraz z po- trzebami jednorazowymi ro- botami konserwacyjnymi około gmachu	—	—	—	—	<u>*11.000.—</u>	—	—
					<u>35.250.—</u>		

Zestawienie wydatków.

Tytuł	1.	. . . . .	K.	32.000·—
„	2.	. . . . .	„	31.272·—
„	3.	. . . . .	„	4.800·—
„	4.	. . . . .	„	333·10
„	5.	. . . . .	„	692·98
„	6.	. . . . .	„	3.000·—
„	7.	. . . . .	„	—
„	8.	. . . . .	„	3.660·—
„	9.	. . . . .	„	1.000·—
„	10.	. . . . .	„	1.200·—
„	11.	. . . . .	„	4.000·—
„	12.	. . . . .	„	3.800·—
„	13.	. . . . .	„	250·—
„	14.	. . . . .	„	7.620·20
„	15.	. . . . .	„	6.652·84
„	16.	. . . . .	„	23.400·—
„	17.	. . . . .	„	7.300·—
„	18.	. . . . .	„	6.549·06
	Razem wydatki	. . . . .	K.	137.530·18
	Wydatki nadzwyczajne	. . . . .	„	35.250·—
	Razem	. . . . .	K.	172.780·18
	Dochody razem	. . . . .	K.	191.519·50
	Wydatki razem	. . . . .	„	172.780·18
	Nadwyżka	. . . . .	K.	18.739·32

Preliminarz dochodów Izby na rok 1911.

1. Przypuszczalna pozostałość kasowa . . .	K.	38.000.—
2. Dochód z 7 ^o / _o składki wedle wyniku pierwszych 11 miesięcy roku 1910 oraz ostatniego miesiąca r. 1910 (127·622·90) preliminuje się na	„	125.000.—
3. Dochód z marek i taks	„	1.000.—
4. Procenta od funduszu obrotowego	„	600.—
5. Dochody brutto z gmachu Izby (czynsze)		
Parter, lokal I.	K.	5.560.—
„ „ II.	„	1.940.—
„ „ III.	„	2.974.—
„ „ IV.	„	6.000.—
I. Piętro, lokal I.	„	661·50
II. „ „ I.	„	4.092.—
II. „ „ II.	„	3.492.—
		24.719·50
6. Różne dochody:		
a) świadczenia miasta z tytułu umowy za- wartej przy budowie gmachu	„	2.000.—
b) Dochody z taks za egzam. czeladnicze	„	200.—
		200.—
Razem dochody	K.	191.519·50

Uwagi do budżetu Izby na rok 1911.

Budżet Izby na rok 1911 został ułożony po myśli nowych przepisów, wydanych przez c. k. Ministerstwo handlu w reskrypcie z dnia 23 września 1910 L. 14.282/10.

Budżet Izby ma obecnie obejmować jednolicie wszystkie wydatki i dochody Izby, tak, że istniejący dotychczas system rozrachowania na poszczególne fundusze, jak n. p. fundusz obrotowy, administracja budynku etc. musi być opuszczony.

Wskutek tego też wszystkie dochody brutto z gmachu, wstawione są w rubrykę dochodów Izby, a natomiast wszystkie wydatki na gmach wcielone zostały wedle swej rzeczowej natury do odpowiednich rubryk wydatkowych.

Przy tym, wyłącznie na ruchu gotówką opartym, kameralistycznym sposobie preliminowania, wartość lokalu zajmowanego przez Izbę, woźnych etc., objawia się tylko we formie umniejszenia dochodów, jakie Izba z gmachu czerpie.

Poszczególne pozycje dochodu z gmachu i wydatków na gmach, zostały wstawione wedle uchwał komisji zarządu gmachu, odbytej w dniu 30 listopada 1910.

WYDATKI:

Do poz. 15.

Przypuszczalny wydatek na personal biura kolejowego wstawiony został jako kredyt, wobec tego, iż ani ilość, ani wynagrodzenie personalu biura kolejowego nie zostały jeszcze ustalone. Aby uniknąć potrzeby dodatkowego budżetowania, wstawiono tedy w rubrykę wydatków osobistych niestałych, kredyt w wysokości 15.000 koron, obejmujący płacę kierownika, urzędnika pomocniczego, jednej siły pisarskiej

i woźnego, który będzie potrzebny ze względu na wzrost agend oraz powiększenia lokalu. Wydatek 4.000 koron na przypuszczalne potrzeby rzeczowe biura w pierwszym roku został wstawiony w odpowiednią pozycję. Kredyt zaś 11.000 koron na adaptację lokalu, zmianę urządzenia i t. p. w rubrykę wydatków nadzwyczajnych. Łączny kredyt na te cele wynosi 30.000 koron.

Do poz. 16.

Pobory sił pomocniczych w roku 1909 i 1910.

Imię i nazwisko :	W Izbie od :	Dyurnum :		
		Rocznie :	Dodatek :	Razem :
Ćmikiewiczówna Marya,	15/8 1905	1.440	144	1.584
Frischerówna Ewa,	15/8 1908	960	96	1.056
Gichnerówna Eugenia,	1/7 1907	960	96	1.056
Rosenthalówna Emma,	1/2 1908	960	96	1.056
Lisowska Marya,	1/8 1901	840	84	924
Rosengartenówna Fr.,	15/9 1908	840	84	924
Wachulski Alfred,	1/10 1907	840	84	924
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		6.840	684	7.524

Kredyt na siły pomocnicze został podwyższony do kwoty 11.000 koron, ze względu na życzenie komisji skonstruującej, aby do pomocy rachmistrzowi oraz kancelaryi była przyjęta na próbę nowa siła biurowa oraz na potrzebę podwyższenia poborów niektórych sił pomocniczych.

Do poz. 17.

Rubryka wydatków na dyurna z powodu wyborów w r. 1911 obejmuje pracę około list wyborczych, wypisywanie legitymacji wyborczych oraz robót mniejszych, jak niemniej wynagrodzenie sił pisarskich, sporządzających wykazy w poszczególnych urzędach podatkowych.

Kwota K. 2.500 została wstawioną na podstawie wyniku w r. 1908.

Do poz. 18.

Woźni pomocniczy w roku 1909 i 1910.

			Zasługa :		
			Rocznie :	Dodatek :	Razem :
Knapik Jan,	1/10	1907	840	84	924
Grochowski M.,	7/11	1908	720	72	794
			<hr/>	<hr/>	<hr/>
			1.560	156	1.716

Nadto otrzymują woźni bezpłatnie mieszkanie w naturze wraz z opałem.

Prezydyum proponuje podwyższenie woźnym poborów po 10 koron miesięcznie.

Do poz. 21.

Polega na uchwale komisji zarządu gmachu.

Do poz. 22.

Było w latach poprzednich pokrywane z funduszków prezydyalnych.

Do poz. 29.

Zwiększony wydatek jest usprawiedliwiony rzeczywistym wynikiem ostatnich dwu lat.

Do poz. 31.

Druki potrzebne dla katastru znajdują się pod tytułem 12), pozycja 40.

Do poz. 33.

Zwiększono wskutek potrzeby powiększenia personelu woźnych (biuro kolejowe).

Do poz. 37.

Jestto pozycja kredytowa. Kwota preliminowana służyć ma na urządzenie biura kolejowego, sprawienie inwentarza, biurek, szaf, biblioteki taryfowej etc.

Do poz. 38—41.

Stosownie do nowych przepisów ściągnięte są w jednym tytule koszta wszystkich prac drukarskich, które poprzednio były porozmieszczane w innych tytułach budżetu n. p. kataster, wybory, różne wydatki etc.

Do poz. 43—52.

Wszystkie te pozycje preliminowane zostały przez komisję zarządu gmachu.

Do poz. 53.

Rubryka „Wydatki prezydyalne“ w budżecie została zniesioną, gdyż wedle istniejących obecnie przepisów każdy wydatek musi być pokryty kwitem z oznaczeniem celu użycia. Na wydatki czysto reprezentacyjne oraz koszta sprawozdań z posiedzeń w dziennikach preliminuje się kwotę 4.000 K.

Do poz. 61.

Proponuje się subwencyę dla kursów dla analfabetów, urządzanych na Kaźmierzu przeważnie dla wyrobniczej i robotniczej ludności.

Do poz. 67.

Subwencyę szkoły przemysłowej uzupełniającej w Goricach proponuje się zmniejszyć z kwoty K. 300 na K 200, gdyż frekwencya tej szkoły nie uzasadnia wyższej subwencyi, niż ją pobierają wszystkie szkoły tego okręgu.

Do poz. 72 i 74.

Na dwie nowe szkoły przemysłowe uzupełniające w Oświęcimie i w Przeworsku wstawiono zwykłe subwencye po 200 K.

Do poz 82.

Kredyt na naukę przemysłową uzupełniającą w ciągu roku wstawiono w wysokości 1.000 K.

W roku 1910 wypłacono na podstawie uchwały komisji budżetowej z dnia 12 kwietnia 1910:

1) Stowarzyszeniu gospodnio-szynkarskiemu subwencyę w kwocie	K. 300
2) Szkole przemysłowej uzupełniającej w Wadowicach	„ 200
3) Szkole zawodowej drukarskiej w Krakowie	„ 400
	<hr/> K. 900

Do poz. 93.

W r. 1910 uchwalono udzielić Powiatowemu Związkowi Stowarzyszeń przemysłowych w Rzeszowie subwencji na kurs buchalteryi zawodowej w kwocie 50 koron, tudzież uchwalono w zasadzie przyznać Izbie Stowarzyszeń rękodzielniczych w Krakowie subwencyę na bezpłatne kursa buchalteryi dla członków Stowarzyszenia przemysłowego, należących do Izby rękodzielniczej i dla starszych pomocników, upoważniając prezydium do udzielenia stosownego zasiłku po porozumieniu się z Izbą rękodzielniczą co do zapewnienia Izbie odpowiedniego wpływu na organizacyę kursów.

Przy 4-ech kursach i zwyczajnie przez Izbę udzielanej subwencji po 50 koron na kurs (malarski, krawiecki, lakierniczy, cukierniczy) przypadłaby do wypłaty kwota 200 koron, która atoli dotychczas wypłaconą nie została.

Wobec kilkakrotnie wyrażonej przez komisję potrzeby koncentrowania całej nauki dla rękodzielników w mieście Krakowie w Muzeum, ma służyć wstawiona w budżet kwota 150 koron tylko jako pozycja kredytowa dla kursów na prowincyi.

Do poz. 103.

Subwencya dla burs rękodzielniczych była w roku 1910 jednorazowym datkiem.

Do poz. 105.

Stowarzyszenie, mimo że zwrócono mu na to uwagę, nie podjęło dotychczas subwencji, przyznanych za lata 1909 i 1910, zwróciło się atoli z prośbą o subwencyę na r. 1911.

Do poz. 112, 113 i 114.

Pozycje na stypendya dla uczniów szkół zawodowych w Kalwarii, Sułkowicach i Świątnikach wstawia się na razie jako kredyt, gdyż sprawa ta wymaga ze względu na stosunki tych szkół, jeszcze dalszego zbadania.

Do poz. 115.

Datek na fundusz pensyjny polega na przepisie ustawy i wynosi 5% od t. zw. „ordinarium“.

Do poz. 118.

Jestto pozycja kredytowa, z której mają być pokryte koszty uzupełnienia urządzenia lokalu oraz przeróbka, spowodowana rozszerzeniem się biura Izby.

Pozycja w kwocie	11.000 K.
daje wraz z pozycją 15 w wysokości	15.000 „
oraz pozycją 37 w wysokości	4.000 „
	<hr/>
Razem	30.000 K.

którą uchwalono jako ogólny kredyt na wydatki i adaptację, powstałe z powodu rozszerzenia biura i urządzenia biura kolejowego.

DOCHODY.

Do poz. 1.

Pozostałość kasowa została obliczoną na podstawie prawdopodobnego zamknięcia ksiąg za rok 1910.

Inne pozycje dochodowe zostały wstawione wedle przypuszczalnej wydatności i na podstawie wyniku ostatnich lat.

Do poz. 5.

Pozycja ta została przez komisję zarządu gmachu.

Do poz. 7.

Dochody z taks za egzamina czeladnicze wynosiły w roku 1910 K. 183.

Izba przyjmuje jednogłośnie przedłożony przez referenta projekt budżetu na rok 1911 i uchwała rozpiścić na rok 1911

dodatek w dotychczasowej wysokości 7% do powszechnego podatku zarobkowego, opłacanego wedle rozdziału II. ustawy o podatkach osobisto-dochodowych przez wszystkich uprawnionych do wyboru kontrybuentów, trudniących się w okręgu Izby handlem, przemysłem lub górnictwem.

5. Sprawozdanie komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych o użyciu funduszu stypendyjalnego w r. 1910.

Del. Epstein T. ad.: „W imieniu komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych, która zajmuje się rozdziałem stypendyów z „Cesarskiej Dotacyi Jubileuszowej 1908“, pragnąłbym podzielić się z Szanownymi Panami dotychczasowym naszym doświadczeniem na polu podnoszenia fachowej wiedzy handlowej oraz przemysłowej wśród młodszej generacji kupieckiej i przemysłowej naszego okręgu.

Zaczątki akcji naszej w tym kierunku datują się od roku 1906, w którym dla utrwalenia pamięci otwarcia nowego gmachu Izby, przeznaczono fundusz 60.000 K. na cele wykształcenia osób, pracujących w przemyśle, handlu i rękodzielnictwie.

Z funduszu tego wydzielano corocznie kwotę 5.000 K. na zasiłki dla pomocników kupieckich względnie czeladników rękodzielnictwa lub młodych pracowników przemysłowych, pobierających naukę teoretyczną lub czerpiących praktykę w swym zawodzie poza granicami kraju.

Fundusz stypendyjalny Izby podwyższonym został w r. 1908 do kwoty 6.000 K. rocznie. Dla uczczenia 60-letniego jubileuszu rządów Monarchy uchwaliła wówczas Świetna Izba stworzyć specjalną dotację, która złączoną została z dawnym funduszem.

Zatwierdzony przez rząd regulamin „Cesarskiej Dotacyi Jubileuszowej 1908“ oddaje do dyspozycji komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych corocznie kwotę 6.000 K., o której rozdziale i użyciu komisya zdaje sprawę Świetnej Izbie przed uchwaleniem budżetu.

Rzut oka na dotychczasową 4 letnią działalność naszej

akcyi stypendyalnej dostarcza dowodu, że stypendya handlowe i przemysłowe z funduszków Izby stanowią zarówno pod względem ogólnej wysokości udzielonych zasiłków, jak i pod względem liczby stypendystów i kierunku studyów, coraz donioślejszy czynnik w rozwoju i podniesieniu fachowej wiedzy młodzieży, pracującej w handlu oraz przemyśle krajowym.

Izba handlowa rozdała ogółem stypendyów :

w r. 1907 na kwotę	4.200 K.
w r. 1908 „ „	3.600 „
w r. 1909 „ „	8.800 „
w r. 1910 „ „	8.260 „
	<hr/>
	24.860 K.

W ciągu 4-ch lat zużyła tedy Izba na cele wykształcenia zawodowego pod formą stypendyów kwotę około 25.000 K.

W sumie tej biorą udział stypendyści działu rękodzielniczego i przemysłowego kwotą około 8.000 K., podczas gdy zasiłki na czerpanie nauki względnie praktyki kupieckiej sięgają kwoty około 14.000 K.

Blisko 3.000 K. wyznaczono na cele pieczy nad sierotami względnie dziećmi zubożałych lub popadłych bezwinnie w nieszczęście kupców i przemysłowców naszego okręgu.

Z zasiłków Izby korzystało dotąd 43 stypendystów. Studya handlowe pobierali obdzieleni częścią w krakowskiej Akademii handlowej, częścią na Akademii handlowej względnie eksportowej we Wiedniu, względnie na Uniwersytecie handlowym w Lipsku. Nadto wysłała Izba kilku ukwalifikowanych już urzędników handlowych na praktykę komercyjną częścią do Hamburga, częścią do Londynu i innych większych centrów handlowych kontynentu.

Stypendyści działu rękodzielniczego odbywali naukę w szkołach zawodowych oraz zakładach dla nauki przemysłów artystycznych we Wiedniu, Pradze, Paryżu i Dreźnie dokąd wyjeżdżali także stypendyści, przygotowani już do czerpania praktyki w dobrze urządzonych zakładach przemysłowych zagranicą.

Ogólne wyniki działalności Izby w tym kierunku mogą

nas tylko zachęcić do kontynuowania naszych wysiłków i dalszego pielęgnowania wiadomości fachowych wśród młodzieży, oddającej się zawodom gospodarczym.

Cyfrowe zestawienie stypendyów, udzielonych w roku 1909 i 1910 zostało członkom Izby rozdane.

Prezydium Izby zamierza również postarać się o poinformowanie szerszej publiczności o kierunkach i rezultatach naszej akcji przez ogłoszenie drukiem dotychczasowej działalności na polu rozdziału stypendyów handlowych i przemysłowych.

Imieniem komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych upraszam Świątą Izbę o przyjęcie do wiadomości sprawozdania i zatwierdzenie dotychczasowych zarządzeń komisji.“

Izba przyjmuje sprawozdanie komisji jednomyślnie do wiadomości.

ROK 1909/1910.
TABELARYCZNY WYKAZ UŻYCIA FUNDUSZU
STYPENDYALNEGO Z „CESARSKIEJ DOTACJI
JUBILEUSZOWEJ 1908“.

L.	Imię i nazwisko stypendysty	Rodzaj stypendyum	Wysokość i czas trwania zasiłku	Sposób użycia	Wynik	U w a g a
1.	Schewach Fischgrund	Wykształcenie handlowe.	K. 600 1/X. 1909—1/VII. 1910.	Odbycie kursu abiturientów krakowskiej Akademii handlowej.	Świadectwo z postępem bardzo dobrym.	—
2.	Emil Puffer	Wykształcenie handlowe.	K. 600 1/X. 1909—1/VI. 1910.	Odbycie kursu abiturientów krakowskiej Akademii handlowej.	—	Ostatnia rata 60 K. nie została wypłaconą.
3.	Eliasz Wachsberger	Wykształcenie handlowe.	K. 600 1/X. 1909—1/VII. 1910.	Odbycie II. kursu krakowskiej Akademii handlowej.	Świadectwo z postępem bardzo dobrym.	Otrzymał stypendyum na rok 1911.
4.	Wilhelm Schindler	Wykształcenie handlowe.	K. 600 1/X. 1909—1/VII. 1910.	Odbycie kursu abiturientów krakowskiej Akademii handlowej.	Świadectwo z postępem bardzo dobrym.	—
5.	Józef Włodek	Wykształcenie handlowe.	K. 600 1/X. 1909—1/VII. 1910.	Odbycie kursu abiturientów krakowskiej Akademii handlowej.	Świadectwo z postępem bardzo dobrym.	Otrzymał stypendyum na praktykę handlową w r. 1911.
6.	Zygmunt Merdinger	Wykształcenie handlowe.	K. 600 1/X. 1909—1/VII. 1910.	Odbycie II. roku wiedeńskiej Akademii handlowej.	Dobry z egzaminem po prawczym.	Otrzymał częściowo stypendyum na r. 1911.

L.	Imię i nazwisko stypendysty	Rodzaj stypendyum	Wysokość i czas trwania zasiłku	Sposób użycia	Wynik	U w a g a
7.	Samuel Gryspan	Praktyka tartaczna.	K. 800 1/XI. 1909—1/X. 1910.	Praktyka w tartaku w Dobrej od 1/XI. 1909 do 30/V. 1910. Praktyka w Turce od 1/VI 1910 do końca roku styp.	Korzystne świadectwa pracodawców.	Przedłożył sprawozdanie pisemne.
8.	Jan Kowicki	Praktyka komercyalna.	K. 600 1/X. 1909—1/VII. 1910.	2 mies. u f-y L. Zieleniewski. 5 mies w Spółce fakturowej. Przyjęcie do Banku krajowego we Lwowie.	Korzystne świadectwa pracodawców.	—
9.	Kazimierz Pinkalski	Wykształcenie przemysłowe.	K. 600 1/XI. 1909—1/V. 1910.	Odbycie nauki w szkołachachowej dla blacharzy i instalatorów w Aue.	Dobre świadectwo kursowe i udatne wyroby własne.	Na r. 1911 otrzymał stypend. z Wydziału kraj. Stypend. zużyte zostało na opłatę czesnego w dwóch półrocz
10.	Leopold Kleinberger	Wykształcenie przemysłowe.	K. 500 1/I. 1910—15/III. 1910.	Odbycie 6-tyg. kursu dla malarstwa dekor. w Monach. od 1 I do 15/III 1910.	Bardzo dobre świadectwa.	—
11.	Karol Jabłoński	Praktyka przemysłowa.	K. 1.200	Rozpoczęcia praktyka w elektrowni miejsk. w Żółkwi.	—	Zasiłek cofnięto. Jabłoński niewypełnił warunków stypendyum.

**Rozdział stypendyów z „Cesarskiej Dotacyi
Jubileuszowej 1908“ na rok 1910/1911.**

L.	Imię i nazwisko stypendysty	Rodzaj stypendyum	Wysokość i czas trwania zasiłku	Sposób użycia
1.	Marek Guzik	Wykształcenie handlowe.	K. 300 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie kursu abiturjentów na Akademii handlowej w Krakowie.
2.	Benedykt Klimek	Wykształcenie handlowe.	K. 300 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie IV. kursu Akademii handlowej w Krakowie.
3.	Franciszek Kruszyna	Wykształcenie handlowe.	K. 250 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie III. kursu Akademii handlowej w Krakowie.
4.	Józef Szeląg	Uzupełniające wykształcenie handlowe.	K. 100 od 1/XI. 1911 do 1/IV. 1911	Odbycie 6-mies. kursu wieczornego na Akademii handl. w Krakowie.
5.	Adam Szkotnicki	Wykształcenie handlowe.	K. 250 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie III. kursu Akademii handlowej w Krakowie.
6.	Eliasz Wachsberger	Wykształcenie handlowe.	K. 300 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie II. kursu Akademii handlowej w Krakowie.
7.	Zygmunt Merdinger	Wykształcenie handlowe.	K. 170 od 1/X. 1910 do 1/I. 1911	Odbycie III. roku Akademii eksportowej we Wiedniu.
8.	Ludwik Sroka	Wykształcenie handlowe.	K. 300 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie kursu abiturjentów na Akademii handl. we Wiedniu.
9.	Bolesław Garbiński	Praktyka handlowa.	K. 500 od 15/XII. 1910 do 15/IV. 1911	Odbycie praktyki handlowej w dziale koszykarskim i mleczarskim w Anglii.
10.	Hugo Grosser	Praktyka handlowa.	K. 500 na 5 miesięcy.	Odbycie praktyki komercyjnej wzgl. bankowej zagranicą.

L.	Imię i nazwisko stypendysty	Rodzaj stypendyum	Wysokość i czas trwania zasiłku	Sposób użycia
11.	Seweryn Jakobsohn	Praktyka handlowa.	K. 200 jako uzupełnienie stypendyum z roku 1909. K. 600 na 6 mies.	Odbycie półrocznej praktyki w dziale spejdycyjnym w Hamburgu.
12.	Józef Włodek	Praktyka handlowa.	K. 600 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie praktyki w wielkim handlu zbożowym w Hamburgu.
13.	Aleksander Grzybowski	Wykształcenie przemysłowe.	K. 240 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie I. kursu król. szkoły dla przemysłu artystycznego w Dreźnie w dziale malarstwa dekoracyjnego.
14.	Leon Linczowski	Praktyka przemysłowa.	K. 500 na 5 miesięcy.	Odbycie 5. mies. praktyki krawieckiej u f-y Mayfarth w Londynie.
15.	Wilhelm Rogowski	Wykształcenie przemysłowe.	K. 500 na 10 miesięcy.	Odbycie nauki w c. k. szkole dla przemysłu artystycznego we Wiedniu w dziale cyzelaerskim i brązowniczym.
16.	Karol Sołtysik	Wykształcenie przemysłowe.	K. 300 od 1/IX. 1910 od 1/VI. 1911	Odbycie I. kursu działu budowy maszyn przy c. k. wyższej szkole przemysłowej w Krakowie.
17.	Franciszek Świadek	Praktyka przemysłowa.	K. 250 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie 10-mies. praktyki masarskiej w Krakowie.
18.	Paweł Turnus	Wykształcenie przemysłowe.	K. 500 od 1/X. 1910 do 1/VII. 1911	Odbycie w Pradze praktyki rzeźby i modelowania w materiale
19.	Jan Zychal	Wykształcenie przemysłowe.	K. 400 na 8 miesięcy.	Odbycie studyów teoretycznych oraz praktycznych w dziale drukarskim w Lipsku oraz we Wiedniu.

6. Sprawozdanie z ostatniej sesji państwowej Rady kolejowej.

Radca Wachtel zdaje sprawę z wniosków i uchwał ostatniej sesji Rady kolejowej w sprawach połączeń osobowych.

Ministerstwo kolejowe zgodziło się prowadzić w ciągu sezonu zimowego pięć razy popołudniowy pociąg osobowy z Krakowa do Zakopanego. Rada poszła jednak dalej i uchwaliła prowadzenie tego pociągu przynajmniej raz na tydzień przed niedzielą i przed każdym świętem.

Zaprowadzone być mają również bilety powrotne do Zakopanego ze zniżką 40%-ową.

Wniosek delegatów krakowskich, odpowiadający życzeniu tutejszych kupców podróżujących, aby przy pociągach pospiesznych Nr. 5 i 6 pomiędzy Krakowem a Lwowem, prowadzono wagon III. klasy, został przyjęty mimo oporu rządu.

Przyjętym został również wniosek o prowadzenie wagonu sypialnego przy nocnych pociągach osobowych między Lwowem a Krakowem, o ile frekwencja będzie wystarczająca.

Prezydent Dattner omawia poruszone na Radzie kolejowej sprawy ruchu towarowego.

Na podstawie opinii, wypracowanej przez Związek Izb austriackich, którego referentką była krakowska Izba handlowa, przedyskutowano projekt międzynarodowej konwencji dla ruchu osobowego i pakunkowego.

Projekt ten będzie wkrótce przedmiotem obrad interesowanych państw Europy i przyczyni się znacznie do poprawy stosunków międzynarodowego ruchu pasażerskiego.

W sprawie silniejszego stosowania progów bukowych przy budowie torów, ma być zwołaną ankietą przy współudziale galicyjskich członków.

Delegaci krakowscy zgłosili wniosek o decentralizację złączonej dotąd w jednym urzędzie wiedeńskim, służby dyrygowania wozami.

Rozdzielenie agend tego urzędu na kilka urzędów prowincjonalnych umożliwiłoby dogodniejsze rozdzielanie materiału wozowego, odczuwane obecnie bardzo silnie wskutek notorycznego braku wagonów.

Ministerstwo utworzyć ma na próbę dwa tego rodzaju urzędy w Galicyi i Karyntyi, a zarządzenie to stać się może początkiem wprowadzenia w życie reorganizacji obecnej służby kolejowej.

Wniosek o rozszerzenie stacji Podgórze-Wisła oraz stacji Râycza zostanie przez Ministerstwo uwzględniony, skoro znajdą się tylko fundusze na te cele.

Sprawę odnowienia refakcyi na przewóz ropy opałowej do rafineryi nafty, która okazuje się szkodliwą dla zachodnio-galicyjskich kopalń węgla, specjalnie dla kopalni sier-szeckiej, dostarczającej materiału opałowego dla rafineryi w Trzebini, załatwiła Rada w ten sposób, że niżka obowiązująca ma tylko do 325 km., podczas gdy Trzebinia leży poza tą strefą.

Pewne znaczenie ma wkońcu przyrzeczenie rządu, iż donosić będzie corocznie Radzie kolejowej o przyszłych zasadach polityki przewozowej Zarządu kolejowego.

Po dłuższej dyskusyi, w której zabierają głos r. Resch, Mendelsburg, Uderski oraz prez. Dattner, przyjęto sprawozdanie do wiadomości.

SPIS RZECZY.

	Strona
Agenci podróźni, karty legitymacyjne	8
Ankieta, wozy cysternowe	50
Argentyńskiego mięsa przywóz	108, 134
Asesorzy handlowi dla Jasła	34, 138
" " " Krakowa	34, 98, 51, 138
" " " Nowego Sącza	140
" " " Wadowic	34
Bank austriacko-węgierski, cenzorzy	140
Banku kraj. filia w Krakowie, cenzorzy wekslowi	55
Biała, cenzorzy wekslowi	27
Biletowa kasa druga na dworcu krakowskim	26
Biura taryfowego i reklamacyjnego przy Izbie aktywowa-	
	wanie 164
Biuro wywiadowcze dla spraw taryfowych	19
Bośnia, licytacja drzewa	133
Budowa dróg wodnych	92, 106
" dworca kolejowego w Krakowie	90, 109
" kolei Jasło-Dębica	50
Budżet Izby na rok 1911, uwagi	191
" " projekt na rok 1911	177
Budżetowa komisya, podania dodatkowe o subwencye	83
Budżetu projekt na rok 1910	35
Celna rada, wybory	91
Celowiec, otwarcie Izby	133

II

	Strona
Centrala wodno-elektryczna na Dunajcu	107
Cenzorzy wekslowi w Białej	27
„ dla filii Banku austriacko-węgierskiego . . .	140
„ wekslowi dla filii Banku krajowego w Kra- kowie	55
Certyfikaty paszportowe	8
„ pochodzenia	3
Cesarska Dotacja Jubileuszowa, stypendya	107
„ „ „ 1908, rozdział na rok 1910/1911	204
Cesarza 80-letni Jubileusz urodzin	77
Cłowa Rada państw. wybór delegata	83
Cłowe ulgi na maszyny	2
Cysternowe wozy, ankietą	50
Członka Izby powołanie, inż. Leonard Nitsch . . .	34
Deputacya Izb, projekty podatkowe	49
Dom rękodzielniczy w Krakowie, subwencya	92
Dorózkarska taryfa nowa	76
Dostawy obuwia wojskowego, rozdział	21
Dowody uzdolnienia dyspenzy, ...	14
Drogi wodne, petycyja do Sejmu , ...	141
Dróg wodnych budowa 92, 106,	116
Druża kasa biletowa na dworcu krakowskim	26
Drzewa licytacya w Bośni	133
Dr Dulęba wizyta	49
Dworca kolejowego w Krakowie budowa 90,	109
Dworzec Oświęcim	88
„ magazyny	26
Dyrektorów kolei żelaznych konferencya	90
Dyspenzy od dowodu uzdolnienia	14
Fabrycznych obiektów koszta szacowania	47
Fachowi sędziowie, Kraków 34, 98, 51,	138
Ferye, upoważnienie do załatwienia ważniejszych spraw	93
Filia Banku austriacko-węgierskiego, cenzorzy . . .	140
Handlowe szkolnictwo, kongres we Wiedniu	108
Handlowe traktaty	27

	Strona
Handlowi asesorzy dla Jasła	138
„ „ „ Krakowa 34, 51, 98	138
„ „ „ Nowego Sącza	140
Importu poświadczenia	3
Interpelacya o stosunki pocztowe	73
Izba — 60-lecie utworzenia	132
„ lwowska otwarcie nowego gmachu	91
„ powołanie nowego członka	34
„ projekt budżetu na rok 1910	35
„ „ „ „ „ 1911	177
„ skontrum kasy i rachunków za rok 1909	174
Izb deputacya, projekty podatkowe	49
„ otwarcie w Opawie oraz w Celowcu	133
Jasło, asesorzy handlowi 34,	138
„ cenzorzy bankowi	140
Jasło-Dębica, kolei budowa	50
Jaworzno-Szczakowa, rewizya trasy	75
Jazowsko, centrala wodno-elektryczna na Dunajcu	107
Jubileusz 60-letni Izby	132
„ 60-letni cesarza	77
Kanały, petycyja do Sejmu	141
Kanał Kraków-Wiedeń	116
Kanałów budowa 92,	133
Karty legitymacyjne dla podróżnych agentów	8
Kasa biletowa druga	26
Kasy i rachunków Izby skontrum za rok 1909	174
Kolei Jasło-Dębica budowa	50
Kolej lokalna Rzeszów-Nisko	26
Kolejowa Rada państwowa, sprawozdanie 72,	206
„ „ krajowa, sprawozdanie	46
„ „ wnioski 99,	166
Kolej. biuro reklamacyjne, utworzenie przy Izbie 90,	164
Kolejowego dworca budowa, Kraków	109
Kolejowej komisji sprawozdanie	87
Komisya budżetowa, dodatkowe podania o subwencye	83

Komisya dla spraw koncesyjnych i osobistych o użyciu funduszu stypendyalnego w r. 1910	197
„ kolejowa, sprawozdanie	87
„ szacunkowa dla opłat szynkarskich	92
Koncesya na „Tankwagenbetrieb“ dla Tow. akc. austr. i węg. produktów naft. we Wiedniu	102
Koncesye szynkarskie	28
Konferencye dyrektorów kolei żelaznych	90
Konferencya w sprawie kredytu rękodzielniczego	76
Kongres dla szkolnictwa handlowego	108
Konwencya międzynarodowa dla ruchu osobowego	108
Koszta szacowania obiektów fabrycznych	47
Kraków, asesory handlowi 34, 51, 98,	138
„ budowa dworca towarowego	90
„ cenzorzy bankowi	140
„ reekspedycje kolejowe	94
„ sędziowie fachowi 34, 51, 98,	138
„ stosunki pocztowe	51
Kraków-Wiedeń kanał	116
Kredyt rękodzielniczy, konferencya	76
Legitymacyjne karty dla agentów podróźnych	8
Licytacya drzewa w Bośni	133
Lwów, otwarcie Izby	91
Magazyny na dworcu w Krakowie	26
Marki ochronne	10
Maszyny, ulgi cłowe	2
Mięsa argentyńskiego przywóz 108,	134
Ministra Dulęby wizyta w Krakowie	49
„ Ritta odwiedziny	133
Nitsch inż. Leonard, powołanie członka Izby	34
Nowy-Sącz, asesory handlowi	140
Obiektów fabrycznych koszta szacowania	47
Obuwia wojskowego rozdział dostaw	21
Ochronne marki	10
Owiedziny ministra Ritta	133
Opawa otwarcie Izby	133

	Strona
Opłaty szynkarskie	132
„ „ komisya szacunkowa	92
Organizacya poczty w Wielkim Krakowie	84
Osobowy ruch, konwencya międzynarodowa	108
Oświęcim, sprawa dworca	88
Otwarcie Izby lwowskiej	91
„ Izb w Opawie oraz w Celowcu	133
Paszportowe certyfikaty	8
Pensyjne zabezpieczenie, zmiana ustawy	73
Petycyja do Sejmu w sprawie kanałowej	141
Pochodzenia certyfikaty	3
Poczty, Kraków 51, 73, 77,	84
Podatkowe reformy	27
Podatek spożywczy, uwolnienia	5
Podróźni agenci, karty legitymacyjne	8
Pospieszne pociągi wagony III. kl.	26
Poświadczenia, dotyczące celu importu	3
Powołanie nowego członka Izby	34
Preliminarza na r. 1910 zatwierdzenie	78
Prezydyum i skarbnika wybór	33
Projekt budżetu Izby na r. 1910	35
„ „ na rok 1911	177
Projekty podatkowe, deputacya Izb	49
Przemysłowe wzory	12
Przywóz mięsa argentyńskiego	108
Rachunki Izby, projekt budżetu na rok 1911	177
„ „ budżet na r. 1910	35
Rachunków zamknięcie za r. 1908	50
Rada cłowa państwowa, wybór delegata Izby i jego zastępcy	83
„ celna, wybory	91
„ kolejowa państwowa, sprawozdanie 72,	206
„ „ krajowa, sprawozdanie	46
„ „ wnioski 99,	166
Reekspedycya kolejowa w Krakowie	94
Reformy podatkowe	27

	Strona
Reklamacyjne biuro kolej., utworzenie	90
Reklamacyjno-taryfowego biura przy Izbie aktywowanie	164
Rękodzielniczy dom w Krakowie, subwencja	92
„ „ kredyt, konferencja	76
Rewizorzy dla spółek z ograniczoną odpow.	56
Rewizja trasy Jaworzno-Szczakowa	75
Ritta ministra odwiedziny	133
Rozdział dostaw obuwia wojskowego	21
„ stypendyów z „Cesarskiej Dotacyi Jubileuszowej 1908“ na rok 1910/1911	204
Rozporządzenie telefoniczne, protest	108
Ruch osobowy, konwencja międzynarodowa	108
Rzeszów, cenzorzy bankowi	140
Rzeszów-Nisko, kolej lokalna	26
Sędziowie fachowi, Kraków. 34, 51, 98,	138
„ „ Jasło	138
„ „ Nowy Sącz	140
Sejm, petycja w sprawie kanałowej	141
Skarbnika wybór	33
Sklepów zamykanie, ustawa 78,	91
Skontrum kasy i rachunków Izby za rok 1909	174
Spółek z ogranicz. odpowiedzialnością rewizorzy	56
Spożywczy podatek, uwolnienia	5
Sprawozdanie z państwowej Rady kolejowej	72
„ komisji kolejowej	87
„ komisji dla spraw koncesyjnych i osobistych o użyciu funduszu stypendyального w r. 1910	197
Stosunki pocztowe Kraków, interpelacja	73
Subwencje dodatkowe, sprawozdanie komisji budżetowej	83
Subwencja na dom rękodzielniczy w Krakowie	92
Stypendya z „Cesarskiej Dotacyi Jubileuszowej 1908“ rozdział na rok 1910/1911	107, 204
Sulikowski Aleksander, wspomnienie pośmiertne	49
Szacowania obiektów fabrycznych, koszta	47

	Strona
Szkolnictwo handlowe, kongres we Wiedniu	108
Szynkarskie koncesye	28
„ . . . . . opłaty, wybór komisji szacunkowej 92,	132
„Tankwagenbetrieb“ koncesya	102
Taryfa nowa doróżkarska	76
Taryfowe sprawy, Biuro wywiadowcze	19
Taryfowo-reklamacyjnego biura przy Izbie aktywowanie	164
Telefony, zażalenia	94
Telefoniczne nadawanie telegramów Kraków	92
Telegramów nadawanie	92
Tarnów, Cenzorzy bankowi	140
Telefoniczne rozporządzenie, protest	108
Tow. akc. dla austr. i węg. produktów naft. we Wiede- dniu, koncesya na „Tankwagenbetrieb“	102
Towarowego dworca budowa w Krakowie	90
Traktaty handlowe	27
Trasy rewizya Jaworzno-Szczakowa	75
Ubezpieczenie pensyjne, zmiana ustawy	73
Ulgi cłowe na maszyny	2
Upoważnienie na czas feryi	93
Ustawa o zabezpieczeniu pensyjnym, zmiana	73
„ . . . . . o zamykaniu sklepów	91
Utworzenie biura kolej. reklamacyjnego	90
Uwagi do budżetu Izby na rok 1911	191
Uwolnienia od podatku spożywczego	5
Uzdolnienia dowody, dyspenzy	14
„Verwendungsnachweis“	3
Wadowice, asesory handlowi	34
Wagony III. kl. przy pociągach pospiesznych	26
Weksłowi cenzorzy w Białej	27
Wiedeń-Kraków kanał	116
Wielki Kraków, organizacya poczty	84
Wizyta ministra Duleby	49
Wnioski na Radę kolejową 79,	166
Wodnych dróg budowa	107
Wojskowego obuwia rozdział dostawy	21

VIII

	Strona
Wozy cysternowe, ankieta	50
Wybór delegata Izby oraz jego zastępcy do państwo- wej Rady cłowej	83
Wybory do Rady celnej	91
Wybór prezydium i skarbnika	33
Wywiadowcze biuro dla spraw taryfowych	19
Wzory przemysłowe	12
Zabezpieczenie pensyjne, zmiana ustawy	73
Zamknięcie rachunków za rok 1908	50
Zamykanie sklepów, ustawa 78,	91
Zatwierdzenie preliminarza na r. 1910	78
Zażalenia, telefony	94
Zmiana ustawy o zabezpieczeniu pensyjnym	73
